

FAŞİZMİN DÜŞEN MASKESİ VE "MUTLAK BUTLAN"

G erici kliklerin kitleleri bir pandül gibi mücadelelerinde sallandırmasına karşı işçi ve emekçilerin bağımsız siyasî çizgisini ve eylemini örgütlemeliyiz.

özgür gelecek için

Yeni Demokrasi

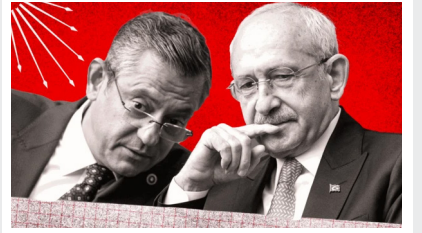
gazetesi

5 HAZİRAN - 19 HAZİRAN 2026 • SAYI: 210 • FİYAT: 30 TL • ISSN: 2630-5526

SİSTEMİN DEMOKRASİSİNE
MAHKÛM DEĞİLİZ

GÜNCEL

5

DÜZEN MUHALEFETİNİ
İKTİDARA TAŞIMAK
BİZİM KAVGAMIZ DEĞİL!

CHP'deki mutlak butlan krizi, ülkemizde siyasal sistemin genel krizinin bir yansımasıdır. Ekonomik kriz derinleştikçe, siyasal alan daha fazla müdahaleye açık hale gelmekte; bağımlı yapı daha açık biçimde siyasal araç haline gelmektedir.

DÜNYA

18

TRUMP VE PUTİN'İN
ÇİN ZİYARETLERİ:
KESKİNLEŞEN SAFLAŞMAYA
KOŞUT ORTAKLAŞMA!

Emperyalist sistemin krizi derinleştikçe ihtiyaç duyulan sermayeyi özellikle dünyanın sömürü altındaki pazarlarından ele geçirme yarışında bugün çok daha aktif olan Çin, özellikle sermaye ihracı ile "ben buradayım" mesajı vermeye devam ediyor

SAYFA 12-13

KOLEKTİF DOĞRULTU/

Kavgamız Düzene Tabi Değildir, Kitlelerin Kurtuluşu İçindir

Gazetemizin 4 sayısı hakkında toplatma kararı verildi

Gazetemiz Yeni Demokrasi'nin 148, 192, 199 ve 200. sayıları hakkında basım, dağıtım, satış yasağı ve toplatma kararı verildi.

Tunceli Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından Yeni Demokrasi ve Sosyalizm U Azadi gazetelerinin bazı sayıları hakkında soruşturma başlatılmıştı. Savcılık gazetemizin 4, Sosyalizm U Azadi gazetesinin 14 sayısı hakkında toplatma kararı verilmesini talep etti. Tunceli Sulh Ceza Hakimliği ilgili sayılarda "örgüt

propagandası" yapıldığı iddiasıyla 18 sayı hakkında da basım, dağıtım, satış yasağı ve toplatma kararı verdi.

7 KİTAP YASAKLANDI

Tunceli Sulh Ceza Hakimliği kararıyla aralarında 1992 yılında Umut Yayımcılık'tan çıkan "Kahramanlık Kılımları"nın da olduğu 7 kitap hakkında toplatma, satış ve yasaklama kararı çıktı.

Hâkimlik, Muzaffer Oruçoğlu'nun

"Kahramanlık Kılımları", Arif Çelebi'nin "Komünizmin Şafağı, Nazlı Gürbüz Top'un "Cüretin Kılavuzu", Mukaddes Erdoğan "Çelik'in Bizim Çakır; Bir İhtilalcinin Yaşamı", Kutsiye Bozoklar'ın "Yaşama Dair", İbrahim Okçuoğlu'nun "Materyalist Felsefe", Serkan Günebakan'ın "Kavganın Işıklı Yamaçlarında" kitaplarının basım, dağıtım ve satışını yasakladı. Hâkimlik bu kitapların tüm nüshalarına el konulmasına, toplatılmasına da hükmetti.

Sulh Ceza Hakimliği kararında "Kitapların içeriklerinde 'terör örgütü' propagandası niteliğinde söylem ve açıklamalara yer verildiği değerlendirildiğinden ilgili kanunlar çerçevesinde 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunun 7/2 ve 5187 sayılı Basın Kanunu'nun 25/2 maddesine göre basım, dağıtım, satış yasağı ve tüm nüshalarına el konulması (toplatılması) yönünde karar verilmiştir" denildi.

Tutsak MÇD üyesi Sevil Doğan'dan mesaj

28 Nisan'da 1 Mayıs operasyonları kapsamında ev baskınıyla gözaltına alınarak tutuklanan Munzur Çevre Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Sevil Doğan hapishaneden mesaj paylaştı.

Sevil Doğan'ın mesajı şu şekilde:

"Merhaba yaşam alanları için mücadele eden dostlarım, yoldaşlarım;

"Munzur Çevre Derneği'nde uzun zamandır emperyalist talana ve toprak işgallerine karşı verilen mücadelelerin

bir parçasıyım. 1 Mayıs İşçi ve Emekçilerin Bayramı'na günler kala, 28 Nisan günü evim hücre evi basılırcasına onlarca polis eşliğinde basıldı. Günlerce Vatan'da dosyanın içeriğini dahi bilmeden tutulduk. 1 Mayıs günü ise '1 Mayıs'ta halkın huzurunu kaçıracağız' listesi kapsamında alındığımı öğrendim. Sonrasında ise örgüt üyeliği suçundan tutuklanarak Bakırköy Kapalı Kadın Hapishanesi'ne getirildim.

"Sendikada çalışan bir işçi, çocuğu olan bir anne, aslında sizlerden biriyim. En

önemlisi de mücadeleci bir kadını. Doğasını ve yaşam alanlarını savunan kadınların yerlerde sürüklendiği, aylarca maaşlarını alamadıkları için direnen maden işçilerinin savaşta bile kullanımı yasak olan kimyasal gazlara ve polis şiddetine maruz bırakıldığı, kadın cinayetlerinde devletin bütün olanakları kullanarak delillerin karartıldığı (Gülistan Doku Cinayeti), fail ve iş birlikçilerinin ellerini kollarını sallayarak dolaştığı bir ülkede bizler terörist ilan edildik.

"Talanın değil yaşam alanlarımızın,

emek sömürsünün değil emeğin, kadın düşmanlarının değil kadınların safında olduğum için bugün tutsağım. Şunu söylemekten korkmuyorum; safım her zaman olduğu gibi yine emekten, doğadan ve mücadeleden yana olacak.

"Tarih boyunca tüm kazanımlar birlik, mücadele ve dayanışma ile kazanılmıştır. O nedenle bizler içeriden, sizler dışarıdan aynı gökyüzü altında aynı ufka kürek çekmeye devam edeceğiz."

Tutsak Partizan Fadime Özkan'ın sağlık hakkı gasbediliyor

Gebze Kadın Kapalı Hapishanesindeki tutsakların sağlık hakkına erişmesi engelleniyor.

Hastaneye götürülen Tutsak Partizan Fadime Özkan'ın doktorun askere muayene odasından çıkmasını istemesine rağmen çıkmaması nedeniyle muayene olamadığı öğrenildi. Aynı uygulama iki defa tekrarlandı.

HAFTADA 2 KERE ARAMA

Ayrıca tutsaklar, kaldıkları hücrelerin haftada 2 kere arandığını, bu aramanın tutsaklara taciz amacıyla yapıldığını belirttiler.

Bu aramalara karşı çıkan tutsaklar, baskı politikalarına karşı çıkarak eylem yaptıklarını ve yaptıkları eylem sebebiyle haklarında soruşturma başlatıldığını anlattılar.

Ankara'da NATO Zirvesi için "olağanüstü hal"

Ankara'da 7-8 Temmuz'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi nedeniyle Ankara'nın Altındağ, Çankaya, Mamak, Etimesgut, Gölbaşı, Keçiören, Pursaklar, Sincan ve Yenimahalle ilçelerinde bulunan kamu kurumlarında çalışanlar, 6-12 Temmuz haftasında idari izinli sayılacak.

Cumhurbaşkanlığı Personel ve Prensipier Genel Müdürlüğü tarafından ilgili kurumlara gönderilen yazıya göre, ayrıca zirvenin yapılacağı hafta boyunca

Ankara'da, toplu etkinlik ve eylemlere düzenlenme yasağı getirildi.

Ankara'da halihazırda bulunan 30 bin kameraya ek olarak 100 "gelişmiş" kamera yerleştirilmesinin planlandığı kaydedildi. 1-15 Temmuz tarihleri arasında Ankara'da eylemlerin yasaklanacağı, ayrıca yabancı istihbaratla iş birliği yapılarak daha önce yurt dışında eylemlere katılmış kişilerin tespit edilmesine yönelik çalışmalar yürütüleceği öne sürüldü.

POLİTİK
GÜNDEMFAŞİZMİN DÜŞEN MASKESİ
VE "MUTLAK BUTLAN"

Ülkenin politik gündemini, 21 Mayıs'ta Ankara'da bir istinaf mahkemesinin aldığı karar tümüyle gasbetmiştir. CHP'ye üç yıl sonra Kemal Kılıçdaroğlu "Mutlak Butlan" olarak atanmıştır. Kemal Kılıçdaroğlu, 30 Mayıs'ta polis müdahalesiyle ele geçirdiği CHP Genel Merkezi önünde yaptığı bayramlaşma kutlamasında atandığı yeni görevi şu ifadelerle kabul etmiştir: "Bugün burada CHP'nin tarihsel namusunu, TC'nin demokratik güvenliğini, millet iradesinin onurunu ve devlet aklının geleceğini konuşmak için bulunuyorum."

Kemal Kılıçdaroğlu, atanmasını "devlet aklının geleceği" olarak yorumlayarak sorunu bir "milli güvenlik" sorunu olarak tanımlayan bir yerde demirledi. Zira dünden bugüne konu ettiği meselelerle aldığı pratik konumlanış arasındaki "çelişkiyi" açıklayacak yegâne tılsımlı kavramlar "devlet aklı, milli güvenlik sorunu" olabilir. Tam anlamıyla bir faşist devlet partisinden, onun 78 yaşında cevval bir liderinden bahsediyoruz.

CHP'ye yönelen AKP-MHP operasyonunun son ve bugüne kadarki en güçlü halkası olan "mutlak butlan" kararı, bundan faydalanan Kılıçdaroğlu ekibi için devletin bekasının korunması, bunun mağduru olan Özgür Özel için ise asla olmayan devletin "demokratik teammüllerinin" yok edilmesi olarak tanımlanıyor. Burada hemen belirtmemiz gerekiyor ki kararın saldırganlık düzeyi olabildiğince sert ve acımasızken, Özgür Özel ve ekibinin buna karşı gösterdiği direnç de olabildiğince zayıf ve etkisizdir. O ve ekibi CHP'ye 19 Mart 2025'ten bugüne yönelen saldırıları, geniş bir toplumsal desteğe rağmen püskürtemeyen, tam tersine sisteme zarar vermemeye odaklanan yönelimiyle daha fazla saldırıya kapı aralayan bir tutum sergiledi. Sistemin politik krizini derinleştirmemeyi tercih eden politik yönelim, CHP'ye sürekli ve daha kapsamlı saldırılar olarak geri dönmüştür. Yoğun tutuklamalar devam etmiş, polis-yargı baskısı derinleşmiş, kimi belediye başkanları tehditlerle AKP tarafından devşirilmiş, korku iklimi yaratılarak ciddi bir itirafçılık mekanizması oluşturulmuş, Özgür Özel ve ekibi yargı sopasının hedefi haline getirilmiştir.

Nihayetinde AKP-MHP, kendi gücünü korumanın yolu olarak rakip klik CHP'yi

parçalama ya da güvenilmez bir öge haline getirme adımı olarak "mutlak butlan" kararını almıştır. Bu karara karşı Özgür Özel CHP'sinin verdiği cılız tepki ve ilk andan itibaren uzlaşma çabası, AKP-MHP'nin Kılıçdaroğlu ekibini de yanına alarak daha fazla politik saldırganlık içinde olacağının bilgisini şimdiden vermektedir. Aslında klasik bir egemen klik mücadelesi, klasik olmayan mücadele biçimleri ve unsurları ile sürdürülüyor. Bu saldırıların güç merkezinin, dünyanın Trump'la birlikte eski sistem ve kurallar yerine yeni sistem ve kurallar oturtması olduğu değerlendirilmektedir. Yine bu tabloyu yaratan iradenin "devlet aklı, derin devlet isteği" olduğu yoğun şekilde tartışılmaktadır. Toplamda karşımıza bu argümanların

çıkarılmasındaki amaç ise özellikle Özgür Özel CHP'si, onu destekleyen aydınlar ve orta sınıflar için bu güç ilişkilerindeki dengesizlikten kaynaklı uzlaşmaya dayalı çizgiyi, sisteme bu vesileyle öfkelenen ve tepkiselleşen geniş kitlelere yutturma çabasıdır. Bu saldırılara karşı sistem içinde kalmaya yönelik yoğun bir çabanın gösterildiği ifade edilmelidir. Durum o düzeydedir ki onlarca yıl hapis yatma pahasına sistemi korumak, sistem dışı bir yönelim içine girmeme eğilimi vardır. Bu mücadelenin niteliği, tipik bir gerici klikler mücadelesi kategorisindedir. Patron-ağaların çeşitli kliklerinin keskinleşen mücadelesi, klikler içi mücadele ve bedeli ne olursa olsun sistemin özünü ve esasını koruyan bir yönelim inşa edilmektedir. Burada sorun Özgür Özel ve ekibinin korkaklığı değildir. Sorun, bunların hangi sınıfın temsilcisi olduğu meselesidir.

AKP-MHP bloku içinde de bu saldırıya dair bir bütünlükten bahsetmek mümkün değildir. Nihayetinde AKP-MHP blokunun içinde de genel sürecin yönetilmesi, pastanın paylaşımı ve kurulu

dengelerin sert bir şekilde bozulması olasılığı nedeniyle çatışmalı bir uzlaşma söz konusudur. Zira var olan ekonomik kriz, bölgesel savaş olasılığı, Kürt ulusal hareketine karşı elde edilen ilerlemeleri içeren "Terörsüz Türkiye" vb. düşünüldüğünde süreci yönetmekte, üstesinden gelmekte iktidarın zorluklar yaşadığı ve yaşamaya devam edeceği görülmektedir.

Bugün örgütsüzlük ve dağınıklıktan kaynaklı önemsenmeyen kitlelerin dengeleri altüst edecek bir kudrete sahip olduğu bilinmez değildir. Ancak egemen sınıflar, yoğunlaşmış iktidar gücünü çevrelemiş ilişkileri içinde, odaklandıkları çelişkileri yönetmekte gösterdikleri beceriye dayanarak kit-

arayışından tamamen uzaktır. Halk zorbasını seçmeye çağılırken kimse halk için eylemden söz edemez...

Yaşanan durum çok yönlü ve çok taraflı bir çatışma, gerginlik ve egemenlik mücadelesidir. Bu egemenlik mücadelesi, bu politik kriz kitlelerin yaşamsal sorunlarla yaşadığı krizle çakışmaktadır. Ekonomik belirsizlik ile eş güdümlü oluşan politik belirsizlik, kitleleri bir yandan çaresizlik girdabı içine sürüklerken diğer yandan olabildiğince öfkeli ve tepkili hâle getirir. Bu bağlamda devrimci özne ve iradenin, gelişmeleri açık ve berrak okuyacak ve kitleleri doğru şekilde bilinçlendirecek bir yaklaşım içinde olması zorunludur.

Mutlak butlanla ortaya serilen egemen klikler arasındaki bu derin yarılma, daha açık hale gelmiş demokrasi sorunu bağımsız devrimci mücadelenin geniş kitlelere yayılmasının, kapıların devrimci propaganda ve eyleme açık hale gelmesinin göstergesidir. Geçmişte AKP-MHP blokuna ve faşist saldırılarına karşı alternatif bir umut olarak sunulan Kemal Kılıçdaroğlu'nun gerici karakterini ifşa etmenin ve karşısında net bir konum almanın doğruluğu, bugün onun kendi pratik tutumuyla ispatlanmıştır. Şimdi bize düşen, o günkü haklı siyasî çizgiyi bugün örgütlü bir güce dönüştürme kararlılığını büyütme. Zira dün komünistlerin bu bağımsız çizgisi aforoz edilirken, kitlelerin umudu ve beklentisi gerici bir kliğin kuyruğuna takılarak yok ediliyordu. Bugün de saldırgan AKP-MHP'ye yönelen, onun faşist yapısını teşhir eden, Kemal Kılıçdaroğlu eliyle CHP'nin dizayn edilmesinin tam da bir demokrasi yokluğu sorunu olduğunu konu eden bir yerde durmalıyız. Ancak Özgür Özel CHP'sinin tüm bedelleri göze alarak sistemi korumaya odaklı çizgisinin parçası olmamalıyız. Gerici kliklerin kitleleri bir pandül gibi mücadelelerinde sallandırmasına karşı işçi ve emekçilerin bağımsız siyasî çizgisini ve eylemini örgütlemeliyiz. Komprador patron-ağa sınıfının kurucularının, tüm temsilcilerinin işçi ve emekçilere düşman, demokrasiye düşman oldukları konusunda net olmalıyız. Bu, hiçbir gerici güce yedeklenmeden, haksız ve egemen olan AKP-MHP bloku ile onların yeni ortağı Kemal Kılıçdaroğlu'nu hedeflemeyi gerektirir. Sorunu faşizm ve demokrasi sorunu olarak tanımlayarak Demokratik Halk Devrimi mücadelesine odaklanmalıyız.

le hareketlerinin gücünü çoğu zaman gözden kaçırmışlar. Genel olarak "güç/zafer sarhoşluğu" olarak tanımlanan bu durum bugün de yaşanıyor olabilir. AKP-MHP blokunun bu gücü gözden kaçırdığına dair ciddi veriler söz konusudur. AKP-MHP, tıpkı emperyalist ağababaları gibi yeni kurallar, ilişkiler ve düzenle kendi hegemonyasını ve gücünü tahkim etmektedir; onlar gibi pervasız davranmakta bir beis görmemektedir. Burada kitlelerin bir önemi yoktur; iktidarı korumaya, sürdürmeye, odaklanılmış görevleri yerine getirmeye dayalı ilişkilerinin ve dengelerin belirleyiciliği vardır. Kemal Kılıçdaroğlu CHP'si için de bu geçerlidir, kitleye daha fazla ihtiyacı olan Özgür Özel CHP'si için de. Bu tespit için doğru sınıf analizine sahip olmak gerekir. Kendi başına ne saldırıların pervasızlığı ne saldırıya aparat olanların aymazlığı ve kibri ne de saldırıya uğrayanların demokrasi ve direniş retorikleri bu durumu anlamak için yeterlidir. Şunun net biçimde söylenmesi gerekir: bu kavga halkın kavgası değildir, bu kavga halk için demokrasi

MUTLAK BUTLAN VE FAŞİZM

Türkiye egemen siyaset sahnesi, tepeden tırnağa çalkalanmaya ve her geçen gün daha beter bir kokuyla çürümeye devam etmektedir. Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 36. Hukuk Dairesi, CHP'nin 4-5 Kasım 2023 tarihinde gerçekleştirilen 38. Olağan Kurultayı'na ilişkin açılan davada "mutlak butlan" kararını açıkladı. Kurultayın parti içi demokrasi, eşitlik ve serbest irade ilkelerine aykırı şekilde gerçekleştirildiğine hükmeden mahkeme, Özel yönetiminin görevden uzaklaştırılmasına ve Kılıçdaroğlu'nun görevi devralmasına karar verdi.

"Mutlak butlan" kararı, siyaset sahnesinde yeni bir şok dalgası yaratmış görünmektedir. Ancak bu kararın devletin niteliği, hâkim sınıfların yapısal krizi ve legal siyasetin nesnel sınırları bakımından ne ifade ettiğini kavramak, egemen hukukun biçimsel sınırları içerisinden yapılacak bir okumayla asla mümkün değildir. Karşımızda duran olgu, yargının bağımsızlığını yitirmesi ya da kurumsal bir sapma değil; egemen sınıfların bir örgütlenmesi olarak devletin, kitleler üzerindeki egemenliği tahkim etmek adına siyaset alanını yeniden dizayn etme hamlesidir.

Türkiye'de siyasî partilerin kapatılması, liderlerinin tasfiye edilmesi veya idari/yargısal operasyonlarla felç edilmesi ilk kez yaşanan, tarihsel bir olay değildir. Aksine bu pratik, yarı sömürge, yarı feodal bir toplumsal formasyon üzerinde yükselen TC devletinde, legal siyasetin esasıdır. Anayasada düzenlemesi bulunan Kemalist normlar, siyasetin sınırlarını egemen sınıfların bekasına göre çizen yapısal bir kırbaç işlevi görmektedir. Bu kurumsal mimari içerisinde, halkın gerçek çıkarlarını savunabilir temsilcilerin yasal partiler içinde konumlanması, ilerlemesi ve sistemi içeriden dönüştürmesi nesnel olarak olanaksızdır. Egemen sınıfların temsilcisi partiler, en baştan itibaren halkın çıkarlarını kendinde eriten, sisteme karşı gelişen öfkeyi absorbe eden ve egemen sınıf hegemonyasını meşrulaştıran aygıtlardır. Mutlak butlan kararı bu işlevin nasıl gerçekleştiğini anlamak bakımından somut örneklerinden biridir.

BAĞIMLI "ULUS DEVLET"

Türkiye Cumhuriyeti "kurtuluş savaşı" sürecinde emperyalizmle anlaşılan, ülkeyi talana açık tutan devlettir. Komprador burjuvazi ve toprak ağaları ittifakıyla şekillenen devlet, bağımsızlığı engellemiştir. Ekonomi dışı bağımlılık üzerine inşa edilmiştir. Uluslararası tekeller ülkede cirit atarken, "halkçılık", "devletçilik" imajı halkın gözünü boyamıştır. Yarı feodal, yarı sömürge sosyoekonominin yetersiz ulusal niteliği faşist yönetim biçimini şekillenmiştir; bu, ekonomik yapının kırılmağından doğan bir sonuçtur.

Bu yapıya tabi partiler ise aynı egemen sınıfların farklı kliklerine hizmet etmek üzere inşa olurlar. Genel Seçimler emperyalizme kimin daha fazla hizmet edeceğinin tescillenmesinden ibarettir. Dolayısıyla; bugünün iktidarı ile sözde muhalefet partileri aynı özden beslenmektedir; hizmet ettikleri yer aynıdır.

1923-1946 arası tek partili dönem, hâkim sınıflar ittifakının yekpare bir halde, halkı açık zor ile baskıladığı kesittir. Bu dönemde kurucu parti, devlet aygıtının ta kendisidir; görevi ise halkın iradesini taşımak değil, egemenlerin iradesini kitlelere dayatmaktır.

1950'li yıllarla birlikte geçilen "çok partili sistem" ise demokratikleşme evresi değil, emperyalizme göbekten bağlı egemen sınıfların kendi içindeki fraksiyonel ayrışmasının ve pastadan pay kapma dalaşının kurumsallaşmasıdır. Bürokrasiye dayalı yenilenmiş sistem içinde egemen sınıfların bir kliği ile diğer kliği (DP ve ardılları) devlet aygıtının kontrolü için yarışırken, düzeninin bekası ve halk kitlelerinin baskılanması noktasında her zaman ortak olmuşlardır. Dolayısıyla, bugünün iktidar bloku ile "muhalefet" partileri, aynı sınıfsal özden beslenen, aynı sömürü mekanizmasını ayakta tutan iki ayrı kliktir. Mutlak butlan saldırısı, bir kliğin diğer kliği devlet zoruyla terbiye etmesidir ve nihai amacı halk üzerindeki egemen sınıf baskısının kesintisiz devamını sağlamaktır.

Bugünkü "yargı eliyle siyaset dizayn

ediliyor" söylemleri doğru olsa da CHP de birinci klik olarak iktidar ile aynı sınıfsal zemin üzerindedir. Dolayısıyla bu söylemler CHP devletçi karakteriyle çalışmaktadır. Aynı egemen sınıflara hizmet eden klikler farklı retoriklerle varlıklarını sürdürseler de aynı özden beslenmektedir. CHP de AKP de aynı egemen sınıflara hizmet eden farklı klikleri temsil etmektedir. Bugün CHP Genel Başkan Yardımcısı Burhanettin Bulut'un yaşananlar karşısında "sokağa çıkacak halimiz yok" demesi bile yurtdışında vurguladıklarımızın bir özetidir aslında. Kitlelerin büyüyen öfkesini seçim sandıklarına hapsetmek bu kliğin birinci görevlerindendir.

Tam da bu sınıfsal karakter gizlenmek istendiği içindir ki, legal siyaset sınırlarına göbekten bağlı küçük burjuva reformist akımlar ve sol-liberal çevreler, yaşanan bu çürümeyi salt bir "yargı krizi" ya da "demokrasi erozyonu" olarak pazarlamaktadırlar. Devleti sınıfların üstünde, tarafsız bir hukuk aygıtı olarak tahayyül eden bu reformist körlük, mutlak butlan saldırısını burjuva demokrasisinden bir sapma olarak kodlar. Oysa burada düğme baştan yanlış iliklenmiştir. Sosyoekonomik yapıdan bihaber bu değerlendirmeler ülkede ulusal bir hukukun ve önceden var olan bir demokrasinin varlığından söz eder. Oysa Türkiye Cumhuriyeti başından itibaren faşizmle yönetilmektedir. İbrahim Kaypakkaya'nın yarım asır öncesinden yaptığı ve bugünün siyasal çürümesini de berraklıkla aydınlatan tahlili; TC devletinin niteliğini yapısal, anayasal ya da kurumsal bir "aksaklık" olarak değil, doğrudan sınıfsal özü itibarıyla komprador burjuvazi ve toprak ağalarının faşist diktatörlüğü olarak tanımlar. Dolayısıyla reformistlerin, parlamenter illüzyonların arkasına sığınarak ferat figan savundukları "Cumhuriyet değerleri" ya da "hukuk devleti", en baştan itibaren kitleleri zapturapt altına almak için kuşanılmış yapısal birer kılıftan ibarettir. Kemalizmin halkçılık ve bağımsızlık iddiasındaki devletçilik maskelerini yırtan bu devrimci kopuş, devletin niteliğindeki faşizan sürekliliği görmeyip, faşizmi yalnızca AKP-MHP blokunun güncel ajandasına indirgeyen günümüz sol-liberalizminin de gerçekliğini

deşifre eder. Egemen sınıfların icazet verdiği sınırlar içinde "demokrasicilik" oynamayı legal siyasetin esası sananlar, yargı eliyle atanan her butlanda, sınırdıkları anayasal kalelerin aslında kendi zindanları olduğunu bir kez daha idrak etmek zorunda kalmaktadır.

Nitekim legal siyaset zemininde yaşanan bu mutlak tıkanma, Kürt Ulusal Hareketi'nde de mevcuttur. Abdullah Öcalan son mesajında CHP'ye yönelik hamlelere de tepki göstermiştir. "Demokraside olacak şey mi" tepkisi bu tıkanmanın en büyük göstergesidir. Yarı feodal yarı sömürge bir ülkede ne tür bir demokrasinin beklendiği meçhul. Cumhuriyetin temellerindeki demokrasi eksikliği ise ayrıca vurgulanmaktadır. Ancak biz; Cumhuriyete baktığımızda başından itibaren emperyalizmle anlaşılan, baskıcı, inkârcı, kitlelere dayanmayan bir yapı görmektediriz. Dolayısıyla Cumhuriyetin kuruluşunda, dayanan sınıfsal ittifak dolayısıyla mümkün olmayan bir demokrasiyi "eksik kaldı" diyerek düzeltmeye çalışmak reformizmin en aciz yanılsamasıdır. Türkiye'de devlet, demokratik bir zeminden saparak faşistleşmemiş; aksine en baştan itibaren işçi sınıfını, köylülüğü ve başta Kürt ulusu olmak üzere ezilen tüm kimlikleri açık zorla bastırmak üzere faşizan bir karakterle inşa edilmiştir. Olmayan bir geçmiş kutsayarak Cumhuriyet'in demokratikleştirilmesinden medet ummak, egemen sınıfların kırbacını "daha adil sallansın" diye cilalamaktan farksızdır.

Tam da bu sebeple doğru sınıf analiziyle halkın yaşamsal sorunlarına odaklanmalı ve öfkeyi örgütlemeliyiz. Egemen klikler tarafından öfke sürekli seçimlere hapsedilmekte, legal siyaset güzellemesi yapılmaktadır. Oysa legal siyasetin olanakları sınırlıdır. Meclis sadece bir illüzyon görevi üstlenmektedir. Her gün yoksullukla boğuşan kitlelerin öfkesi sisteme yöneltilmelidir. Görev; kitlelerin haklı öfkesini yarı sömürge, yarı feodal sömürü çarkının tam merkezine, yani faşist devlet aygıtının kendisine yöneltmektir. Kurtuluş, icazetli barikatların arkasında değil; gücünü doğrudan işçi sınıfının, yoksul köylülüğün ve ezilen tüm kimliklerin birleşik barikatından alan devrimci alternatifi inşa etmektir.

DÜZEN MUHALEFETİNİ İKTİDARA TAŞIMAK BİZİM KAVGAMIZ DEĞİL!

Türkiye’de son haftalarda CHP etrafında yoğunlaşan “mutlak butlan” tartışması, yüzeyde bir hukuk krizi ya da “parti içi liderlik çekişmesi” gibi görünse de gerçekte faşist diktatörlüğün siyasal alanı yeniden düzenleme hamlelerinin güncel bir halkasıdır. Ankara Bölge Adliye Mahkemesi’ne bağlı 13. Hukuk Dairesinin, kurultayı “mutlak butlan” gerekçesiyle hükümsüz sayması ve Kemal Kılıçdaroğlu’nun genel başkanlık konumuna iadesi, burjuva-feodal hukukun “seçim iradesi”ni bile siyasal ihtiyaçlar doğrultusunda yeniden şekillendirebildiğini bir kez daha göstermiştir. Uzun dönemdir kayımlar, seçilmiş belediye başkanı ve milletvekillerinin tutuklanması gibi “seçim iradesini” hiçe sayan yöntemler, geçtiğimiz sene 19 Mart’tan itibaren CHP’ye direkt olarak dönük bir yönelime dönüşmüştür; derinleşen krizden çıkamayan hâkim sınıfların bugünkü egemen kliği emperyalist efendilerinin de planları doğrultusunda düzen içi olan “ana muhalefete” kadar bir saldırı dalgası başlatmıştır. Yaşanan bu tablo, tekil bir yargı kararı değil; devletin sınıfsal karakterinin açık bir ifadesidir. Egemen sınıf, siyasal temsil alanını kendi kriz yönetimine göre yeniden dizayn etmektedir.

CHP’de yaşanan süreçle hukukun “tarafsızlık” iddiası, sınıflar üstü bir mekanizma olduğu yönündeki liberal efsane, bu örnekte bir kez daha çökmüştür. Çünkü hukuk, her zaman olduğu gibi egemen sınıf ilişkilerinin kurumsal biçimidir. Bugün CHP üzerinden yürüyen süreç de bu gerçeği açık biçimde görünür kılmaktadır. Mutlak butlan kararı, yalnızca bir kurultayın iptali değildir. Aynı zamanda siyasal alanın yeniden düzenlenmesi, muhalefet blokunun kontrol altına alınması ve hâkim sınıf klikleri arasındaki denge arayışının yargı yoluyla yeniden kurulmasıdır.

Özgür Özel’in temsil ettiği hat ile Kemal Kılıçdaroğlu’nun yeniden devreye sokulması, devletin farklı fraksiyonlar arasındaki denge arayışının bir yansımasıdır. Burada mesele “kim daha demokrat” sorusu değil; hangi klik, hangi devlet-sınıf ilişkisi içinde daha işlevsel

olacak sorusudur. Bu nedenle mutlak butlan, teknik bir hukuk kavramı değil siyasal alanın yeniden tanzim edilmesinin aracıdır. Devlet, kendi krizini yönetirken hukuk, medya ve bürokratik mekanizmaları birlikte kullanmakta; siyasal alanı daraltmakta ve yeniden şekillendirmektedir.

CHP içinde yaşanan gelişmeler, halk ile egemenler arasındaki bir karşıtlık değil, hâkim sınıf klikleri arasındaki güç mücadelesidir. Özgür Özel ve Kemal Kılıçdaroğlu etrafında şekillenen iki farklı hat, aynı sınıfsal zeminde farklı yönetim tarzlarını temsil etmektedir. Özgür Özel çizgisi, özellikle yerel seçimlerde elde edilen başarıyı, parti tabanında-

ki hareketliliği ve kısmen kitlelerdeki sistem hoşnutsuzluğunun sonuçlarını arkasına alarak “katılımcı kurultay”, “üyenin iradesi” ve “seçim meşruiyeti” üzerinden bir söylem geliştirmektedir. Özgür Özel’in Ekrem İmamoğlu’nun tutuklanmasının ardından onunla kurduğu ilişki, belediye seçimleri başarısının ardından “yeni CHP”nin genel seçimleri kazanmaya muktedir olduğuna dair güveni, AKP-MHP blokuna çok açıktan saldırması, bir yandan barış sürecine olan temkinli yaklaşımı vb. süreçler onun saf dışı bırakılması gerekliliği için yetmektedir. Ancak tabii ki Özgür Özel etrafında şekillenen hat, derinleşen ekonomik-siyasal kriz koşullarında faşist devletin seçimli meşruiyetini yeniden üretme ve toplumsal hoşnutsuzluğu parlamenter kanallara hapsetme ihtiyacına karşılık gelmektedir. Kılıçdaroğlu hattı ise CHP’li belediye başkanları, milletvekilleri hakkında açılan davalar ve kurultay iptalinin ardından güya daha merkeziyetçi, disipline dayalı ve

“arınma” söylemi üzerinden şekillenen bir yeniden yapılandırma eğilimindedir. “Hesaplaşma”, “temizlik”, “ahlaki yeniden kuruluş” gibi ifadeler, aslında partinin kontrol mekanizmalarının sıkılaştırılmasının ideolojik örtüsüdür. Bu örtü aynı zamanda Kemal Kılıçdaroğlu’nun, basit bir koltuk derdinden ziyade önce partinin sonra da düzenin egemeni olma hülyası, bu çizginin devlet içinde yeniden konumlanması arzusudur. Bu noktada daha düne kadar “AKP yargısı” olarak adlandırdığı hukukun kendi çıkarları doğrultusunda karar almasını koşulsuz şartsız kabul etmekte, bundan da öte CHP içi çatışmada bu kararın meşruluğunu baş argüman yapmaktadır. Kılıçdaroğlu etrafında yeniden devre-

içi muhalefetin sınırlarının belirlenmesi açısından kritik önemdedir.

Bu bağlamda CHP’deki kriz, yalnızca bir iç çekişme değil devletin muhalefeti yeniden yapılandırma sürecidir. Ancak burada belirleyici olan, bireysel pozisyonlar değil; devletin hangi gerici hattı daha işlevsel gördüğüdür. Bugün her ne kadar kendileri tarafından “bizi ilgilendirmiyor” dense de egemen klik yani AKP-MHP bloku, bu iki çizgiden birini tercih etmek ve hatta onu hâkim kılmak istemektedir.

CHP içinde yürüyen tartışmaların önemli bir kısmı “demokrasi”, “kurultay iradesi”, “üyenin kararı” gibi kavramlar etrafında şekillenmektedir. Ancak bu kavramlar sınıfsal bağlamından koparıldığında, burjuva-feodal siyasetin sınırlarını aşamaz. Faşist diktatörlük kuruluşundan bu yana hâkim sınıf kliklerinin rekabeti ve dalaşına sahne olmaktadır. Siyaset ve hukuk başta olmak üzere tüm alanlarda bu rekabeti düzenleyen mekanizma olan faşist diktatörlüğün devleti, geniş halk yığınlarının gerçek siyasal iradesini temsil etmez. Bugün CHP içinde yaşanan da bu mekanizmanın krizidir. Dolayısıyla mesele, “hangi lider kazanacak” meselesi değil; düzenin kendi içindeki kriz yönetimidir.

CHP’deki mutlak butlan krizi, ülkemizde siyasal sistemin genel krizinin bir yansımasıdır. Ekonomik kriz derinleştikçe, siyasal alan daha fazla müdahaleye açık hale gelmekte; bağımlı yapı daha açık biçimde siyasal araç haline gelmektedir. Ancak tekrar etmekte fayda var ki bu tablo, yalnızca bir “parti krizi” değildir. Bu, bağımlı yapının, faşist düzenin kendi iç çelişkilerinin dışavurumudur.

Emekçi sınıflar açısından ise çıkarılacak temel ders açıktır: Hâkim sınıf klikleri arasındaki dalaşa yedeklenmek değil, bağımsız sınıf hattını güçlendirmek zorunludur. Çünkü hangi klik kazanırsa kazansın değişmeyen şey faşist devletin sınıfsal niteliğidir. Bugün görev, bu klik savaşlarının ötesinde, halkın devrimci çizgisi etrafında örgütlü mücadelenin büyütülmesidir.

ye sokulan hat, yerel seçimler sonrası parti içi merkezileşmeyi güçlendirme ve sistem için öngörülebilir bir “güvenli muhalefet” hattı oluşturma ihtiyacına denk düşmektedir.

Ancak her iki çizgi de geniş halk yığınları açısından bağımsız bir siyasal hattın ifadesi değildir. Aksine, faşist devletin siyasal alan üzerindeki hâkimiyetinin farklı biçimlerde yeniden üretimidir. Son süreçte CHP’nin Parti Meclisi (PM), Merkez Yönetim Kurulu (MYK) ve TBMM grup yapısında yaşanan krizler, partinin fiilen iki merkezli bir yapıya sürüklendiğini göstermektedir. Vekillerinin imza süreçleri, olağanüstü kurultay çağrıları ve karşılıklı meşruiyet tartışmaları, bu bölünmenin kurumsal düzeyde de derinleştiğini ortaya koymaktadır. Faşist devlet açısından bu tür krizler, yalnızca “parti içi meseleler” değildir. Aksine, muhalefet alanının kontrol altında tutulması, seçim süreçlerinin yönetilebilir hale getirilmesi ve sistem

DOĞA KRİZE GİRMEZ EGEMENLER KRİZ YARATIR

Bugün "iklim krizi" adıyla tartışılan sorun, doğanın kendi nesnel deviniminden kaynaklanan bir kriz değil; kapitalist üretim ilişkilerinin doğayla kurduğu yıkıcı bağın doğrudan bir sonucudur. Varoluşundan bu yana birçok kez altüst oluş yaşayan Dünya'nın maddesel yapısı zaten sürekli bir değişim halindedir ve bu durum doğanın kendi nesnel akışıdır. İnsanlık tarihinin de denk geldiği milyonlarca yıllık dönemde, bugün "çağlar" olarak adlandırdığımız koşullar, aslında yaşandıkları dönemler içinde devasa felaketlerdir; tıpkı bugün gökyüzünde süregiden kozmik patlamalar gibi. Dünya bu altüst oluşları her zaman yaşamıştır ve bunların gerçekleştiği zaman dilimlerinin çok büyük bir kısmında yeryüzünde canlı yaşamı mevcuttur.

Tam da bu nedenle, ekolojik tahribatın faturasını soyut bir "insanlık" tanımına kesen ve "insanlık çağına", doğadan kopuk subjektif bir ayrıcalıkla yaklaşan tutumlar nesnellikten uzaktır. Bu tutumlar, suçu ve sorumluluğu sınıflarda, üretim tarzlarında ve mülkiyet ilişkilerinde görmek yerine, insanı homojen bir bütünmüş gibi ilan eden

kapitalizmin günahını gizler. Oysa insan, doğanın dışından ona hükmeden harici ve izole bir güç değil; onun bir parçası, ona bağlı ve bağımlı bir doğa varlığıdır. Evrimsel biyolojinin sunduğu bilimsel veriler, tam da insanın bu nesnel konumunu anlamak açısından can alıcıdır.

Nitekim bu evrimsel koşulların insan üzerindeki doğrudan sonucu; onu sürekli olarak doğa olaylarına uyum sağlamaya, yani amansız bir yaşam mücadelesine sürüklemiş olmasıdır. Geçmişte yaşanan ve en yalın haliyle kuraklık ya da buzullaşma olarak somutlaşan o devasa altüst oluşlar, bugünün penceresinden birer "felaket" gibi algılsa da insan bu çetin koşullarda dahi yaşamını sürdürmeyi ve adapte olmayı başarmıştır. Doğa ile insan arasındaki bu tarihsel çelişkide mutlak bir maddi üstünlük aranmasa da evrimsel gerçeklikler insanı sürekli bir değişime zorlamıştır. Ancak tam da bu noktada gözden kaçırılmaması gereken şey; söz konusu gerilimin insan ile doğa arasındaki soyut, zamansız bir karşıtlıktan ibaret olmadığıdır. Asıl belirleyici olan, belirli bir tarihsel

kesitteki üretim ilişkilerinin doğayla kurduğu özgül ilişkidir.

Bugünün koşullarında, doğanın dengeindeki anomaliler bilim insanları veya toplumun önde gelen kesimleri tarafından ekosistemin büyük bir bozulmaya uğradığı şeklinde yorumlanmakta ve buna karşı acil adımlar atılması gerektiği öne sürülmektedir. Bu tespit kuşkusuz doğrudur. Ancak eksiktir; çünkü insanın mevcut maddi koşullardaki üretim ve tüketim tarzı, doğayı adeta bedava ve sınırsız bir hammadde deposu gibi sömürmekte, sermayenin genişleme mantığı gereği ekolojik dengenin altını oymaktadır. Sadece hayatta kalmak ve doğayla zorunlu madde alışverişini sürdürmek için üreten ilkel topluluklardan; artıdeğer ve sermaye birikimi odaklı kapitalist üretim biçimine uzanan zaman diliminde (tarihsel olarak ilkel insandan üretim toplumlara devam eden süreç), bugün dünyanın tüm kaynakları kapitalist hırsıyla kullanılmakta, sömürülmekte ve talan edilmektedir. Dolayısıyla krizin kaynağı, insanın biyolojik varlığı veya doğaya müdahale etme yetisi değil; bu müdahalenin kapitalist kâr hırsı ve ser-

maye birikim mantığıyla, yani doğanın kendi kendini yenileme sınırlarını hiçe sayan bir barbarlıkla örgütlenmesidir.

Tam bu noktada, bugün "iklim krizi" adıyla masaya yatırılan olguyu doğru kavramlarla tartışmak gerekir. Önmüze konulan tablo nettir: Alışlagelmedik mevsimsel kaymalar, ekstrem sıcaklık dalgaları, yüzyıllardır ya da binlerce yıldır kurak olan topraklara aniden sel sularının inmesi, buzullarla kaplı coğrafyalarda aşırı ısınmanın baş göstermesi ya da ömründe kar görmemiş toplulukların karla tanışması... Bir gün aşırı yağış, ertesi gün ise kavurucu sıcaklıklar gibi halk arasında "akılalmaz" hava değişimleri olarak dillendirilen anomalileri bu duruma örnek gösterebiliriz.

İKLİM KRİZİ Mİ, DEĞİŞİMİN KRİZLEŞTİRİLMESİ Mİ?

Bugün bu bilimsel meteorolojik veriler ışığında elbette bir dengenin bozulmasından söz edebiliriz. Bu bozulma nesnel bir gerçeklik olarak karşımızda durmaktadır. Peki, bu atmosferik değişimlerin arkasındaki suçlu doğanın

kendisi midir? Doğa kanunları mı buna yol açmaktadır? Masaya yatırmamız gereken konu ve dengenin korunması için çözüm yöntemi; tüketim alışkanlıklarını bireysel olarak değiştirmek, coğrafi göçler ya da "iklim adaleti" gibi Greenpeace tarzı liberal, sivil toplumcu yaklaşımlar mıdır? Bunların hepsinin hizmet ettiği yer burjuva ideolojisinin egemenliğidir. Bu yaklaşımlar, doğanın insan müdahalesi sonucu uğradığı yapay tahribatı doğrudan "doğanın suçu" veya "doğanın alışagelmedik değişimi" gibi göstererek asıl faili gizlemektedir.

Asıl mesele krizin nasıl pazarlandığı bize nasıl lanse edildiği ya da aktarıldığıdır.

İklim, doğası gereği değişmektedir; bu değişim geçmişte de vardı, gelecekte de var olacaktır. Fakat burada dikkat çeken asıl nokta; bugünkü kriz üzerinden doğanın kendi nesnel deviminin, insan eliyle yaratılan tahribatı gizleyecek biçimde "bilimselleştirilmesidir." Doğanın, sermaye müdahalesi sonucu uğradığı yapay tahribatı, yeryüzünün bugüne dek geçirdiği o muazzam maddesel değişim yasalarıyla eş tutmak, burjuva ideolojisinin ekolojiyi manipüle etme biçimidir. Bu durum bilimin çarpıtılması, toplumların aldatılması ve egemen sınıfların masumlaştırılmasıdır. Kısacası sorun iklimin doğal değişiminde değil; iklim krizinin egemen ideoloji tarafından eğilip bükülerek kitlelere dayatılan o "kriz ikliminin" bizzat kendisindedir.

Bu mekanizmanın güncel ve somut örneklerle nasıl "bilimselleştirildiğine" bakacak olursak; son zamanlarda yaşanan "aşırı yağışlar" neticesinde birer faciaya dönüşen sel baskınları, tarım arazilerinin sular altında kalması ve yaşanan can kayıpları, burjuva-feodal medya tarafından derhal "iklim krizi"ne ciro edilmektedir. Ortaya çıkan bu yıkımı plansız altyapı, betonlaşma ve rant politikalarıyla ilişkilendirenler ise egemen akıl tarafından adeta "bilim dışı" olmakla suçlanmaktadır. Oysa bizzat TMMOB Meteoroloji Mühendisleri Odası'nın 17 Şubat 2026 tarihli çarpıcı açıklaması, bu yağışların aslında beklenen meteorolojik sınırlar içinde olduğunu ortaya koyarak burjuva biliminin illüzyonuna karşı şu net uyarıyı yapmaktadır:

"Sorun iklim değişiminde olmadığına göre; 2025 yazından ve 2026 kışından dersler çıkartmamız gerekmektedir. 'İklim değişimine uyumlu kentler' söyleminden önce, kentler mevcut meteorolojik parametrelere uyumlu

hale getirilmelidir."

Neticede kentlerin sulara gömülmesini soyut bir krizle açıklamak uydurmadır. Asıl sorun, yağışların akacağı doğal yatakların plansız, rantsal beton bloklarca işgal edilmiş olmasıdır. Sorumluluk havaya ve bulutlara atılarak sınıfsal suç gizlenmektedir.

COP31 ZİRVESİ YAKLAŞIRKEN: YEŞİL EMPERYALİZM VE STK İLLÜZYONU

Egemen ideoloji tarafından el çabukluğuyla "suçlu" ilan edilmiş bir doğa karşısında; sözde onu korumak ve dengesini yeniden tesis etmek adına her yıl düzenlenen Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı (COP31), bu yıl Türkiye'nin ev sahipliğinde, Antalya'da toplanıyor. Biliyoruz ki egemenlerin bilimi ve onun ışığında şekillenen bu küresel vizyon, dışarıdan ne kadar "çevreci" görünürse görünsün, ardında amansız bir doğa yağmasını ve kapitalist-emperyalist sistemin yapısal krizine nefes aldirmaya yönelik sermaye odaklı çıkarları barındırmaktadır.

Bu zirvelerde boy gösteren uluslararası tekeller ile onları fonlayan devletlerin tek bir derdi vardır: Finans-kapitalin tıkanıp gittiği noktada, "yeşil dönüşüm" yalanıyla yeni sömürü ve sermaye birikim alanları yaratmak. Karbondioksit gazı emisyonu üzerinden birim alınarak kurulan küresel "Karbon Ticareti" borsaları, bu ikiyüzlü mekanizmanın en somut kanıtıdır. Karbon ticareti, tahsisi ve kredilendirmesi adı altında yürütülen bu finansal çark; zengin emperyalist devletlerin ve çok uluslu tekellerin, yoksul coğrafyalardan "kirlenme hakkı" satın almasını sağlayan, yeşile boyanmış yeni bir sömürgecilik biçimidir.

Bu borsayı kuranlar ve yönetenler tekellerdir; fatura ise ek vergiler ve zamlar biçiminde doğrudan ezilen halkların, işçi sınıfının sırtına bindirilmektedir.

İşin trajikomik yanı, bu zirvelere sözde karşı çıkan liberal çevreci örgütlerin ve STK'lerin (Sivil Toplum Kuruluşları) ufkunun, suçu bireyselleştirerek plastik pipet kullanımını engellemekten, karbon salınımını bisiklet teşvikiyle çözmeye çalışmaktan öteye gidemesidir. Egemenler bu konferanslarda yeni teknolojiler, yeni metaller ve mineraller (lityum, kobalt vb.) üzerinden yeni hammadde pazarlarını küreselleştirirken; burjuva fonlarıyla beslenen sözde çevreci örgütler, sisteme yapısal

bir tehdit oluşturmamayan evcil alternatifler üreterek pazarın genişlemesine dolaylı olarak hizmet etmektedir. Küresel şirketlerin doğa üzerinde var ettiği tarihsel yıkımı, yine o şirketlerin terminolojisi, kuralları ve yasalarıyla çözmeye çalışmak, çözümsüzlük çarkında patinaj yapmaktır. Burjuvazi tarafından teşvik edilen bu "çevrecilik", kitlelerin biriken antikapitalist öfkesini sistem içi reformist kanallara akıtarak emniyet supabı görevi görmektedir.

Son dönemde parlatılan "yeşil enerji" ve "yeşil dönüşüm" kavramları, özünde yenilenebilir enerji kaynaklarına el koyma hırsından ibarettir. Elbette fosil yakıtların (kömür, petrol) yarattığı küresel iklim krizine karşı yenilenebilir enerjiye geçiş nesnel bir zorunluluktur. Ancak bu geçişin nasıl, kimin için ve kimin kaynaklarıyla yapıldığı hayati sorudur. Çözüm, kapitalist tekellerin kâr hırsına dayalı merkezi projeler değil; yerel halkın onayının alındığı, ekosisteme zarar vermeyen, kamucu ve merkezîyetsiz bir enerji planlaması olmalıdır. Oysa bu "temiz" enerjiyi var etmek adına Türkiye'nin dört bir yanında (RES ve GES projeleriyle) meralar, ormanlar ve tarım arazileri emperyalist-kapitalist tekellerce yağmalanmakta; bölge halkının yaşam alanları geri dönülmez biçimde katledilmektedir. Vahşi maddencilikle Kaz Dağları'nı oyanlar ile "yeşil enerji" adına köylünün toprağını talan edenler aynı sınıfsal aktörlerdir. Sermayenin kanlı masalarında oturup yeryüzü hakkında "Ben yıkarım, ben var ederim, dengesini ben sağlarım" edasıyla yasalar çıkaranların bu kibirli duruşu, doğanın nesnel kanunları karşısında açıkça gülünç ve sefildir.

REFORMİST YANILGILAR DEĞİL, SINIF MÜCADELESİ!

Netice itibarıyla karşımızda duran tablo, soyut bir "doğanın krizi" değil; kapitalist-emperyalist sistemin içine girdiği yapısal tıkanmayı aşmak için devreye soktuğu yeni mali ve ideolojik manivelasıdır. Doğa kendi kendine krize girmez. O, nesnel kanunlarıyla hareket halindeki maddedir Burjuvazi, yeni pazar alanları yaratma hırsını ve krizle sonuçlanan politikalarının yarattığı yıkımları gizlemek adına faturayı doğaya kesmektedir. Kendi rantsal suçları yüzünden insanların yaşam alanlarını açık birer "doğal afet" merkezine çeviren egemenler, bu tarihsel olguyu görmezden gelerek doğayı kendi çıkarlarına göre yorumlamaya çalışmaktadır.

Bugün emperyalist tekellerin, Afrika kıtasında ilkokul çağındaki çocukları yeşil teknolojilerin hammaddesi olan madenleri çıkarmak için vahşice sömürürken, diğer yandan lüks konferans masalarında toplanıp sözde "doğa talanına çözüm" araması, bu sistemin ikiyüzlülüğünü açıkça teşhir etmektedir. Bununla da kalmayıp, UNICEF gibi emperyalist sistemin vitrin kurumlarının, o sömürülen çocukların görselleri üzerinden maddi destek toplaması ve suya erişemeyen halka "su kuyusu açma" projeleri pazarlaması, kitlelerin aklıyla açıkça dalga geçmektir. Çözüm sadaka kültüründe değil, sömürgeci çarkların kırılmasındadır. Türkiye'de yaşanan büyük depremin ardından, Hatay'ın bu sene de "aşırı yağışlarla" sular altında kalması, devletin ihmalkârlıklar silsilesini ve ranta dayalı sömürü çarklarını bir kez daha gözler önüne sermiştir. Yağış engellenemez; aksine meteorolojik parametrelerle öngörülebilir ve buna uygun bilimsel bir yerleşim yeri ile altyapı inşa edilebilir. Fakat bu çürümüş düzende, ranttan beslenen zenginler korunaklı villalarında ayakları dahi ıslanmadan yaşarken, yoksul halk ve depremzedeler sel baskınlarında canlarını yitirmektedir.

Bu somut gerçekler ışığında açıktır ki; emperyalizmin icazetli zirvelerinde, karbon borsalarında ya da sivil toplumcu "iklim adaleti" illüzyonlarında çözüm aramak tam bir yanılgıdır ve yalnızca bu sömürü düzenine ömür biçmeye hizmet eder. Egemenlerin kendi yarattıkları talanı örtbas etmek için "bilimselleştirdiği" bu iklim krizi yalanına karşı durmanın tek yolu; bu krizi var eden kapitalist-emperyalist sistemi yeryüzünden silmektir.

Doğa olaylarının afete yol açmasına olanak sağlayarak "facia" olarak yaşamımıza neden olan bu düzenin ta kendisidir. Bu faciaya son vermek doğanın dengesini korumak adına egemen bilim ve ideoloji ekseninde mümkün değildir. Yaşam alanlarımız ve doğamız egemenlerin avucunda yasalarla korunamaz. Doğanın kanunları onların yasalarından üstündür. Doğanın, onların deyimiyle "girdiği krizi" engellemek ne burjuva fonlu pipet boykotlarıyla ne de yeşil dönüşüm yalanlarıyla mümkündür. Aşırı üretimi doğuran ve besleyen kâra dayalı sömürü çarkı kırılmadıkça iklimin daha büyük krizlerle kapıları çalacağı ortadadır. Krizlerin ikliminden çıkmanın tek yolu, sömürüyü ortadan kaldıracak proletaryanın iktidarı ve sosyalist planlı ekonomidir!

BÜKÜLMİYEN BİLEK, ESNEYEN GÜÇ: ABD-İRAN MÜZAKERELERİ

İsrail'in Lübnan'a yönelik saldırıları ve Hizbullah'ı etkisizleştirme girişimleri, İran'ın bölgedeki "Direniş Eksenini" ağırlıca önemli ölçüde tehdit etmiştir. Bu tehdide karşılık müttefiklerini korumak isteyen Tahran yönetimi ise bölgesel baskıyı artırma yoluna gitmiştir. Bu süreçte İran, ABD yaptırımlarına ve askerî baskılarına misilleme olarak küresel petrol ticaretinin kalbi konumundaki Hürmüz Boğazı'nı mayınlama aşamasına gelmiş ve ticari gemileri engelleyerek boğazı fiilen kapatmıştır. Bu hamle, Washington'ın kırmızı çizgisinin açıkça aşılması demektir. Zira Hürmüz Boğazı, küresel petrol tüketiminin yüzde 20'sini, deniz yoluyla taşınan petrol ticaretinin ise yüzde 26,6'sını dünya pazarlarına ulaştırmaktadır. Bu kritik geçit, ABD'nin yalnızca Orta Doğu'daki emperyalist hegemonya planlarını değil, küresel ölçekteki egemenlik zeminini de doğrudan beslemektedir.

Washington bu doğrultuda, İran'ın nükleer müzakerelerde tam teslimiyetini sağlamak amacıyla "Maksimum Baskı 2.0" stratejisini devreye sokarak askerî kartını masaya sürmüştür. Uranyum zenginleştirme işlemlerinin kritik eşiğe ulaşması ve Hürmüz Boğazı'ndaki kapatılma tehlikesi, askerî müdahale kararını hızlandırmıştır. Bu bağlamda planlanan ABD-İsrail ortak operasyonu net bir odak taşımaktadır: Natanz ve Fordo gibi stratejik santrifüj tesislerini vurarak İran'ın nükleer kapasitesini yıllarca geriye götürmek; İran ordusu ile Devrim Muhafızları'na bağlı karargâhları ve İHA-füze üslerini imha etmek. Planın nihai amacı ise

Hürmüz Boğazı'ndaki İran kontrolünü kırarak ABD'nin mutlak hâkimiyetini yeniden tesis etmektir. Washington, ekonomik yaptırımlarla zaten yıpranmış olan Tahran yönetimini, askerî bir çöküş tehdidiyle baş başa bırakarak tüm şartları kabul edeceği bir teslimiyet müzakeresine zorlamayı hedeflemektedir. ABD ve İsrail'in 28 Şubat'ta İran'a yönelik başlattığı hava operasyonu, bölgesel gerilimin patlama noktası olmuştur. Bu saldırıyla birlikte tırmanan askerî yoğunlaşma, diplomasi masasını tamamen devirmiştir. Ancak karşılıklı çatışmaların ve ekonomik yaptırımların yol açtığı ağır yıkım, tarafları nisan ayında Pakistan'ın ara buluculuğuyla başlayacak zorunlu bir ateşkes sürecine itmiştir. Washington'ın bir teslimiyet müzakeresi dayatmak amacıyla organize ettiği 28 Şubat saldırısı ve sonrasında operasyonlara rağmen, İran'ın gösterdiği direnç nedeniyle taraflar nihai hedeflerine ulaşamamıştır.

ABD-İsrail cephesinden bakıldığında; düzenlenen hava operasyonlarıyla İran'ın İHA üretim tesisleri, hava savunma ağları ve füze fırlatma rampaları ağır hasar almış, böylece Tahran'ın lojistik ve operasyonel kapasitesi büyük oranda geriletilmiştir. Ayrıca CENTCOM vasıtasıyla Hürmüz Boğazı'nın kuzeyinde ilan edilen askerî operasyon sahası, İran'ın petrol ihracat ağlarını ve paravan şirketlerini felç ederek ülkeyi köşeye sıkıştırmıştır. Ne var ki bu ağır askerî baskıya ve yaratılan tahribata rağmen Tahran'da bir rejim değişikliği veya teslimiyet gerçekleşmemiş, rejim, yapısal bütünlüğünü korumayı başarmıştır.

Benzer şekilde, İran'a indirilen ağır askerî, ekonomik ve siyasî darbelerine rağmen Hürmüz Boğazı, ABD himayesinde bir küresel ticaret rotasına dönüştürülemedi. ABD-İsrail blokunun İran'a boyun eğdirme planının başarısız olması, Tahran'ın ABD üslerine füze misillemeleriyle karşılık vermesinden ve küresel enerji arzını sabote etme kozunu elinde tutarak asimetric bir caydırıcılık yürütmesinden kaynaklanmıştır. Şüphesiz ki, İran'ın bu dönemde asimetric savaşı bir strateji olarak kullanması, Çin ve Rusya gibi emperyalist

aktörlerin desteğiyle birleştiğinde, ABD gibi başat emperyalist bir güç karşısında bu denli koruyucu ve caydırıcı olabilmiştir. Nitekim İran, uğradığı askerî yıkıma rağmen nisan ayındaki ateşkes görüşmelerinde Washington'ın dikte ettiği şartları reddetmiş, kendi 10 maddelik karşı planını masaya koyarak diplomatik bir teslimiyetin önünü kesmiştir.

MÜZAKERENİN SANCILARI SÜRÜYOR

Güncel durumda, ABD ile İran arasında tam anlamıyla diplomatik bir satranç oynandığını söyleyebiliriz. İran'ın Pakistan aracılığıyla sunduğu 10 maddelik müzakere planı, Washington tarafından bütünüyle kabul görmemekle birlikte tamamen reddedilmiş de değil. Nitekim Trump'ın bu planı ilk etapta "müzakere edilebilir bir zemin" olarak tanımlaması, metni diplomatik sürecin resmî çerçevesi haline getirmiştir. İran medyasında planın "prensip" kabul edildiği ve ABD'nin sahada geri adım attığı yönünde propaganda yapılsa da masadaki ve sahadaki gerçekliğin çok daha çetin olduğu su götürmez bir gerçektir.

Zira ABD, İran'ın asimetric savaş tehditlerine karşı Hürmüz Boğazı'na alternatif rotalar arasa da boğazın küresel ekonomi için taşıdığı stratejik ağırlık değişmemektedir. Yeni alternatifler üretme çabası, Hürmüz'den tamamen vazgeçilebileceği anlamına gelmez. Sahadaki askerî realiteyi göz ardı edemeyen ve pragmatik bir esneklik göstermek zorunda kalan Trump yönetimi, tam da bu sebeple Tahran'ın teklifini kestirip atmamış ve diplomatik kanalları açık tutmayı seçmiştir. Bu süreçte ABD, esnek ama kontrollü bir strateji izleyerek bölgedeki gelişmeleri kendi lehine çevirmeye çalışmaktadır. Washington'ın şu anki öncelikli hedefi Hürmüz Boğazı'nı yeniden güvenli bir şekilde ticarete açmak, tırmanan küresel petrol krizini yatıştırmak ve İran'ın nükleer programını geçici olarak dondurmaktır. Bu amaçla 60 günlük bir geçiş süreci teklif eden Trump yönetimi, uzlaşma sağlanması karşılığında İran limanlarındaki deniz ablukasını hafifletmeye ve ticari gemilerin geçişine izin vermeye "ılımlı" yaklaşmaktadır. Ancak mevcut konjonktürde İran'ın ABD üzerinde kurduğu psikolojik üstünlük göz

önüne alındığında, Washington'un bu tavizkâr ve esnek tutumunu ne kadar sürdürebileceği tartışmalıdır.

İran ise müzakere masasında "teslim olmuş bir devlet" imajı vermekten özellikle imtina etmektedir. Sahada da karşılığı olmayan bu imaj, Tahran'ın bölgedeki nüfuzunu koruması açısından kritik bir öneme sahiptir. Nitekim ABD'nin, diğer emperyalist güçlerle geniş çaplı bir çatışmaya girmekten çekindiği için İran'ın kırmızı çizgilerine pervasızca saldırımayacağı görülmüştür. Bu denklemin farkında olan İran, kendi pozisyonunda direnmeye devam etmekte ve Hürmüz Boğazı'ndaki asimetric saldırı kozunu saklı tutmaktadır. Böylece Washington'a, İran'ın ekonomik olarak nefes alamaz hale gelmesi durumunda dünyanın da petrol alamayacağı mesajı verilmektedir.

Öte yandan İran Atom Enerjisi Kurumu, zenginleştirilmiş uranyumun başka bir ülkeye transferini kesin bir dille reddetmektedir. Kurum, zenginleştirme seviyesinin düşürülmesinin tartışmaya açık olduğunu belirtse de bu hakkın ellerinden alınamayacağını altını çizmektedir. Zira rejim içerisindeki radikal siyasî-askerî kanatlar, ABD şartlarının kabul edilmesini doğrudan "teslimiyet ve ihanet" olarak kodlamaktadır. Bu iç baskı nedeniyle Tahran hükûmeti, masada nükleer konusunda ipleri gevşetirken dahi süreci dışarıya "ABD'ye diz çöktürdük!" söylemiyle pazarlamak zorunda kalmaktadır.

Özetle, ABD ile İran arasındaki müzakereler henüz nihai bir sonuca bağlanmış değildir. Tahran'ın masaya koyduğu ve Washington'ın bölgedeki nüfuz alanını daraltmayı amaçlayan şartlar, kalıcı bir müzakereyi zorlaştırmaktadır. Bu dinamikler altında, tarafların geçici olarak birbirini tolere edebileceği kısa vadeli bir anlaşmanın yürürlüğe girmesi olasıdır. Ancak Orta Doğu'nun kaderi halihazırda çatışmalarla şekillenirken bu olası anlaşma sadece geçici bir soluklanma yaratacaktır. Esasen bu müzakere süreci, ne kalıcı bir barış vadetmekte ne de krizi çözmemektedir; aksine hem İran hem de ABD-İsrail bloku için daha büyük askerî hesaplaşmalara zemin hazırlayan bir niteliğe sahiptir.

EMPERYALİST KUŞATMA VE İRAN'DA KÜRT ULUSAL DİNAMİKLERİ -II

İran'da Kürt halkı, emperyalist bir savaş olasılığının yarattığı derin tedirginlik ile rejime duyduğu öfke arasında sıkışmış durumdadır. Rejimin sistematik baskılarından, bitmek bilmeyen siyasî idamlardan ve ekonomik sömürünün ağır yükü altında ezilmekten bezmiş olan Kürt halkı ABD ve İsrail'in rejime ait askerî üsleri, hapishaneleri ve nükleer tesisleri hedef almasını, rejimin zayıflaması için bir fırsat olarak görmektedir. Ancak bu eğilim, emperyalist-Siyonist bloka duyulan bir sempatiden değil, rejimden kurtulma arzusunun bir yansımasından kaynaklanmaktadır. Öyle ki halk, emperyalist müdahalenin kontrolden çıkması halinde İran'ın da tıpkı Suriye veya Irak gibi gerici ve haksız bir iç savaşa sürüklenmesinden ciddi bir endişe duymaktadır. Çünkü olası bir kaos ortamında faturanın yine "iç düşman" olarak kodlanan Kürtlere, diğer azınlık uluslara ve çeşitli uluslardan İran işçi sınıfı ile emekçi kitlelerine kesileceğinin bilincindedirler. Kürdistan'ın Irak, Türkiye ve Suriye'nin ilhak ettiği diğer parçalarındaki ulusalcı dayanışmanın gelişmesi ise bu süreçte olumlu bir dinamik yaratmıştır.

KÜRT KENTLERİNDE BASKILAR ARTIYOR

Kürdistan coğrafyasında açığa çıkan dayanışmanın yarattığı bu olumlu dinamığa karşın, İran Kürdistanı kentlerinde somutlaşan manzara, gerici bir savaş tehlikesinin ve çelişkilerin ne denli yakıcı olduğunu bir kez daha kanıtlamıştır. Mayıs ayı biterken İran devleti, militarizasyon ve yeni infaz dalgası kapsamında halk üzerindeki askerî şiddeti tırmandıran ve Kürt dilini ve müziğini boğmayı hedefleyen adımlar attı.

Saqqez başta olmak üzere Kürt kentlerinde eski karakollar yeniden açılarak

sivil plakalı, maskeli Devrim Muhafızları sokaklara konuşlandırıldı. Pikapların üzerine monte edilmiş doçka, biksi vd. ağır makineli tüfeklerle şehir merkezinde halka gözdağı verildi. Bununla birlikte Kürt kimliğini savunan sanatçılar da rejim tarafından hedef alındı. Dengbêj Seyyed Ali Ghoreishi'nin Mayıs ortasında gözaltına alınmasının ardından Bukan'daki tüm müzik merkezleri ve sanatçılar İran istihbaratı tarafından tehdit edildi, Kürtçe şarkıların icrası tamamen yasaklandı. Böylece baskının kapsamını sadece Kürt örgütlerine karşı izlediği imha politikalarıyla sınırlı tutmayan Tahran yönetimi, Kürt müziğine, Kürtçe'ye saldırarak Kürt ulusal kimliğinin kültürel damarlarını da kurutmak istemektedir.

Bu arada Kürt siyasî tutsaklara yönelik gizli idamlar 21 Mayıs itibarıyla da devam etti; Ramin Zaleh ve Karim Maroufpour isimli tutsaklar, KDP-İ üyesi oldukları ve "silahlı isyana kalkıştıkları" gerekçesiyle Nakadeh Hapishanesinde ailelerine ve avukatlarına haber verilmeden gizlice idam edildi.

ABD-İsrail blokunun İran üzerindeki yaptırımları ve Hürmüz Boğazı ablukası, Tahran yönetimi için içeride bir "olağanüstü hâl" bahanesine dönüşmüştür. Zaten kitleler nezdinde meşruiyetini yitirmiş olan ve son derece kırılğan bir zeminde hüküm süren rejimin, iktidarını tahkim edebilmek için halka baskı ve şiddet uygulamaktan başka bir seçeneği kalmamıştır. Zira halkın Molla gericiliğinden kurtulma iradesi gün geçtikçe bilinmektedir. Kürt ve Beluç ulusları özgürlük taleplerini daha gür haykırırken işçi sınıfı, kadınlar ve gençler ekonomik ve siyasî krizin faturasını sırtlanmayı reddetmektedir. Bu tablo, İran egemen sınıfları için doğrudan bir beka ve iktidar sorunudur. Dolayısıyla rejimin

olanca gücüyle sokağa saldırmaması; kitle- sel gözaltılar, şafak operasyonları, gizli idamlar ve kültürel yasaklar bu tarihsel sıkışmışlığın kaçınılmaz bir sonucudur.

İTTİFAKIN İDEOLOJİK MAKASI AÇILIYOR

İran devletinin içeride sürdürdüğü topyekûn imha konsepti karşısında ilan edilen İKSGİ içerisindeki ideolojik yarıklar son günlerde daha görünür olmaya ve daha fazla açılmaya başlamıştır. Gittikçe artan bölgesel savaş ihtimalinin etkisi ve politik söylemlerdeki yansımaları, ittifakın sarsılmasına neden olmaktadır. Trump'ın "kayıp silahlar" ithamı, Kürt hareketi içinde "şeffaflık ve bağımsızlık" krizine neden olmuştur. KDP-İ ve Komala ile PJAK arasında yaşanan polemiklerin tonu üst perdeye taşınmıştır. PJAK'ın "Halktan gizli bu silahları kim aldıysa ve neyin taahhüdünü verdiyse açıklasın." çıkışı, kitleleri devrimci askerî bir seferberlik etrafında örgütlemek yerine kurtuluşu "diplomasi" bahanesiyle emperyalizmin koridorlarında arayan KDP-İ ve Komala gibi yapıların niteliğini doğrudan ifşa etmiştir.

Bu ifşaat, milliyetçi bağnazlığın sömürgeci güçler karşısındaki tarihsel teslimiyetini bir kez daha belgeler niteliktedir. Çünkü emperyalistlere bel bağlamak, kitlelerin tarihsel öz gücüne ve devrimci potansiyeline duyulan güvensizliğin bir tezahürüdür. Zira Washington ve Paris'te kurulan bu bağımlılık ilişkisi, Kürt ulusal dinamiklerini emperyalistlerin bölgesel dizayn operasyonunda geçici bir kaldırıca indirgeme riski taşımaktadır. Hal böyleyken KDP-İ ve Komala'nın emperyalistlerden "diplomatik" bir iyilik beklemesi trajikomiktir.

Bu örgütlerin kurtuluşu kitlelerde değil de emperyalistlerin kanatları altında

aramasının nedeni ise sınıfsaldır. Elbette, kitlelerin sınıf bilinçli veya radikal örgütlenmesi, kendi imtiyazını korumak isteyen bu tarz feodal-milliyetçi örgütlerin en büyük korkusudur. Sınıf temelli gelişmeyen, özel mülkiyet ve pazar ilişkilerine darbe indirmeyen her hareket, kaçınılmaz olarak emperyalizmin potasında eriyecek, ona hizmet edecektir.

PJAK'ın ittifaka yönelik eleştirileri, mevcut konumlanışı ve bu burjuva diplomasiyi teşhir etmesi bakımından haklı ve tutarlıdır; ancak bu eleştiri mülkiyet ilişkilerini ve sınıfsal çelişkileri es geçen, kapitalist sistem içi çözümlere sıkışan milliyetçiliğin ufkunu aşmamaktadır. Dolayısıyla önümüzdeki süreçte ittifak güçleri arasındaki yapısal ve taktiksel anlaşmazlık sebeplerinin artma olasılığı güçlüdür. Bu çatlaklar, İran'daki Kürt halkının kurtuluşunun emperyalistlerin kanlı icazet masalarından ya da dar ulusal sınırlardan çıkmayacağını, işçi sınıfının önderliğinde "Molla rejimi"-ne karşı halkın birleşik mücadelesinde yattığını göstermektedir.

Mevcut tabloda gerici savaşların zemini güçlenirken kitlelerin somut taleplerinin en ileri mevzide savunulması, bu temelde mücadelenin örgütlenmesi ve enternasyonal dayanışmanın yükseltilmesi hayati bir öneme sahiptir. Tam da bu noktada, İran'daki komünist hareketin Fars, Kürt, Beluç ve çeşitli uluslardan İran halkı içerisindeki nüfuzunu artırması en acil görevlerden biri olarak öne çıkmaktadır. Zira bölgede tutarlı bir ulusal ve sınıfsal kurtuluş çizgisinin fışkıracığı gözelerin, ancak komünist hareketin ideolojik tutarlılığına, önderliğine, kitleli gelişimine ve eylemsel gücüne bağlı olduğu unutulmamalıdır.

BİLGİ ÜNİVERSİTESİNİ DEVLET KAPATTI, DİRENİŞ AÇTI

22 Mayıs Cuma saat 00:00'da çıkarılan bir Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle, Bilgi Üniversitesinin tek bir imza ile kapatıldığı duyuruldu. Geçtiğimiz senenin eylül ayında, mevcut iktidarın muhalif kliklere yönelik sindirme operasyonları kapsamında Can Holding'e de "yolsuzluk" iddiasıyla bir darbe vurulmuştu. Bu kapsamda Bilgi Üniversitesi yönetimi, kayyım olarak TMSF'ye devredilmiştir. Okulun kapatılması da bu operasyonların kapsamında gerçekleştirilmiştir. Bu kararname ile binlerce öğrencinin eğitim hayatı, verilen bütün "güvencelere" rağmen tek bir imza ile belirsiz bırakılıyor, okulda çalışan yüzlerce idari personel işsiz bırakılıyordu.

Faşist devletin bir üniversiteye, öğrencilere ve öğretim üyelerine yönelik bu pervasız ve öngörüsüz saldırısı aslında münferit, hatta beklenmeyen bir olay değildi. Üniversiteler üzerindeki siyasî hegemonyasını artırmaya ve eğitim kurumlarını birer rant alanına dönüştürmeye çalışan devletin akademik özgürlüğü hedef alan saldırıları yeni bir olgu değildir; aksine kökleri daha eskiye dayanmakla birlikte, niteliksel olarak YÖK'ün kuruluşuyla ivme kazanmış, bugün de AKP'nin basiretsiz ve temelsiz ideolojik hegemonya kurma çabalarıyla yeni bir biçim kazanmıştır. Dolayısıyla Bilgi Üniversitesine yönelik bu karar, salt bir üniversitenin kapatılması olarak değil; devletin emekçilere ve gençliğe yönelik faşist saldırılarının yeni bir halkası olarak okunmalıdır.

Bu kararnameye karşı öğrenciler tepkilerini ortaya koymakta gecikmedi. Kararnamenin yayımlandığı günün öğlen saatlerinde gençlik, girişlerinde yoğun polis ve özel güvenlik ablukası bulunan kampüsü doldurdu. Kararnamenin hukuksuzluğunu teşhir eden bir açıklamanın ardından, kitle sloganlarla kampüsün tarihi kapısına yürüdü. Burada, eyleme destek veren mezunlar, akademisyenler, diğer üniversitelerden öğrenciler ve devrimci-demokratik gençlik örgütleri coşkuyla karşılanarak kitleye dahil oldu. Bütünleşen irade, doğrudan rektörlük binasına yürüdü ve burada da basın açıklamaları kararlılıkla okundu.

Kitle; okul idaresinin "uzlaş" adı altında dayattığı, yüzlerce kişiyi barındırma kapasitesi olmayan ve tualeti dahi bulunmayan iki bölge alternatifine karşı Mimarlık Fakültesi'ni terk etmeyerek işgal etmeyi seçti. Böylelikle öğrenciler, güvenliğin tüm müdahale ve baskılarına rağmen binayı bırakmamakta ısrar ederek kendi örgütlü gücünü ortaya koydu. Direnişin ilerleyen günlerinde, dışarıdaki dayanışma ablukaya alınan kampüsün içerisindekilere erzak ulaştırmaya çalışsa da bu yardımlara güvenlik ve polis tarafından el konuldu.

Polisin bütün müdahalelerine, kampüs kapılarındaki kitleye işkence etmesine ve içeridekileri de işkenceyle dışarı çıkarmaya çalışmasına rağmen kitle alanı terk etmedi, direnişini kararlılıkla sürdürdü. Bu irade karşısında geri adım atmak zorunda kalan devletin yenilgisiyle birlikte, gençliğin direnişi zaferle sonuçlandı.

Bu sonuç, gençliğin örgütlü öfkesinin nelere kadir olduğunu gözler önüne seren yeni ve somut bir örnek olarak kayıtlara geçmiştir. Bununla birlikte; direniş boyunca kendini gösteren esaslı hatalara değinmek gençlik mücadelesinin tecrübelerini pekiştirmek ve gelecek eylemliliklere hazırlanmak bakımından ertelenemez, imtina edilemez bir gerekliliktir. Nitekim bir vakıf üniversitesi olan Bilgi Üniversitesi öğrencilerinin büyük çoğunluğunun küçük burjuva ve burjuva karakterli ailelere dayanması, beraberinde getirdikleri siyasî tecrübesizlikle birleştiğinde belli başlı zaafların su yüzüne çıkmasını kaçınılmaz kılmıştır. Kuşkusuz, şaşırtıcı olmayan bu durumun eylem pratiğinde ayan beyan ortaklık kazanması, bizim için dersler çıkarmak ve süreci öğretici kılmak bakımından değerlidir.

Öncelikle, eylemi yürüten dayanışma platformları arasında yoğun bir koordinasyonsuzluk hâkimdi. Kitle kampüs içerisinde toplanmış olmasına rağmen, somut bir eylem planı üretilmemiş; bu yönde etkin ya da sonuç alıcı bir çaba da sergilenmemişti. Bu belirsizlikten ötürü uzun saatler boyunca stratejik adımlar atılamamış, "saldırı ve karşı direniş" dengesiyle uyuşmayan bir

biçimde, rektörlük önünde bir festival havası egemen olmuştu. Eylem planlamasındaki bu gecikmeye, kitleyi alanda tutacak somut müdahalelerin eksikliği de eklenince, kitlenin yavaş yavaş alanı terk etmeye başladığı bir çözülme süreci yaşandı.

Eylemin ikinci gününe gelindiğinde kitle büyük oranda dağılmış, ilk gün iki bin kişiyi aşan kalabalık ikinci gün birkaç yüz kişiye gerilemişti. Bu sönümlenme ve nicel kuvvetin azalması, polis ile özel güvenliğin müdahale ihtimalini daha güçlü bir biçimde gündeme getirdi. Bu tabloya rağmen okul platformları sorunu kitlenin dağılmasında değil, geceden itibaren Mimarlık Fakültesi'ni terk etmeyen ve ÖGB müdahalesine direnen çekirdek kitlenin tutumunda aramıştı. "Kendi iradelerine rağmen" alınan bu karar, direnişi bölmek isteyen ÖGB ve kolluk kuvvetlerinin elinde stratejik bir koz haline geldi.

Eylemi yürüten platformlar arasında yoğun bir dar grupçuluk egemendi. Kitleye rağmen alınan kararlar ve dışarıdan gelen dayanışmayı yok sayarak direnişi kendiliğindencilığe sıkıştıran eğilimler, eylemin gelişimine büyük oranda ket vurdu. Sürecin ilk saatlerinde yürütülen tartışmalarda açık forum fikri, platformlardan biri tarafından "forumculuk" sığılığıyla suçlanırken; eldeki nicel gücün yetersizliğine ve somut bir planın yokluğuna rağmen "rektörlük işgali" dayatıldı. Aynı grup, ilk gece Mimarlık Fakültesi'nde özel güvenliğin saldırısına karşı direnmeyi reddetmiş ve bu devrimci tutumu "çıtaşı aşmak" olarak nitelendirmiştir. İlerleyen saatlerde ise dışarıdan gelen kitlenin dayanışmasını dışlayan, yalıtılmış bir "öznellik" tartışması yürütülmüştür. Bu tasfiyeci yaklaşım öyle bir seviyeye varmıştır ki, kürsüdeki moderatörlere bile "Bilgili misin, değil misin?" sorusu sorulabilmiştir.

Söz konusu tartışmalar, devletin faşist politikalarına karşı örülmesi gereken devrimci mücadele hattını bütünüyle iskalayan bir düzeyde ilerlemiştir. Gençlik örgütlerinin ortak mekanizma ve ortak karar alma talepleri sürekli ertelenecek sümen altı edilmeye çalışılmış; bu

örgütlerin alandaki varlığı "gereksiz", "provokatif" ve hatta "öğrenci iradesini ayaklar altına alan" bir durum olarak yaftalanmıştır. Nihayetinde, faşizme karşı kavgada bütün halk gençliğinin doğal birer "özne" olduğu gerçeği, dar okul sınırlarına hapsedilerek göz ardı edilmiştir.

Dar grupların eylemi yönetme biçimleri kimi durumlarda pasifizmi de örgütlemiştir. "Güvenliğin", öğrencilere kalacak yer olarak "sunduğu" yerlerin sorgulanmadan kabul edilmesi bunun bir örneğidir. Aynı zamanda eylemin üçüncü gününde okulun içinde ve dışında kalan kitlenin birleştirilmesi gerektiği yerde eylemi pasifize eden bir oturma eylemi yapılmaya çalışılmıştı.

Tüm bu tahlillerle birlikte; direnişin bir parçası olmamıza rağmen sürece yeterli düzeyde müdahale edemediğimizi ve kitleyle buluşma noktasında gerekli kararlılığı sergileyemediğimizi açıkça belirtmeliyiz. Gelecek pratiklerimizde bu hataları aşmak; süreci derinlemesine bir değerlendirmeye tabi tutmayı, tartışmayı ve samimi bir özeleştiriyi vermeyi zorunlu kılar. Kitleye rağmen dayatılan bürokratik kararlar karşısında halkla buluşmakta daha ısrarcı olmalı; eylemin pasifize edilmeye çalışıldığı anlarda daha cüretkâr müdahalelerde bulunmalıydık. Direnişin kendiliğindencilik sınırlarına hapsedilmek istendiği her noktada, kitleyi iktidar perspektifimiz ve öncü irademizle birleştirecek adımları atmakta daha kararlı olmalıydık. Bu yetersizlikler, günümüz devrimci mücadelesindeki genel zaaflarımızın somut bir eylem pratiğindeki yansıması olarak görülmelidir. Zira neyi bildiğimiz ve neyi öğrendiğimiz, ancak pratiğimizin aynasında okunabilir.

Hatalarına rağmen zaferle sonuçlanan bu üç günlük direniş, kurtuluşun tek yolunun örgütlü mücadeleden geçtiğini bir kez daha kanıtlamıştır. Faşist düzenin; emekçilerin, gençliğin ve tüm halkın kazanılmış haklarına, özerk-demokratik üniversite taleplerine yönelik tek taraflı saldırıları, gençliğin ve emekçilerin omuz omuza verdiği bu direniş mevziinde boşa çıkarılmıştır.

DEVİRİMİ YÜREĞİNDE TAŞIMAK

Devrimci teori olmadan, devrimci pratik olmaz!
(V.I. Lenin)

“Hâlâ devrimci mücadelenin içindeyim. Hedef alınan ben değilim, devrimci hareket. Direniş oldukça umut da var. Gerçekten özgür olabilmemiz, herkesin özgür olmasıyla mümkün.”

Bu sözler Almanya’da 30 yıldır aranan, Kızıl Ordu Fraksiyonu (RAF) eski militanı 67 yaşındaki Daniela Klette’ye ait. Alman mahkemesi kısa bir yargılamanın ardından 13 yıl hapis cezası verdiğinde Daniela son savunmasını bu sözlerle yaptı. Duruşmalar sırasında basının kısa görüntüler aldığı bir anda da Daniela Filistin halkıyla dayanışma içinde olduğunu ifade eden şu sözleri ekrana yansıttı: “Yerinden edilmeye, bombalamaya ve açlığa son verin.” Bu sözleriyle o, güçlü bir devrimci yürek taşıdığını, ezilen ve sıkı bir şekilde direnen Filistin halkının öfkelerini kuşandığını dünya halklarına serinkanlılıkla duyurdu.

Daniela’nın mahkemedeki duruşu, davasına bağlı olduğunu gösteren sözleri örgütü kendisini feshetmiş olmasına rağmen kendisini adadığı mücadelenin haklılığına, meşruluğuna hâlâ canlı bir şekilde dayandığını gösterir. Onun bu canlı devrimciliği, sürecinden haberdar olan herkesi etkiledi. Şartlar ne olursa olsun ve çeşitli olasılıklardan bağımsız olarak onun devrime olan inancı ve halka duyduğu sevginin sarsılmazlığı onu yargılayanların dayandığı “hukuki temellerin” içinin boş olduğunu ortaya çıkardı ve geniş kamuoyu nezdinde o değil, onu yargılayanlar yargılandı. Onun mahkemesinde bir kez daha öğrendik ki: Devrim halkın yüreğindedir ve devrimci halkın yüreğinde sonuna kadar yaşayabilir.

Dünya devrim mücadelesinin tarihi böylesi sayısız örnekle doludur. Elbette ihanet de mücadelenin diğer gerçeği olarak var olmuştur. İhanete daha sık rastladığımız, mücadelenin gerilemiş olduğu şu koşullarda kimilerini hayrete düşüren böylesi direnişler bizim için mücadelenin akışında olağan durumlardır. Ancak bu, Daniela’nın yaşamını ve sergilediği tutumu küçümsemeye,

sıradanlaştırmaya neden olmamalıdır. Her durumda bu devrimci bir yaşamdır ve kesinlikle sıradan değildir. Ondan öğrenmek, ders çıkarmak ve kendi yürüyüşümüzde anlamlandırmak esas yaklaşımımızdır.

UMUT BİZİZ!

Devrimci fikirlerin, devrim düşüncesinin, kurtuluş umudunun karanlığa terk edilmek istendiği, karşı devrimle kuşatıldığı koşullarda, Alman emperyalizminin mahkeme salonlarında “direniş varsa umut vardır” diyen sesin gücüne sahip çıkıyoruz.

Ayakta kalmasının yegâne yolu saldırı ve nihayet haksız savaş olan emperyalizmin ve onların yeminli uşaklarının giriştiği saldırılar örgütlü ve öncü güçlerin imhasına, “hizaya sokulmasına” yönelik durmaksızın sürüyor. Bu saldırılar sadece kitlelerde geri çekilmeyi değil, bizde de dahil olmak üzere devrim iddiasında kırılmayı beraberinde getirdi. Son çeyrek yüzyıldaki saldırılar —ki bu saldırı yoğunluğu tüm dünya kapitalizminin içinden çıkamadığı derin bunalımdan bağımsız değildir— karşısında kitlelerin kurtuluş umudu zayıfladıkça devrimin öncü güçlerinde de kitleleri kurtuluşa götürecek özgüven zayıfladı. Devrim fikrinin tarihsel gelişimi ve zorunlu yasalari unutuldukça umutsuzluk, yılgınlık daha fazla görünür oldu. Kuşatma ve saldırı çemberinde, çaresizlik bilinci kaplayan fikir haline gelmeye başladı.

Beklenen umut ışığı yanmadıkça geniş kesimlerdeki karamsarlık daha da gelişir. Oysaki umut ışığını yakacak olan biziz ve umut her parçada biziz. Karanlık zamanların içinde ışığı aramak değil, ışığı yakmak bizim görevimiz. Bunu bilince çıkarırsak yaşanan “kahramanlıkları” anlamak, anlamlandırmak mümkün olur. Çünkü bunların, bireysel çıkışlar olmanın ötesinde tarihsel haklılıktan ve bu haklılığa olan inançtan gücünü aldığını anlarız.

Kesintisiz mücadele yürütmek, düşmek ve düşünce kalkmayı başarmak, kendini geriye atmak ya da “olmadık” zamanda öne fırlamak... Her militanın yaşamındaki olağan uğraklardır. Geri düşüldüğü zamanlarda daha ileriden ayağa kalkmayı başarmak, kendimizi,

varlığımızı neye adadığımızı çözümlemekle alakalıdır. Kısacası kendimizi yürüttüğümüz mücadele içinde anlamlandırabildiğimiz oranda daha ileride ve daha ileriye hedefleyen bir yürüyüş tutturmak mümkündür. Bunu başardığımızda yalnızlık hissettiğimiz zamanlarda bütünü ve kolektifi hissetmek ve yaşamak mümkündür. Tek başına olduğumuz durumlarda üretmeye devam etmek ve doğruyu var etmek için mücadele etmeye devam ederiz. Sadece kolektif ortamlarda olması gereken gibi davranmak değil, devrimci yaşamı her anımızda inşa etmeye çalışırız.

Yaşamımızı ancak bu yaklaşımla inşa edersek mücadelede sürekliliğin zeminini yaratmış oluruz. Görevlerimizi, belli sınırlar içine hapsedmeden yenden üretiriz. Örneğin CHP’ye yönelik gerçekleşen “mutlak butlan” hamlesinin ardından sokağa çıkan milyonların öfkesi, faşist bir düzen partisine bırakılmayacak, orada eritilmesine izin verilmeyecek değerdedir. Ankara meydanlarını dolduran, polis barikatlarını yıkan halkın öfkesi sistemin saldırılarına karşı birikmiş öfkenin dışı vurumudur. Faşist baskı ve zorbalık altında nefessiz kalan kitlelerin soluklanma arayışıdır. Bunun CHP yandaşlığıyla, CHP korumacılığıyla, “cumhuriyetçilikle” elbette bir bağı vardır. Ne var ki kitlelerdeki öfke bununla sınırlı değildir. Nasıl ki AKP yandaşlığı salt “dindar toplum” arayışının, isteğinin ürünü değilse bugünkü öfke de muhalefete olan güvenden kaynaklanmıyor. Kitleler halk için demokrasinin olmayışına öfkeli, onlar halk için olmayan talan ekonomisine öfkeli, onlar örgütsüz bırakılıp güçsüz kalmaya öfkeli. Onlar kendileri için bir gelecek sunmayan bu düzene öfkeli. Bilinçli ya da bilinçsiz öfkenin nedeni kitlelerin çıkarlarının sürekli zedelenmesidir. Bu durum bize sınıf mücadelesini örgütlememizin olanaklarını sunmaktadır.

Elbette ki bu saldırılarda küçük burjuva reformist hareketlerin yaptığı gibi başka bir düzen partisine yedeklenmeyeceğiz. Meydanları dolduran halka bağımsız irademizle, devrim inancımızla ulaşmaya çalışacağız. Karanlıkta ışık arayan halka gerçek ışığı yakacağız. Yaklaşan yaz sürecini mücadelenin belirlediği gündemlere müdahale etme anlayışıyla

ele aldığımızda bu ve benzeri gelişmelerden kendimize görevler çıkarırız.

Yine yaz dönemine denk gelen ve ülkemizde gerçekleşecek olan NATO Zirvesi önemli gündemlerimizden biridir. Dünya halklarının kanını akıtan, emperyalizmin savaş örgütü olan NATO 7-8 Temmuz’da Ankara’da yapılacak zirvede tıkanan sistemi ayakta tutmanın yollarını ele alacaklar. NATO Zirvesi’ne karşı yapılacakların ya da yapabileceklerimizin sınırına hapsolmadan bu süreci örgütlemeliyiz. Emperyalist sistemin içinde bulunduğu kriz, yürüttükleri savaşlar, bağımlı ülkelere bu kapsamda verdikleri yeni görevler ve Türkiye’nin rolü, yürüttüğümüz her mücadelenin antiemperyalist mücadele ile olan ilişkisi gibi daha birçok konuda okuma, tartışma, anlama, kavrama ve bu donanımla kitlelerin karşısına çıkmak gibi bir görevle karşı karşıyayız.

Akıp giden zamanda kitlelerdeki devrim ihtiyacı kesintisizdir, dolayısıyla devrimci mücadele kesintisiz bir mücadele olmak zorundadır. Bir şeyleri beklemeden, akıp giden nehrin getireceği kayıktan medet ummadan devrim ihtiyacını her anda yakalamalı ve kayık inşa etmeyi öğrenmeliyiz. Bütün düzen partileri, sırtını faşizme dayamış tüm sistem korku iklimi yaratarak, çaresizlik yayarak, kitlesel öfkeyi emerek beklemeciliği meşrulaştırmaktadır. Devrim beklemekle gerçekleşen bir süreç değildir, yapmakla ilerleyen bir süreçtir ve ancak böyle kavrandığında devrimcilik mümkün olacaktır.

Bunun için ayrıca okumalı, incelemeli ve kafa yormalıyız. Öylesine değil, bir amaç için okumak, incelemek ve kafa yormak gerekir. Pratiğimizi aydınlatmaya hizmet etmeyen bir teorik çalışmanın mücadeleye hiçbir katkısı olmayacaktır. Bu nedenle kitlelerin hareketine odaklanarak devrimin somut ihtiyaçlarını belirlemek, doğru yöntemle kitlelere yönelmek, doğru halkı yakalayıp tartışmak ve kavramak...

Kitlelerin mayalanan öfkelerini doğru yöne kanaliz edelim, öfkeyi örgütleyelim, görevlerimizi kavrayalım, tarihsel haklılığımıza, tecrübemize dayanarak mücadelemizi büyütelim.

Kavgamız Düzene Tabi Değil

Yeni ama beklenen bir politik krizle birlikte Türkiye’de gündem bir kez daha altüst oldu. Çok geniş bir kesim, “Nasıl yönetiliyoruz?” sorusunu yeniden sormaya ve tartışmaya başladı. Dün “kurtarıcı” görülenlerin bugün “haine” dönüşmesi, dün “baba-oğul” olanların bugün düşmanlaşması ve demokrasi nutuklarıyla gelenlerin yargı sopasıyla yoluna devam etmesi gibi sarsıcı altüst oluşlar yaşanıyor. Bu koşullarda Türkiye halkının; manipülasyona açık, örgütsüzlük nedeniyle dağınık ve korkuyla sindirildiği için büyük oranda durağan görünmesi, kitlelere güven duyma konusunda ciddi soru işaretleri yaratıyor.

DEMOKRASİDEN YANA DOĞRU SİYASET

Tam da bu noktada, süreci nasıl göğüslemek gerektiğini anlamak için Maoist kitle çizgisinin öğretilerine yönelmeye ihtiyaç var. Halka güvenme konusunda yoğun tartışmalar yürütmek için önümüzde fazlasıyla sebep olduğunu özellikle vurgulamalıyız. Kitlelerin mevcut “durağanlığı”, çaresizlik duygusunu besleyen temel etmenlerden biri olarak öne çıkıyor ve çoğu devrimci tarafından çözümü zor, hatta yer yer imkânsız bir sorun gibi algılanıyor. Elbette kitle hareketinin ete kemiğe büründüğü istisnai anlarda bu algı kırılıyor ve devrimci bakış açısının kitleler üzerindeki etkisine, kısa süreliğine de olsa tanıklık edebiliyoruz. Ne var ki, bu parlamalar geçici kaldığından ve genellikle somut bir sonuç üretmediğinden, yarattığı objektif etki de hızla sönümleniyor. Böylece tartışmalarda ve değerlendirmelerde umut, yerini “can sıkıntısına” bırakıyor. Bu durumun en net tezahürü ise “siyasetsizlik” olarak karşımıza çıkıyor. Devrimci saflardaki bakış açısı silikliği ve zayıflığı, üretilen siyasetlerin yetersizliği üzerinden eleştiriliyor. Bu eleştiri bir ölçüde doğrudur; ancak buna “devrimci siyasetin yeniden inşası” görevini eklemeyeceğimiz sürece, söz konusu eleştirinin teorik ve pratik bir güce kavuşamayacağını da görmek gerekir.

Dolayısıyla günün şartlarında hem bu siyasetsizlik halini mahkûm etmek hem de devrimci siyasetin oluşturulması görevini masaya yatırmak, önümüzü açacak bir pusula olacaktır.

Siyaset; genel ve özel olmak üzere iki ayrı düzlemde gerçekleşen, analiz ve eyleme dayalı toplumsal bir süreçtir. Genel düzlemde siyaset, doğrudan devrimin niteliğine dair analiz ve eylemleri içerir; bunu da Genel Siyasî Çizgi ve devrim programı somutlaştırır. Özel düzlemde siyaset ise genel çizgiden hareketle belirlenen; döneme, faza ve güne yönelik hamleleri kapsar. Devrim teorimizin tüm temel doktrinlerinin, bu özel düzlemde belirlenen taktik siyasetin de harcı olması gerektiğini önemle belirtmek gerekir.

Mutlak butlanla başlayan bu süreç, Türkiye’de demokrasinin niteliğine dair oldukça güçlü yargılar oluşturmuş durumda. Yaşananların, siyasete yönelik geçmiş askerî müdahalelerden temel farkı, bu kez “darbenin” kışladan değil, doğrudan yargı koridorlarından gelmesidir. Yargının siyaset üzerindeki açık denetimini ve dizayn edici rolünü gözler önüne seren bu hamle, tam da bu yüzden sıradan bir “darbe” olarak değil, demokrasinin doğrudan ilgası (ortadan kaldırılması) olarak tartışıldı. “Rejimin tasfiye edildiği” iddiasıyla yürüyen bu tartışmalarda safımızı elbette demokrasiden yana kuracağız. Zira devrimimizin temel amaçlarından biri, Türkiye’de bugüne dek hiç vücut bulmamış olan demokrasiyi; halkın çıkarları doğrultusunda fabrikalara, tarlalara, üretim alanlarına ve sokağa, yani hayatın her hücresine taşımaktır. “Halk Demokrasisi” olarak formüle ettiğimiz bu hedef, aynı zamanda antiemperyalist ve antifaşist mücadelenin de özünü oluşturur.

Ancak şunun altını kalın çizgilerle çizmek gerekir: “Demokrasiden yana” olmak, varmış gibi davranılan hayali bir burjuva demokrasisini savunmak anlamına gelmez. Türkiye’de demokrasinin görece uygulandığı kesitler son derece kısa sürelidir. Bunun temel nedeni; egemen sistemin dayandığı sınıfsal karakter ve üretim ilişkileri gereği, demokrasiye ancak çok sınırlı bir düzeyde tahammül edebilmesidir. Kısa süreli her “demokrasi” deneyiminde halkın görece örgütlenme zemini bulması, sistem için derhal tehlike alarmlarının çalmasına neden olmakta; bunun sonucunda tüm devlet aygıtı, “devleti koruma” refleksini kuşanarak hoyratça harekete geçirilmektedir.

İçinde bulunduğumuz bu dönemin, kitleler açısından tarihsel bir demokrasi sınavı olduğundan şüphe yok. Halk, demokrasisizliği etinde kemiğinde yaşamaktadır ve kuşkusuz ki bu yakıcı pratikten öğrenecektir. Fakat şu can alıcı soruyu sormadan bu tespiti yapmanın hiçbir kıymeti harbiyesi yoktur: Halk bu süreçten tam olarak neyi öğrenecek? Tüm kahramanlarının ve figüranlarının bizzat faşizm tarafından sahneye sürüldüğü, iplerinin egemenlerce tutulduğu bu egemenler tiyatrosundan, kitleler kendi çıkarlarını gerçekleştirmek adına nasıl bir olanak devşirebileceklerdir?

MUTLAK BUTLANIN KAHRAMANLARI VE DEMOKRASİ

Halk demokrasisi için mücadeleye etmek, kitlelerin tarihsel çıkarlarını hayata geçirmek demektir. Bu çıkarların muhtevasını ise hem kitlelerin kendiliğinden hareketlerini titizlikle inceleyerek hem de üretim tarzının ve dolayısıyla toplumdaki sınıfsal şekillenmenin doğru bir analiziyle kavrayabiliriz. Türkiye’de burjuva demokrasisinin bir türlü gelişmemesinin temel nedeni; bu kavramın içini tarihsel olarak doldurması gereken burjuvazinin, Cumhuriyetin kuruluşundan itibaren bağımsız, kurucu ve egemen bir güç olmaktan ziyade; bağımlı, güdük ve egemenlerin çizdiği sınırlara hapsolmuş bir sınıf olarak kalmasıdır. Onu biçimlendiren ve gerileyen sınıflar; bir taraftan emperyalizmle göbekten bağlar geliştirirken, diğer taraftan feodal ilişkilerin korunmasından beslenen, çağımızın en gerici ittifakıdır. Komprador büyük burjuvazinin ve feodal toprak ağalarının hüküm sürdüğü bu topraklarda, ulusal ya da bağımsız bir burjuvazi değil, ancak egemen ittifaka eklenmiş bağımlı bir sınıf varlık gösterebilmiştir.

Bu somut gerçeklik içinde, halkın çıkarlarını hayata geçirmenin yegâne koşulu ve demokrasinin asıl kaldırıcı olan “halk örgütlenmesi”, sadece yasaklarla

değil, her türden sistemli saldırıyla imkânsız kılınmıştır. Bu imkânsızlaştırma kuşatması, tarihsel olarak “bağımsızlıkçı/ulusal burjuvazi” için de geçerli olduğu gibi, bizzat egemen sınıf kliklerinin devlet dışı “ayrı örgütlenmelere” yeltendiği durumlarda da acımasızca uygulanmıştır. Tek partili dönemin özünü ve esasını oluşturan tam da bu tekelsiz siyasettir. İktidarı elinde tutan ana klığı çevreleyen diğer klikler, tek parti dönemi boyunca bu hegemonya altında hareket etmiş; iktidara tabi kaldıkları ölçüde sömürüden, ranttan ve talandan nemalandırılmışlardır.

Devlet aygıtının, yarı sömürgeleşme ağlarıyla sarmalanarak yeniden şekillendiği bu kesitte (özellikle 1930’lu yıllarda), devlet olanaklarını elinde tutan bürokratik zümre (bürokratik burjuvazi olarak şekillenen zümre), sözü edilen bu asalak kesimlerin palazlanmasında kurucu bir rol oynamıştır. Günümüzde, o dönem için “devletçilik” retoriğiyle ambalajlanan bu burjuva palazlandırma siyaseti, büyük bir çarpıtmayla “demokrasinin tarihsel gelişimi” olarak

ir, Kitlelerin Kurtuluşu İçindir

pazarlanmaktadır. Tam da bu noktada; Marksist sınıf teorisiyle ve devletin özünde egemen sınıfın bir baskı aparatı olduğunu ilan eden Leninist devlet teorisiyle hiçbir bağı bulunmayan “Devlet eliyle burjuvazi yaratmak” tezinin de yine söz konusu siyasetin bir manipülasyonu olduğunu hatırlatmak gerekir. Dahası, bugün yaşanan yargısal darbeye (mutlak butlan siyasetine) karşı çıkan muhalif bir kesim, geçmişin bu ceberut “demokrasisine” nostaljik bir refleksle sahip çıkmaktadır. Oysa hırsıla, hatta çoğunlukla “muhafazakâr” diye kodlanan savunulan bu miras, egemen sınıfların devlet imkânlarıyla

dalaştan üreyen bölgesel stratejiler, iktidarıyla muhalefetiyle tüm egemen sınıf kliklerini doğrudan şekillendirmiştir. Bu olguya dikkat çekmemizin can alıcı sebebi şudur: Egemen sınıfların kendi içindeki klik kavgalarında, emperyalizmin bölgesel hamleleri daima belirleyici bir ağırlığa sahip olmuştur. Hangi klik o kesitteki bölgesel ihtiyaçlara yanıt verebilecek nitelikte ve buna hazırlıklıysa, emperyalistler ya onu iktidarda tutmuş ya da bizzat iktidara taşımışlardır. Örneğin; 1960'lı yılların sonu ile 1970'li yılların başında Rus Sosyal Emperyalizminin Orta Doğu'ya yönelik nüfuz hamlelerine karşı, ABD

ve İngiltere liderliğindeki Batı bloku, bir dönem CHP kadrolarına ve ordu içindeki NATO patentli unsurlara daha fazla inisiyatif ve yetki vermeyi tercih etmiştir. Tam da bu kesitte, bizzat CHP tarafından yaygın bir biçimde dolaşıma sokulan “Ortanın Solu” söyleminin ve bu söylemde somutlaşan burjuva demokrasi havariliğinin, bugünkü muhalif retorikle olan çarpıcı benzerliği asla bir tesadüf değildir. Bugün, “Ortanın Solu” gibi hareket edenlerden ne beklenebileceğini bu süreci analiz eden İbrahim Kaypakka-ya'dan net biçimde öğrenmek mümkündür. Kaypakka, söz konusu dönemde orta burjuvazinin kısmi demokratik haklar uğruna yükselttiği mücadelenin genişlemesine karşı iktidarın aldığı önlemin amacını şöyle açıklıyor: “Öte yandan, orta burjuvazinin hızı henüz kesilmemişti; onun atılımını kendi iktidarlara için ustalıklı kullananlar, iktidarı ele geçirdikten sonra, bu hızı kesmek için, onu cepheden karşılamadılar. O zaman kolları burkulabilir, bilekleri incinebilir, kendileri sendeleyebilirdi. Bu doğa kanu-

“KARMAŞIK DURUM” AÇMAZI

Bu karmaşık durum kitle çizgimizi nasıl uygulayacağımız konusunda dikkatli olmamızı gerektiriyor. Örneğin “Kılıç-daroğlu gerçekten bir hain midir? O, dün halkın saflarında bir mücadele mi

yürüttü ki bugün hain diyelim.”

Elbette hayır. Bir öznenin "hain" olarak nitelendirilebilmesi için, öncelikle halkın saflarında yer almış, onun tarihsel çıkarlarını savunmuş ve sonradan bu mevzii terk etmiş olması gerekir. Kılıç-daroğlu hiçbir zaman halkın safında, devrimci ve hatta reformist bir mücadelenin lideri, hatta bir unsuru da olmamıştır. O, başından beri burjuva devlet aygıtının, sistem içi dengele- rin ve düzeninin "makul" sınırlarını korumakla görevli bir teknokrattır. Dolayısıyla kitlelerin gözünde yaşanan kırılma, bir "ihanetten" çok, sistem içi bir restorasyon figürünün tarihsel işlevini tamamlaması ve kitleleri artık oyalayamaz hale gelmesidir. Burada ihanet yüzeysel bir bakış açısından doğmuştur. Kısa bir süre önce “kurtarıcı” görünen, Erdoğan karşıtlığını kendinde somutlaştıran bu egemen sınıf figürü bugün “yönetme becerisi” sakatlanmış bir şekilde yoluna devam etmeye çalışan iktidara destek olmaya başlamıştır. Bu, bir ihanetten çok su alan geminin kurtarılmasıdır. Kılıç-daroğlu egemen sınıfların gemisinde dümen tutma isteğini bu kez iktidara gelmek için değil, muhalefet dümeninde bulunmakla sınırlandırmıştır. Dün Erdoğan'a yönelik ithamların bugün CHP yönetimine yönelmiş olması da bunun ne derecede sığ bir kavrayışla, yetmezlikle gerçekleştiğini gösterir.

Egemen sınıfların kendi aralarındaki dalaşta, orta burjuva kesimler çoğunlukla düzen muhalefetine kuyruğuna takılmıştır. Bunun temel nedeni, bu kesimlerin kısmi demokratik hakların elde edilebilme koşulunu düzen sınırları içindeki bu klik çatışmalarında görmeleridir. Oysa kitle çizgimizin temeli olan “kitlelerin çıkarlarının hayat bulması” ve “kitlelerden kitlelere siyasetinin uygulanması” ilkelerinden hareketle netçe koymalıyız ki; orta burjuva kesimlerin “kısmi demokratik haklar” için yürüttüğü mücadele ancak devrimci namlularımızın ve genel mücadelemizin bir yedek gücü, bir parçası olabilir; ama devrimci stratejimiz asla buraya hapsedilemez. Demokrasi mücadelesi için bir dinamik taşımakla birlikte bu “kısmi haklar”, ancak işçi-köylü ittifakının temelinde yükselen devrimci mücadelenin zaferleriyle kalıcı ve gerçek anlamda tamamlanabilir haklardır.

HAKLAR İÇİN DEVRİM MÜCADELESİ

Sonuç olarak, mevcut “demokrasi arayışıyla” aramıza net bir çizgi çekerek demokratik haklar için mücadelenin şartını devrim mücadelesine bağlayan, işçi ve köylü ittifakını temel alan bir siyaset savunmalıyız. Bugün CHP'nin bir kanadında somutlaştırılan “demokrasi” mücadelesinin kitlelerdeki haklı beklentilere çağrı yaptığı, onu manipüle ettiği gerçeğini görerek; ama asla buna yaslanmayan bir siyasetle hareket etmeliyiz. Dün “Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde” sergilenen sefil “sol siyasetin” bugün sefil bir CHP içi mücadeleyle ifşa olduğu gerçeği bu siyasetin kitleler nezdinde karşılık bulmasının garantisidir. Net ve güçlü bir şekilde dönem dönem düzen partilerinin herhangi birisinde somutlaşan “kısmi demokratik hakların” gerçekleşmesi olasılığı geçici bir düzen için dalaş yanılmasıdır. Demokratik haklar önündeki kesin engel düzenin sömürü çarklarıdır. Düzen partilerinin hiçbir bu çarkları parçalamaktan yana değildir; çünkü her biri bu çarklara dayanan komprador, bürokrat burjuvalarda, toprak ağalarından meydana gelmiş partilerdir. Bu partilerin genel bir analizi bize onların bu sınıfsal gerçekliğini açıkça gösterir.

Özetle, Genel Siyasî Çizgimizin ışığı altında bu süreci şu anlayışla kavramalı ve kitleleri örgütlemek için bu anlayışla hareket etmeliyiz uygulamalıyız: Kitlelerin düzene ve onun aktörlerine duyduğu öfkeyi asla ahlaki veya kişisel terimlerle (ihanet, dürüstlük, basiretsizlik vb.) açıklamamalıyız. Bizim esas görevimiz, kitlelerin Kemal Kılıçdaroğlu ya da bir başka düzen figürüne duyduğu öfkenin kökenindeki sınıfsal özünü açığa çıkarmaktır. Kitleler ona ve onun gibilere öfkeli; çünkü onun şahsında kendi geleceklerinin, değişim arzularının ve sömürüye olan hınçlarının düzen sınırları içinde nasıl eritildiğini, nasıl pasifi- ze edildiğini bizzat yaşayarak tecrübe etmişlerdir. Kitlelerin dilindeki "hain" kavramının altını sınıfsal bir içerikle doldurmamız, kitlelerde somutlaşan öfkeyi sistem bilincine dönüştürmeli, kitlelerin enerjisini kişilere takılıp kalmasına izin vermemeli; sistemin her seferinde vitrine yeni "kurtarıcılar" sürerek ömrünü uzattığına dikkat çekerek kitleleri kendi çıkarları doğrultusunda örgütlemeye yönlendirmeliyiz.

semirtilmesinden ve halkın örgütlenme kanallarının tıkanmasından başka bir şey değildir. Türkiye tarihindeki o meşhur "kısa süreli demokrasi uygulamaları" da esasen bu palazlanma süreçlerinde klikler arası dengeyi sağlamaya yönelik dönemsel kampanyalardan ibarettir.

Keza, altını çizdiğimiz bu yarı sömürgecilik koşullarında; hem emperyalist ekonomi-politikaların dolaysız dayatmaları hem de emperyalistler arası

HİNDİSTAN'DA KOMPRADOR BÜROKRAT BURJUVAZİ*

***Devrimci Öğrenci Birliği (RSF) tarafından 24 Mayıs'ta Haydarabad'da "Naxalbari Ölmez" şiarıyla düzenlenen panelde konuşan K. Muralidharan'ın (Ajith) sunumunu okurlarımızın ilgisine sunuyoruz. Hindistan özelinde, yarı sömürgelerin önemli bir gerçekliği olan "komprador bürokrat burjuvazi"nin günümüz koşullarındaki özelliklerini açıklayarak sınıf analizinin güçlü ve yetkin bir örneği sergiliyor. Okurlarımızın ufkunu genişleteceğine inandığımız bu yazının layık olduğu değeri görmesini umuyoruz.**

“Düşmanlarımız kimler? Dostlarımız kimler? Bu, devrim için birinci derecede önem taşıyan bir sorudur.”
Mao Zedong

Ezilen ülkelerdeki büyük burjuvazinin karakterizasyonuna (ayırt edici özelliklerin ortaya konması) ve emperyalist tahakküm altında filizlenen ve gelişen kapitalizmin doğasına açıklık getirilmesi, Mao Zedong'un önemli katkılarından biriydi. Onun “Çin Toplumundaki Sınıfların Analizi” adlı eseri bu doğrultuda atılmış ilk adımdı. Çin'deki burjuvazinin iki sınıfa —komprador burjuvazi ve ulusal burjuvazi— ayrışması burada not edilmişti. Bu, 1926 yılında yazılmıştı. Yine de kabul görmesi uzun zaman aldı.

[Hindistan'da,] Sömürge ve yarı sömürge ülkelerin burjuvazisi içinde iki ayrı kesim olduğu kabul edilmesine ve bunlardan birinin “doğrudan emperyalist sermayenin çıkarlarına hizmet ettiği” kaydedilmesine rağmen, her iki kesim de ulusal burjuvazinin bir parçası olarak görülmeye devam ediyordu. Hindistan'daki komünist hareketin liderleri, önlerindeki nesnel gerçekliği incelemek yerine bu dogmatik görüşü körü körüne takip ettiler. Mao ise bu yaklaşıma karşı çıkarak “somut durumun somut analizi” konusunda ısrar etti; böylece ezilen ülkelerdeki büyük burjuvaziye dair anlayışı geliştirip derinleştirdi.

Ancak bu durum, uluslararası komünist hareket (UKH) tarafından büyük ölçüde görmezden gelindi. Bu anlayış, ancak 1960'larda, Kruşçevci revizyonizmden kopuşun can alıcı bir yönü olarak öne çıktı. Yeni ortaya çıkan ve Marksizm-Leninizm-Mao Zedong Dü-

şüncesi'ni (o dönemki adıyla) savunan Marksist-Leninist partiler, bu anlayışı kendi ülkelerinin koşullarını analiz etmek ve programlarını çizmek için uyguladılar. Hindistan'da bu durum, Naxalbari silahlı köylü isyanına ve Maoist hareketin kurulmasına yol açan, CPM (Hindistan Komünist Partisi-Marksist) revizyonizmine karşı yürütülen ideolojik mücadelenin temel bir meselesiydi.

CPM'in “emperyalizmle giderek daha fazla iş birliği yapan büyük burjuvazi” formülasyonu, partinin oportünist manevralarına alan açmak için kasıtlı olarak üretilmişti. Bu formülasyon, söz konusu sınıfın emperyalizmle olan bağlarını göz önünde bulunduruyormuş izlenimi vererek parti tabanını yanıltmayı amaçlarken, bir yandan da bu burjuvazinin bağımsız niteliğinde ısrar ediyordu. Ancak bu hileli

toprak ağaları ve komprador-bürokrat burjuvazi, Hint halkının baş düşmanlarıdır; emekçi halkımızın sırtına ağır bir şekilde binen dört dağdır.”

CPM, “olgulardan hareketle hakikati aramak” yerine, bu konudaki görüşlerini kelimeleri cimbızlamaya dayandırdı. Kompradorların, yalnızca emperyalistlerin acentesi gibi hareket eden bir tüccar sınıfı olduğunu savundular. Buradan hareketle, Hint büyük burjuvazisinin sınıai çıkarları olduğu için komprador bir sınıf sayılamayacağını ileri sürdüler. Kompradorları sadece bir ticaret sınıfı olarak ele almak, gerçekten de uluslararası komünist hareketin erken dönemdeki ham anlayışydı. Nitekim Komintern'in 1928 tarihli “Sömürgelerde Devrimci Hareket” adlı belgesinde bu sınıfa dair şu not düşülmüştü: “Emperyalist merkezlerle ticaret yapan

temeli işte budur. Bu devlet tekelci kapitalizmi sadece işçileri ve köylüleri ezmekle kalmıyor, aynı zamanda kent küçük burjuvazisini de ezer ve orta burjuvaziye zarar veriyordu. Bu devlet tekelci kapitalizmi, gelişiminin zirvesine Direnme Savaşı sırasında ve Japonya'nın teslim olmasından sonra ulaştı; Yeni Demokratik Devrim için bol miktarda maddi koşul hazırladı. Bu sermaye Çin'de halk arasında bürokrat-sermaye olarak bilinir. Bürokrat-kapitalist sınıf olarak bilinen bu kapitalist sınıf, Çin'in büyük burjuvazisidir.”

Açıkça görüldüğü gibi, bu artık tamamen ticaretle uğraşan bir sınıf değildi. Mao'nun tanımı, ÇKP tarafından yürütülen çalışmaların bir senteziydi. Bunlardan biri Çen Boda tarafından kaleme alınmıştı. “Çin'in Dört Büyük Ailesi” başlığını taşıyan bu çalışma, onların kontrol ettiği bankacılık, elektrik santralleri, ağır ve hafif sanayi, kimya, tekstil, demir ve çelik gibi ekonominin çeşitli sektörlerinin dökümünü veriyordu.

Aslında, UKH'nin Çin'deki kompradorları daha önce yalnızca bir tüccar sınıfı olarak nitelendirmiş olması da kendi içinde eksikti. Sömürgeci sömürücüler, ekonomik işlerinde onlara güvenmek zorundaydı. Bu durum, onların kapitalist yöntemler konusunda uzmanlık kazanmalarını sağladı. Bir noktadan sonra bazılarının gemicilik, tekstil, madencilik, cam fabrikaları, makine, bankacılık ve kamu hizmetleri alanlarında kendi işletmelerini kurdukları bile görüldü. Ayrıca emperyalist firmalara da yatırım yapıyorlardı. Tüm bunlar daha 19. yüzyıl gibi erken bir dönemde gerçekleşmeye başlamıştı. Yapılan bir çalışmaya göre, esas olarak tüccar olarak kalan kompradorların konumu 20. yüzyılın ilk on yıllarında gerilemeye başlamıştı. Durum ne olursa olsun, onların sanayiye ve diğer sektörlere girişi Mao'nun yazılarında kaydedilmişti. “Çin Devrimi ve Çin Komünist Partisi” ders kitabında şöyle yazmıştı: “Aslında bazı tüccarlar, toprak ağaları ve bürokratlar, yabancı kapitalizmin dürtüsüyle ve feodal ekonomik yapıdaki bazı çatlaklar nedeniyle, bundan 60 yıl kadar önce, 19. yüzyılın sonlarında modern sanayiye yatırım yapmaya başladılar. Yaklaşık 40 yıl önce, yüzyılın başında,

argüman Maoistler tarafından somut gerçeklerle yerle bir edildi ve büyük burjuvazinin komprador-bürokratik karakteri bütünüyle açığa çıkarıldı. Hindistan'ın, devam eden yarı sömürge koşulları kesin bir şekilde kanıtlandı. Dünya emperyalist sistemine olan bağımlılığının yapısal olduğu gösterildi. Komünist Devrimcilerin Tüm Hindistan Koordinasyon Komitesi (AICCCR), 1968 tarihli Deklarasyonunda şunu kaydetti:

“... yarı sömürge, yarı feodal Hindistan'da emperyalist, yeni sömürgeci güçler ile halkımız arasındaki, feodal sınıflar ile köylülük arasındaki, komprador-bürokrat sermaye ile işçi sınıfı arasındaki çelişkiler her zamankinden daha fazla keskinleşmiştir. Bugün, ABD emperyalizmi, Sovyet revizyonizmi, büyük Hint

ve çıkarları emperyalist sömürünün devam etmesinde olan yerli tüccarlar.”

Ancak Mao önderliğindeki ÇKP, bu sınıfa dair kavrayışı geliştirmeyi sürdürdü. Mao, bu gelişimi şu sözlerle ortaya koyuyordu: “Çan, Sung, Kung ve Çen'den oluşan dört büyük aile, yirmi yıllık iktidarları boyunca, değerleri on ila yirmi milyar ABD doları tutarında muazzam servetler yığdılar ve tüm ülkenin ekonomik can damarlarını tekellerine aldılar. Bu tekelci sermaye, devlet iktidarıyla birleşerek devlet tekelci kapitalizmine dönüştü. Yabancı emperyalizme, yerli toprak ağası sınıfına ve eski tip zengin köylülere göbekten bağlı olan bu tekelci kapitalizm; komprador, feodal, devlet tekelci kapitalizmi haline geldi. Çan Kayşek'in gerici rejiminin ekonomik

Çin'in ulusal kapitalizmi ilk adımlarını attı. Ardından yaklaşık 20 yıl önce, 1. Emperyalist Dünya Savaşı sırasında, Avrupa ve Amerika'daki emperyalist ülkeler savaşa meşgul oldukları ve Çin üzerindeki baskılarını geçici olarak hafiflettikleri için, Çin'in ulusal sanayii başta tekstil ve un değirmenciliği olmak üzere genişledi."

Bağlamından koparılmış kelimeler üzerinden teoriler uydurmakta uzmanlaşan bazıları, bu alıntıda geçen "ulusal kapitalizm" ifadesinin üzerine atladılar. Bunun kompradorlar hakkında değil, ulusal burjuvazi hakkında olduğunu savundular. [Oysa] Mao'nun bu kapitalizmi, aynı makalenin ilerleyen kısımlarında nasıl tanımladığına bakmak soruna yeterince açıklık getirmektedir:

"Ulusal kapitalizm belli bir ölçüde gelişmiş, Çin'in siyasî ve kültürel yaşamında hatırı sayılır bir rol oynamıştır; ancak Çin'in toplumsal ekonomisinde temel kalıp haline gelememiştir, gevşektir ve çoğunlukla yabancı emperyalizmle ve yerli feodalizmle değişen derecelerde ilişkilidir."

Açıkça görüldüğü gibi, "ulusal" ifadesi bu bağlamda sadece "Çinli" anlamına geliyordu. Bir ulusal burjuvazi ile ilişkili değildi. Burada kaydedilen "emperyalizm ve feodalizm ile ilişki", onun daha sonraki bürokrat kapitalizm karakterizasyonunda —"komprador, feodal, devlet tekeli kapitalizmi"— tekrarlanacak ve genişletilecektir.

Naxalbari'yi ve Maoist hareketin ortaya çıkışını takip eden ilk yıllarda, büyük burjuvazi hakkındaki polemikler iki yön üzerinde yoğunlaşmıştı. Birincisi, büyük burjuvazinin emperyalizme olan bağımlılığıydı. Diğeri ise kompradorları sanayi ile ilişkisi olmayan, sadece tüccarlar olarak ele alan anlayışın çürütülmesiydi. Bu, Liberation gibi Maoist yayınlarda yer alan çeşitli çalışmalar aracılığıyla yapıldı. Bunun bir parçası olarak, ekonominin devlet mülkiyetindeki sektörü, yani kamu sektörü de incelendi. Revizyonist CPI (Hindistan Komünist Partisi) ve CPM, kamu sektörünü özel sektörü dengeleyecek bir unsur olarak nitelendiriyordu. Hint tekellerinin ağır sanayiye devlet yatırımları yapılması yönünde bizzat çağrıda bulunmuş olduğu gerçeğini rahatlıkla önemsiz gibi gösteriyorlardı. 1947'deki iktidar devrinden sonraki ilk dönemde, Batılı emperyalist güçler, Hint egemenlerinin bu konudaki çabalarını desteklemeye pek istekli değillerdi. Sovyetler Birliği'nde iktidarı

ele geçirip orayı bir sosyal emperyalist ülkeye dönüştüren Kruşçevci kapitalist yolcular, bunu Hint ekonomisine sızmak için bir fırsat olarak kullandılar. Ancak revizyonistler için bu, "bağlayıcı şartları olmayan sosyalist yardımdı." Maoistler, Sovyet yardımının ve teknolojisinin gerçek, sömürücü doğasını açığa çıkarma göreviyle karşı karşıyaydı. Bunu bir kez daha somut gerçeklere dayanarak yaptılar. Bununla birlikte, devlet sektörünü kontrol eden üst kademe, komprador-bürokrat burjuvazinin bir kesimi olarak tanımlandı.

O dönemde ve 1980'lere uzanan süreçte kırsalın görünümü, geleneksel kast feodalizminin özelliklerinin çoğunu koruyordu; emperyalist mali sermaye ile bürokrat sermayenin kırsala sızması henüz yoğun ya da yaygın değildi. Maoist hareketin bürokrat kapitalizm üzerine derinlemesine çalışmaya ve emperyalizmin teşvikiyle kırsalda meydana gelen değişimlere gereken ilgiyi göstermemesinin nedeni de muhtemelen buydu. Sonuç olarak hareketin odak noktası, büyük burjuvazinin komprador karakterini açığa çıkarmak ve bu konudaki revizyonist görüşleri çürütmekle sınırlı kaldı. Elbette bu, kendi başına büyük bir öneme sahipti. Emperyalistler, egemen sınıflar ve revizyonistler, Hindistan'da devam eden yeni-sömürgeci kontrolün ve sömürünün acı gerçekliğini gizlemek için ellerinden geleni yapıyorlardı. Bağımsızlığa dair yanlış bilinç, Hint egemen sınıflarının hegemonyacı uzlaşısının önemli bir yönüydü. Büyük burjuvazinin bağımlı doğasının açığa çıkarılması, onun bağımsız bir ülke inşasına öncülük ettiğine dair iddialarına meydan okumak için elzemdi. Nagi Reddy'nin "İpotekli Hindistan" (India Mortgaged) ve Suniti Kumar Gosh'un "Hint Büyük Burjuvazisi" (The Indian Big Bourgeoisie) adlı iki çığır açıcı eseri, bu hususta değerli katkılar olarak kalmaya devam etmektedir. İlki esas olarak iktidar devrini takip eden dönemde emperyalist mali sermayeye ve teknolojiye olan bağımlılığın devam ettiğini ifşa ediyordu. İkincisi ise büyük burjuvazinin sömürge döneminde, emperyalizmle yakın bağlar içinde bir tüccar sınıfı olarak ortaya çıkışının ve büyümesinin izini sürüyordu. Sanayi sektörüne girişi sürecinde bu bağımlılığın nasıl derinleştiğini ortaya koyuyordu.

1970'lerden itibaren emperyalizm, Hindistan'ın kırsal bölgelerinde bürokrat kapitalizminin gelişmesini ve emperyalist sermayenin sızmasını teşvik etmeye başladı. Başlangıçta yalnızca belirli eyaletlerin bazı bölgeleriyle sınırlı kalan bu

süreç, yıllar içinde devasa bir ölçekte genişleyerek ülke genelindeki tarımsal ilişkileri şu ya da bu şekilde dönüştürdü. Dahası, 1990'lardan itibaren emperyalizm tarafından dayatılan küreselleşme, liberalizasyon ve özelleştirme eksenli neoliberal gündem, komprador-bürokrat burjuvazinin belirli kliklerine muazzam bir büyüme alanı açtı. İşte bu yapısal gelişmeler, kökenlerini Naxalbari ile başlayan Maoist harekette bulan geniş bir siyasî yelpaze içinde neorevizyonist görüşlerin filizlenmesine zemin hazırladı.

Büyük burjuvazi, bazıları tarafından gönülsüzce de olsa "bağımlı" olarak kabul edilmektedir. Diğer bazıları ise onu, ne komprador ne de emperyalist sayarak "emperyalizmin küçük ortağı" ilan etmektedir. Bunun için gösterilen gerekçelerden biri, onların emperyalist ülkelerdeki yatırımlarıdır. Ancak bu durum Hint büyük burjuvazisine özgü değildir. Diğer bazı ezilen ülkelerin durumunda da görülebilir. Çoğu zaman bu satın almalar, emperyalist mali sermaye tarafından artık yeterince kârlı görülmediği için terk edilen sanayilerde gerçekleşmektedir. Suniti Kumar, bunun sömürge döneminden beri nasıl devam ettiğini açıkça belgelemişti. Üstelik bu yatırımlar genellikle kendi biriktirdikleri artıklardan değil, yabancı veya Hint bankalarından alınan kredilerle yapılmaktadır.

Modern bilişim (BT) sektörü, Hint sermayesinin büyük bir başarı öyküsü olarak göklere çıkarılmaktadır. Oysa gerçek şu ki, en tepedeki 20 firmanın elde ettiği kârın neredeyse tamamı dış kaynak kullanımından (outsourcing), yani emperyalist çokuluslu şirketlerin (ÇUŞ) tasarımlarına ve talimatlarına göre yürütülen işlerden sağlanmaktadır. Hindistan'ın gelişmiş bir entegre devre tasarımı sektörüne sahip olduğu doğrudur; ancak bu sektör tamamen ÇUŞ'ların bünyesinde faaliyet göstermektedir. Hindistan'da yürütülen tasarım çalışmaları doğrudan bu şirketlerin genel merkezlerine aktarılmakta, tasarlanan ürünlerin üretimi ise çoğu zaman Çin'de gerçekleştirilmektedir. RUPE'de (Devrimci Politik Ekonomi Araştırma Birimi) yakın zamanda yayımlanan bir makale şunları kaydetmektedir: "Hint sanayisi araştırma ve geliştirmeye (Ar-Ge) yatırım yapmayı başaramamış, bedeli dövizle ödenen tekrarlayıcı teknoloji ithalatına yönelmeyi tercih etmiştir. Hindistan'ın Ar-Ge harcamaları GS-YİH'nin yüzde 0,6-0,7'si gibi yetersiz bir seviyededir; hatta 2010'dan beri düşmektedir. İnovasyona yönelik bu yetersiz harcamanın sadece yüzde 36'sı

özel sektörde yapılmakta, geri kalanı ise devlet laboratuvarlarında gerçekleştirilmektedir. Özel kurumsal sektörün Ar-Ge harcamalarının, Hindistan'ın şu anda yabancı firmalara telif ücreti olarak ödediğinin yaklaşık yarısı kadar olması son derece anlamlıdır... Hindistan'ın yere göğe sığdıramayan 'telekom devrimi' ve mobil telefonculuğun neredeyse evrensel bir kapsama alanına ulaşması, Hindistan'ın özel kurumsal sektörü ne ekipman ne yazılım ne de mobil cihaz üretmeden geldi ve geçti." Yarı iletken üretimine son dönemde yapılan girişe gelince, hem teknoloji hem de hammadde ya ÇUŞ'lar ya da onların Tayvan'daki kompradorları tarafından tedarik edilmektedir.

Neorevizyonistler Hindistan'ın artık yarı feodal olmadığını iddia etmektedirler. Tarımsal ilişkilere dair nitelendirmeleri "çarpık kapitalizmden" "gerçek" kapitalizme kadar uzanmaktadır. Sonu (Venugopal) kliği, bu kalabalığa katılan son topluluktur. CPI (Maoist) [Hindistan Komünist Partisi (Maoist)] tarafından bu konuda ifade edilen görüşleri çarpıtmakta ve ülkede kapitalist gelişmenin gerçekleştiğini savunmaktadırlar. Bununla birlikte, "yaygın kentleşme" iddiası, Naxalbari yolunu terk etmek için bir gerekçe olarak sunulmaktadır. Kentleşmenin yayıldığına dair bu iddia, nüfus sayımı raporlarının yüzeysel bir şekilde okunmasından ibarettir. Gerçekte bu verilerin gösterdiği tek şey, tamamen analitik bir kategori olarak tanımlanan "nüfus sayımı kasabalarındaki" (census towns) artıştır. Hindistan'da bir yerleşim yerinin nüfus sayımı kasabası sayılması için en az 5 bin nüfusa, kilometrekare başına en az 400 kişi yoğunluğuna ve çalışan erkek nüfusun en az yüzde 75'inin tarım dışı faaliyetlerle uğraşması şartı aranır. Bu tür bir yerleşim yapısı çok çeşitli nedenlerle ortaya çıkabilir; örneğin, yeni açılan bir otoyol kavşağının çevresi birkaç yıl içinde kolayca bu tanıma uygun hale gelebilir. İstatistiki olarak kentsel nüfusa dahil edilen ve böylece kentsel alanın payını yapay şekilde artıran bu kasabalar, gerçekte hâlâ derinlemesine kırsal niteliktedir. Dolayısıyla buralar, kırsalda kapitalizmin geliştiğine dair bir gösterge olarak kabul edilemez.

Tüm bu revizyonist sisi yarıp geçmek için Maoist bürokrat kapitalizm kavramına dair kavrayışımızı derinleştirmemiz gerekir. Sömürgeci tahakküm pekiştikten sonra, eski kast-feodalizmi artık eskisi gibi kalmadı. Dünya çapındaki emperyalist ağa tabi kılındı ve onunla iç içe geçti. Bu dönüşüm ikili bir doğaya

sahipti. Önceki özelliklerinin birçoğu aşınıırken, hatta ortadan kalkarken, bazıları ise güçlendirildi. Yenileri ortaya çıktı. Buna çoğu zaman eski toprak ağalarının yok oluşu ve yenilerinin ortaya çıkışı eşlik etti. Benzer şekilde, önceki tüccarlar yerlerini tamamen sömürgeci güce bağımlı yeni kesimlere bıraktı. Tüm bu süreç boyunca kast, belirleyici bir sosyoekonomik-kültürel etken olarak kaldı. Sömürgecilik altında kast-feodalizminin dönüşümü geniş çapta kabul gören bir gerçektir. Ancak, bununla birlikte filizlenen kapitalizmin, yani bürokrat kapitalizmin kendine özgü doğası çok sık gözden kaçırılmaktadır. Dönüştürmek ve filizlendirmek; her ikisi de tek bir sürecin yönleriydi.

Kast-feodalizmi, tam da bu tür dönüşümler yoluyla emperyalizmin toplumsal tabanı haline getirildi. Bu, eşzamanlı olarak bürokrat kapitalizminin büyüme süreciydi. Kast-feodalizmi, sömürgeciliğin pekişmesiyle birlikte öncü rolünü kaybetti. Artık esas olarak bürokrat kapitalizm aracılığıyla, kendi ihtiyaçlarına uydurmak üzere emperyalizm tarafından tahakküm altına alınıyor ve şekillendiriliyordu. Bu süreç boyunca feodal kontrol ve sömürünün yeni biçimleri, kast ve patriyarkanın (ataerkilliğin) yeni ilişkileri, artık değer sızdırmanın yeni yöntemleri de filizlendirildi. Bu durum bugün bile devam etmektedir. Mao'nun belirttiği gibi, bu kapitalizm, yani bürokrat kapitalizm hem emperyalizmle hem de feodalizmle iç içe geçmiştir. Bürokrat kapitalizm kavramı doğru kavrandığında, onun emperyalizmin himayesi altındaki büyümesinin ve teşvik edilmesinin feodalizmi hiçbir zaman ortadan kaldırmayacağı kolayca anlaşılır. Bu nedenle, antifeodal mücadelede, yani demokratik toprak devriminde ısrar etmek gerekir. Bu nedenle, bu mücadeleyi yeni özellikleri akılda tutarak ve görevi güncelliği içinde ele alarak üstlenmek gerekir.

İktidarın devredilmesiyle birlikte, Hint büyük burjuvazisi feodallerle birlikte ülkede iktidarı ele geçirdi. Komprador burjuva sermayesinin devlet sermayesi ile birleşmesiyle komprador-bürokrat burjuvaziye dönüştü. Bürokrat kesim (klik), esas olarak sanayi, finans ve ticaret alanındaki devlet şirketlerinin yöneticilerinden oluşur. 1990'lara kadar ekonominin bazı sektörlerinde ana, hatta tek aktör onlardı. O zamandan beri özel sektörden gelen kompradorlar egemen hale geldi. Bürokrat kesim de en az özel sektör şirketlerinin şefleri kadar kompradordur. Ayrı bir klik olduğundan, özel komprador klikten farklı

olarak kendine özgü çıkarları vardır. Ancak, her iki klik arasındaki ilişki her zaman tamamlayıcı olmuştur. Kendi özel çıkarlarının peşinden koşarken ve birbirleriyle uzlaşmaz olmayan çelişkilere sahipken bile, kamu ve özel sektör birbirini tamamlamaktadır. Bunlar tek bir sınıfın, yani komprador-bürokrat burjuvazinin iki kliğidir.

Komprador-bürokrat burjuvazi, egemen sınıflar ittifakında öncü bir role sahiptir; ancak bu öncü rol, kast feodalizmine karşı kendi gücüyle kazanılmış bir mevzi değildir. Dolayısıyla buradaki durum, kapitalizmin kast feodalizmini tasfiye ederek onun yerini alması ya da onu tamamen kendine tabi kılması meselesi kesinlikle değildir. Kast feodalizmi, öncü rolünü bürokrat kapitalizmin gelişimiyle değil, sömürgeciliğin pekişmesiyle kaybetmiş ve doğrudan emperyalizm tarafından tahakküm altına alınmıştır.

Ülkemizde bürokrat kapitalizmin feodalizmle iç içe geçmesinin en somut tezahürlerinden biri, bu kapitalizmin üzerindeki kast damgasının aynen devam etmesidir. Emperyalizm ve feodalizm tarafından filizlendirilen bu komprador sınıf, tarihsel olarak savarna (üst) kastlarından köken almıştır ve kast temelli bir analiz yapıldığında, büyük burjuvazinin bileşimindeki egemenliklerini hâlâ sürdürdükleri görülür. Nitekim ülkenin borsaya kayıtlı en büyük şirketlerinin üçte ikisi ile kamu sektörü firmalarının ezici çoğunluğu, hâlâ savarna aileleri ve bu kastlardan gelen bürokratlar tarafından yönetilmektedir. Hint komprador-bürokratları her ne kadar modernitenin dilini konuşsalar da düşünce ve pratikte Orta Çağ zihniyetine sıkı sıkıya bağlıdırlar; zira Brahmanizm, Hint büyük burjuvazisinin dünya görüşünün doğasında vardır.

Komprador-bürokrat burjuvazinin bu öncü rolü, 1960'lar ve 1970'lerde bürokrat kapitalizminin büyüme hamlesiyle birlikte daha da güçlendi ve pekişti. Tarım sektörü, bürokratik kapitalist politikaların ve emperyalizmin ihtiyaçları doğrultusunda, sözde "Yeşil Devrim" aracılığıyla yeniden şekillendirildi. Değişen bu koşullar altında feodal beyler, sömürü ve hegemonyalarını artık eski yöntemlerle aynen sürdüremediler. Ancak bu feodal güçler; ticaret ve diğer ekonomik alanlarda kendilerine yeni fırsatlar sunularak yoğun sömürü, kırsal hegemonya ve denetim mekanizmalarıyla birlikte yapay bir şekilde hayatta tutuldu.

Örneğin kooperatif şeker fabrikaları, bir

yandan mülkiyet biçimi ve üretim teknikleri açısından modern bir görünüme sahipken, diğer yandan en köhne ve gerici sömürü biçimlerine dayanmaktadır. Bu yeni tarımsal ilişkiler, üretim sürecinde ücretli emeğe geçiş gibi sömürü biçimlerinde bazı değişimler yaşatmış; üretimi kooperatif örgütlenmeleri gibi yeni biçimlerde yönetmiş ve boru kuyuları, traktörler, biçerdöverler, kimyasal gübreler ile modern teknikler gibi kapitalist üretim araçlarını devreye sokmuştur. Ancak söz konusu sınıfın bu ikili doğası gereği, kast-feodal kontrol ve sömürü biçimleri alttan alta devam etmiştir. Dolayısıyla kırsaldaki bu dönüşüm, feodalizmin tasfiye edilmesine ya da üretici güçlerin özgürleşmesine kesinlikle yol açmamıştır.

Toprak ağaları, zengin köylüler ve orta köylülerin çok küçük bir kesimi; komisyon acenteliği, tarımsal girdi ticareti, emlak acenteliği ve küçük veya orta ölçekli girişimcilik gibi kârlı alanlara adım attılar. Sosyoekonomik konumları ve siyasî nüfuzları sayesinde devlet sübvansiyonlarının neredeyse tamamına el koymakta ve devlet teşviklerinden en çok onlar yararlanmaktadırlar. Yerel yönetimin her kademesinde iyice kök salmış durumdadırlar. Siyasî aidiyetlerle yakından iç içe geçmiş, tüm eyalete yayılan kast/dinî topluluk ağları onlara büyük kolaylık sağlamaktadır. Yerel tahakküm kurma yetenekleri, bu tür ağlar aracılığıyla devlet aygıtıyla kurdukları bağlarla doğrudan ilişkilidir. Yerel idari organlar ve kooperatif birlikleri üzerindeki kontrol, köylerdeki himaye (klientalizm) ağlarını güçlendirmelerine ve sürdürmelerine yardımcı olmaktadır. Herhangi bir meydan okumayı bastırmak için, yerel polisin sessiz desteğiyle ve hatta göz yummasıyla yürütülen şiddete başvurulmaktadır.

Büyük toprak ağaları, komprador büyük burjuvaziyle her zaman çok yakın ilişkiler içinde olmuş; bu firmaların ilk yatırımcıları arasında yer almış ve bugün de bu rollerini sürdürmüşlerdir. Dahası, aralarından bazıları bizzat kendi ticari işletmelerini kurmuş durumdadır. Bu sınıfların genç kuşakları, tarımsal faaliyetlerden ziyade söz konusu işletmeleri temel faaliyet alanı olarak görmekte, ancak tarımdaki mülkiyetlerini de tamamen terk etmemektedirler.

Toprak ağalığı ile finans kapitalin bu iç içe geçmişliği, emperyalist mali sermaye ile Hint bürokrat sermayesinin kırsala dönük hamlelerinde de aynen karşılık bulmaktadır. Bu sermaye girişi; tekellerin doğrudan kendi çiftlikle-

rini, mandıralarını ya da endüstriyel kümes hayvanı tesislerini kurmasıyla yaşandığı gibi, yaygın olarak sözleşmeli tarım yoluyla da gerçekleştirilmektedir. Sözleşmeli tarım modelinde çokuluslu şirketler ya da yerli komprador firmalar, çeşitli sınıflardan gelen yüzlerce köylüyle bağlayıcı sözleşmeler imzalamaktadır. Girdileri ve finansmanı sağlayan bu tekeller, üretilen ürünleri önceden tek taraflı belirlenmiş fiyatlarla satın alırlar. Egemen medya tarafından "kazan-kazan" modeli olarak pazarlanan bu ilişki, gerçekte köylülük için aşırı derecede güvencesiz ve yıkıcıdır. Fiyatlar düştüğünde ya da piyasada bir arz fazlası olduğunda, şirketler çeşitli bahanelerle ürünü almayı kolayca reddetmektedir. Sözleşmeleri feshedilen köylüler, o andan itibaren yerel tefeci-tüccarların insafına terk edilmekte ve ürünlerini yok pahasına satmaya zorlanarak borç batağına sürüklenmektedir.

Böylece, egemen sınıflar arasında "melezleşme" (hibritleşme) olarak tanımlanabilecek belli bir dereceye kadar yaklaşma gerçekleşmektedir. Komprador-bürokrat sınıfın, aynı zamanda büyük toprak ağası olan üyeleri vardır. Benzer şekilde, toprak ağası sınıfının, aynı zamanda komprador-bürokrat olan üyeleri görülmektedir. Büyüyen bu karşılıklı bağları dikkate almamız gerekir. Emperyalistleri, komprador-bürokrat burjuvaziye, eski ve yeni toprak ağalarını birbirine bağlayan yeni bir karşı devrimci ittifak ortaya çıkmıştır. Derinleşen kriz, emperyalist güçleri ezilen ülkelere sızma ve buraları yağmalama konusunda daha da saldırganlaştırmış ve çıkmaza sürüklemiştir. Emperyalistler kendi ekonomilerini korumak adına korumacılık politikalarına yönelirken, dünyanın geri kalanına ise liberalizasyonu agresif bir şekilde dayatmaya devam etmektedirler. Komprador-bürokrat burjuvazi ise bu emperyalist dayatmalara ve tahakküme gönüllü olarak boyun eğmektedir. Modi rejiminin tarım yasaları, iş kanunları (çalışma kodları), ticaret anlaşmalarında verilen tavizler vb. bunun örnekleridir. Tarım yasalarına karşı yürütülen kitle eylemlerinde görüldüğü gibi, bu hamlelerden çok çeşitli sınıf çıkarları etkilanmektedir. Yeni Demokratik Devrimin antiemperyalist ve antifeodal cepheleleri (dayanakları) birbirleriyle daha da sıkı bir şekilde kenetlenmektedir. Bu durum, egemen sınıfların şebekesini ve onların emperyalist akıl hocalarını hedef alan geniş hareketlerin potansiyelini artırmaktadır. Demokratik toprak devriminin stratejik yönelimini korurken, durumu somut olarak ele alan uygun taktik sloganlara ihtiyaç duyulmaktadır.

İSRAİL LÜBNAN'DAKİ SAVAŞI NEDEN TIRMANDIRIYOR?

Aşağıda Türkçesini sunduğumuz analiz, İsrail'in Lübnan'a yönelik saldırılarını ABD-İran hattındaki müzakerelerden bağımsız olarak tırmandırma niyetini ortaya koyuyor. Yazı, emperyalist güçler arasındaki çatışmanın bölgesel çıkar hesaplarıyla şekillenen dengelerini, sahadaki askerî hareketlilik ve olası genişleme riskleri üzerinden değerlendiriyor. Hizbullah'ın konumlanışı, İsrail'in savaş stratejisi ve İran'ın diplomatik süreçteki taktik adımlarının bölgenin geleceğini nasıl şekillendireceğine odaklanan bu önemli metni okurlarımızla paylaşıyoruz.

İsrail'in Lübnan'da tırmandırdığı son saldırılar, savaşı daha geniş bölgesel diplomasi zeminlerinden bilinçli olarak yalıtın bir strateji yürüttüğüne işaret ediyor. Bu durum, yaklaşmakta olan bir ABD-İran mutabakatının, İsrail'in Lübnan'a yönelik operasyonlarını esaslı bir şekilde sona erdirmeye gücüne sahip olup olmadığına dair şüpheleri artırıyor.

İsrail'in hava saldırıları salı günü şiddetli bir biçimde yoğunlaştı; Güney Lübnan'ın genelinde onlarca kişi yaralanırken, aralarında altı çocuğun da bulunduğu en az 31 kişi hayatını kaybetti. Sadece 14 kişi, kıyı kenti Sur'un hemen doğusunda yer alan Borj El Chmali'yi hedef alan tek bir hava saldırısında yaşamını yitirdi.

Katliamlar sürerken İsrail güçleri, güney ve doğudaki kasaba ve köyler ile önemli bir Lübnan şehri olan Nebatiye için yaklaşık 50 zorunlu tahliye emri yayımladı; bu durum daha büyük bir saldırı ihtimaline işaret ediyor.

İsrail'in Lübnan'daki saldırıları 2 Mart'tan bu yana 3.200'den fazla kişinin ölümüne neden oldu.

Aynı zamanda İsrailli yetkililer, şehir merkezlerinde hedefli suikastlar da dahil olmak üzere daha agresif taktiklere yönelik olası bir yönelimi işaret etti.

Aşırı sağcı Maliye Bakanı Bezalel Smotrich, X platformunda yaptığı paylaşımda "her patlayıcı drone için Beyrut'ta on bina yıkılmalı" diyerek, İsrail yönetiminin bazı kesimlerinde yoğun nüfuslu

alanlarda daha fazla yıkım isteğinin arttığını ortaya koydu.

Sahada ise İsrail'in Güney Lübnan'da daha derinlerine ilerlemeye çalıştığı görülüyor.

Uluslararası Ceza Mahkemesi tarafından Gazze'deki savaş suçları nedeniyle hakkında tutuklama kararı bulunan İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu, İsrail ordusunun "karada büyük güçlerle faaliyet yürüttüğünü ve hâkim tepeleri ele geçirdiğini" söyledi. Ayrıca raporlar, askerlerin 16 Nisan'da yapılan ateşkesle belirlenen "Sarı Hat"ın ötesine ilerlediğini gösteriyor.

Bu kara ve hava saldırılarının eş zamanlı tırmanışı, İsrail ve Lübnanlı askerî delegasyonların ABD aracılığıyla güvenlik görüşmeleri için Pentagon'da bir araya gelmesinden sadece günler önce gerçekleşti. Görüşmelerin gelecek hafta yeniden başlayacak siyasi müzakere sürecinin ön hazırlığı olduğu belirtiliyor.

Ancak bu zamanlama, bir geri adım işareti olmaktan çok İsrail'in diplomatik ortamı güç yoluyla şekillendirmeye çalıştığı yönünde endişeleri artırıyor.

Uluslararası Kriz Grubu'ndan kıdemli analist David Wood'a göre İsrail'in eylemleri daha geniş bir stratejik hedefe işaret ediyor: Olası bir ABD-İran anlaşmasının İsrail'in Lübnan'daki askerî hareket serbestliğinin kısıtlamamasını sağlamak.

İSRAİL, BİR GECEDE 100'DEN FAZLA HİZBULLAH HEDEFİNİ VURDU

İsrail, Mashghara köyü ve Nebatiye bölgesi dahil olmak üzere çok sayıda noktayı vurdu. Hizbullah ise İsrail birliklerinin bölgenin güneydoğusundaki köylere doğru ilerlediğini açıkladı.

Wood, The New Arab'a yaptığı açıklamada şunları söyledi:

"Görünüşe göre İsrail şu anda hem sözle hem eylemle, ABD ile İran bir tür anlaşmaya varsa bile bu anlaşmanın İsrail'in Lübnan'daki askerî hareket serbestliğini

kısıtlamayacağını göstermeye çalışıyor. Bu operasyonların tamamı, Lübnan ve İran cephelerini tamamen birbirinden ayırma arzusunu yansıtıyor; böylece İran ile bir ateşkes olması Lübnan'da da ateşkes anlamına gelsin."

Bu yaklaşım Tahran'ın tutumuyla doğrudan çelişiyor. İran, Washington ile yürütülen müzakerelere bağlı herhangi bir ateşkes düzenlemesinin Lübnan'ı da kapsamaması gerektiğinde ısrar ediyor. Ancak İsrail kendisini böyle bir çerçeveye bağlı görmediğini açıkça ortaya koyuyor ve bu durum görüşmelerde bir fay hattı oluşturuyor.

Wood'a göre asıl belirsizlik, İran'ın bu konuda ne kadar ileri gitmeye hazır olduğu. İsrail saldırılarını sürdürür veya Güney Lübnan'daki varlığını korursa, Tahran zor bir seçimle karşı karşıya kalabilir: ABD ile Lübnan'ı kapsamayan bir anlaşmayı kabul etmek ya da bölgesel müttefiki Hizbullah'ı savunmak için diplomatik kazanımları riske atmak.

Wood şöyle diyor:

"İran'ın ne kadar ileri gitmeye hazır olduğu asıl soru. ABD ile olası bir anlaşmayı, Lübnan'ı da kapsayan bir ateşkes uğruna terk eder mi? Ya da bir anlaşma sağlanır ve İsrail daha sonra yeniden saldırılarını artırır mı, İran anlaşmadan ve kazanımlarından çekilir mi?"

Sahada çatışma stratejik bir çıkmaza kilitlenmiş durumda. İsrailli liderler, Güney Lübnan'dan çekilmeyi Hizbullah'ın tamamen silahsızlanmasına bağlamış durumda; bu ise grubun kesin biçimde reddettiği bir sonuç. Bunun sonucunda İsrail'in Lübnan topraklarının yaklaşık yüzde 6'sındaki mevcut işgalinin süresiz devam etmesi mümkün görünmüyor.

Ancak Wood, böyle bir düzenlemenin İsrail açısından önemli riskler taşıdığı konusunda uyarıyor. İsrail ezici askerî üstünlüğünü korusa da güçleri Hizbullah'ın yerleşik gerilla taktiklerine karşı savunmasız kalmaya devam ediyor.

"İsrail birlikleri Lübnan topraklarını işgal etmeye devam ettiği sürece, bir

düzeyde her zaman savunmasız kalacaklardır" diyor. "Hizbullah'ın kayıp vermeye devam etmesi ve İsrail'in Lübnan egemenliğine yönelik işgaline karşı şiddetli direniş sürdürmesi oldukça muhtemel."

Bu dinamik, önümüzdeki haftalarda daha fazla tırmanma ihtimalini artırıyor. Wood, İsrail'in kampanyasını yoğun hava saldırıları ve suikast operasyonlarıyla genişletebileceği konusunda uyarıyor; bu operasyonlar Beyrut dahil büyük şehirleri de kapsayabilir ve sivil kayıpları ciddi biçimde artırabilir.

Wood, yoğun nüfuslu bölgelerdeki saldırı ihtimaline dikkat çekerek "İsrail'in saldırılarını daha da artırma riski çok gerçek," diyor.

Bu bağlamda ABD baskısı kritik bir faktör olarak öne çıkıyor.

Wood, özellikle ABD Başkanı Donald Trump'ın İsrail kararları üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu savunuyor.

"İsrail'e yönelik gerilimi düşürme baskısı kritik olacak" diyor. "İsrail yönetimi askerî operasyonları artırma konusunda kararlı görünüyor ancak ABD baskısı İsrail'i ateşkes koşullarına daha uygun davranmaya zorlayabilecek etkili araçtır."

Aynı zamanda herhangi bir ateşkes çerçevesine bağlılığın güçlendirilmesi için Hizbullah'la araçlar üzerinden paralel temasların da gerekli olduğunu vurguluyor.

Sonuç olarak çatışmanın yönü, diplomatik girişimlerin hızla değişen askerî gerçekliklere yetişip yetişemeyeceğine bağlı olabilir.

Sürekli dış baskı ve güvenilir müzakere kanalları olmaksızın, mevcut tırmanışın savaşın daha geniş ve daha yıkıcı bir aşamasına dönüşme riski bulunuyor; bu aşama giderek onu sınırlaması beklenen diplomatik süreçlerden kopma eğilimi taşıyor.

TRUMP VE PUTİN'İN ÇİN ZİYARETLERİ: KESKİNLEŞEN SAFLAŞMAYA KOŞUT ORTAKLAŞMA!

ABD/İsrail-İran savaşının kırılğan bir ateşkes sürecine girmesinin hemen ardından Trump'ın 14-15 Mayıs'ta Çin'e yaptığı ziyaret dünya gündemini haklı olarak meşgul etti. "Yükselen bir güç" olan Çin sosyal emperyalizmi ile, her ne kadar gerileme yaşasa da "hegemonik güç" konumunu sürdüren ABD emperyalizmi arasındaki bu görüşme emperyalistler arası ticarî, siyasî ve askerî rekabetin keskinleştiği bir süreçte gerçekleşti. Rusya-Ukrayna savaşı ile körüklenen, ABD-İran savaşı ile keskinleşen rekabetin geldiği aşama, dünyayı telafisi mümkün olmayan bir karanlığa doğru çekerken, iki ülke arasındaki görüşme temkinli bir uzlaşma arayışı olarak okunabilir. Zira daha keskin adımların atılabilmesi için emperyalistler açısından koşulların henüz yeterince olgunlaşmamış olduğunu vurgulamak gerekir. Emperyalist sistemin bütünlüklü krizi, pazarların yeniden paylaşımı veya hegemonik güç olma ihtiyacı dünden daha boyutlu olsa da adımlar temkinli atılmaya devam ediyor.

Sürecin vekalet ve ticaret savaşlarıyla aldığı boyut büyüdükçe çelişkilerin görünürlüğü de artmaktadır. Emperyalistlerin gücü, nüfuz alanları, ekonomik

yayımları, çeşitli kapitalist ülkelerden ve yarı sömürgelerden talepleri çok daha fazla tartışılmakta; hatta bunlar, halk kitlelerinin can alıcı sorunlarının üzerini örtecek kadar gündemi işgal etmektedir. Söz konusu vekalet ve ticaret savaşları sırasında da tanık olduğumuz gibi, "aynı safta" görünenlerin kendi bünyelerinde esas olarak giderilemez çatlaklar mevcuttur; bu çatlaklar, belirleyici güçler arasındaki çelişkilerin henüz "uzlaşmazlık" seviyesine tırmanmasını dizginlemektedir. Bu da bize, gerçekte "uzlaşmaz" olan çelişkilerin neden "idare edilebilir" bir seviyede tutulabildiğinin temel gerekçesini sunmaktadır: Emperyalistler arası dalaşta —ki bu sosyalist bir ülke ya da kamp olsaydı onunla emperyalistler arasında da geçerli bir siyasettir— öncelikle müttefiklerle güçlü bir iş birliği ve devamında "ara bölgeler üzerinde güçlü bir tahakküm kurma siyaseti izlenir. Bunlarda ilerleme sağlanmadıkça "gemi azya almak" seçenek olmaktan uzaktır. Bundan mümkün oldukça kaçınılır. Elbette kaçınılmaz olandan kaçınılabildiği kadar...

Özellikle ABD açısından AB emperyalistleri ile kimi anlaşmazlıkların olduğu bilinmektedir. NATO tartışmaları, Orta

Doğu'da izlenen siyaset, Ukrayna savaşına destek, Grönland'ın statüsü ve nadir elementler gibi birçok meselede Avrupa devletlerinin ABD ile çatışma içinde olduğuna tanık olduk. Buna rağmen aynı süreçte Çin cephesinde ise stratejik ittifakları büyüten adımlar atılmıştır. Nitekim Trump-Şi görüşmesinin hemen ardından bir görüşme de Putin ile Şi arasında gerçekleştirilmiş ve taraflar bu görüşmeyi iki ülke arasındaki "Kapsamlı Stratejik Ortaklığın eşi benzeri görülmemiş bir seviyeye ulaştığını" deklare ederek ifade ettiler.

Çin uzunca bir zamandır ekonomik, teknolojik ve askerî ilerlemesiyle ABD ve AB'li emperyalistlerin hedefine girmiştir. 2023 yılındaki NATO toplantısında yayınlanan yeni stratejik konsept bildirgesinde ilk defa "Çin'in hırsları ve zorlayıcı politikaları, çıkarlarımıza, güvenliğimize, değerlerimize meydan okuyor" denilerek Çin açıkça hedef gösterilmişti. Elbette bunun belli nedenleri vardı. Özellikle Çin sosyal emperyalizminin büyüyen ekonomisi, pazarda daha aktif hale gelen konumu, politik ve askerî yönelimleri bunun için başlıca sebeptir.

ÇİN EKONOMİSİ DÜNYA EKONOMİSİNDE BELİRLEYİCİ KONUMDA

Emperyalist sistemin krizi derinleştikçe ihtiyaç duyulan sermayeyi özellikle dünyanın sömürü altındaki pazarlarından ele geçirme yarışında bugün çok daha aktif olan Çin, özellikle sermaye ihracı ile "ben buradayım" mesajı vermeye devam ediyor. Kuşak Yol Projesi ile sahada daha aktif rol oynayan bir Çin'den bahsediyoruz. Çin'in GSYH'si, IMF verilerine göre 20,85 trilyon dolara, Satınalma Gücü Paritesine (SAGP) göre ise 35 trilyon dolara ulaşmıştır.

Sermayenin sürekli değerlendirildiği ve her seferinde artarak yenilenmek zorunda olduğu kapitalizmde, birikim sadece üretim süreciyle sınırlı değildir. Paradan para kazanmak ve —temelde yarı sömürgelerde görülen— ranta dayalı ekonomi modellerini uygulamak da sermaye birikiminin biçimleridir. Bunlar; üretimdeki anarşi büyüdükçe ve kâr marjları düştükçe daha baskın birikim rejimlerine dönüşür. Kriz denildiğinde, bu alandaki "yatırımların" balon oluşturarak çökmesinden söz etmemizin nedeni de tam olarak bu özelliiktir.

Günümüzde, esas olarak uluslararası şirketlerin, tekellerin elinde birikmiş olan sermayenin büyüme zorunluluğu, devletleri “para üretimine” yöneltmektedir. Bu durum, aynı zamanda sermaye ihracının, ranta dayalı sömürünün ve büyük oranda talanın da temel sebebidir. İşte kapitalizmin emperyalizm aşamasındaki karakteristik özelliği tam olarak budur. Geline aşamada, bu karakteristiğe içkin olarak Çin sosyal emperyalizmi, biriken sermayesini daha fazla değerlendirmek için daha geniş ve yeni pazarlara ihtiyaç duymaktadır. Bu da emperyalist hegemonya mücadelesini keskinleştirmektedir. Çin’in bugün açık hedef haline gelmesi, bu küresel pazarda dünden daha aktif bir pozisyon almasıyla ilgilidir. Çin geliştikçe; ABD ve AB’li emperyalistlerin geleneksel pazar alanlarına yönelmektedir.

Özellikle Orta Doğu ve Körfez, Çin’in enerji bağımlılığı nedeniyle kritik bir coğrafyadır. ABD İran saldırısıyla beraber, İsrail’in hamiliğini yaparken bir yandan da bölgede gerileyen otoritesini yeniden tesis etmeyi ama bir o kadar önemli olan Çin’in bölgeye yönelik hamlelerini kırmayı hedeflemiştir. Bu anlamda özellikle son süreçte Çin’in stratejik ittifak sağladığı İran’ı hedeflemiş, bir taşla iki kuş vurma siyaseti izlemiştir.

İran hem Çin’e enerji ihracatıyla hem de onun bölgedeki en önemli müttefiki olma pozisyonuyla ABD açısından ayrı bir önem kazanmıştır. Saldırganlığın bir yanını burası oluşturmuştur. Bu nedenle daha önce planlanan Çin ziyaretini erteleyen Trump, “Hızlı Zafer” umuduyla İran’a saldırmış, burada kazanmayı planladığı “zafer” ile Çin masasına oturmayı amaçlamıştır. Ancak evdeki hesap çarşıya uymamış, İran Çin ve Rusya’nın örtülü desteğiyle beklenmedik bir direnç göstererek ABD’yi “kırılğan” da olsa ateşkes masasına oturtmayı başarmıştır.

Ateşkes görüşmelerinin tıkanıdığı noktalardan olan Hürmüz Boğazı’nın kontrolü meselesi hâlâ kesin bir çözümün önünde engel olduğu kadar aynı zamanda Çin açısından da zorlayıcı bir pozisyon yaratmaktadır. ABD, Çin karşısında masaya eli güçlü oturmamış olsa da Hürmüz sorununu bir koz olarak kullanmış; böylece Çin üzerinden İran’ı kendi ateşkes şartlarına ikna etmeye çalışmıştır. Zira Hürmüz, sadece Çin’in İran’dan almak zorunda olduğu petrol ve doğalgaz için stratejik bir nokta değil bir bütün Körfez ülkeleriyle olan petrol ticaretini de etkilemektedir. Bu anlamda görüşmede Trump’ın “Şi de Hürmüz’ün açılmasını

istiyor” söylemi aslında ABD’nin bu kozu iyi kullandığını göstermektedir; ancak bu yolla Çin’in İran’ı “teslimiyete” zorlamadığı da ortadadır.

Çin’in, ekonomik hamlelerle yerleştiği Asya ve Afrika pazarlarından çok daha fazlasına ihtiyaç duyduğu; Orta Doğu ve Latin Amerika’da da kalıcı bir zemin elde etme amacı güttüğü açıktır. Bu bağlamda, özellikle İran’ın ABD karşısında yaşayacağı olası bir hezimet, Çin için sadece Orta Doğu’da bir müttefik kaybı anlamına gelmeyecek, aynı zamanda küresel hegemonya mücadelesinde de büyük bir darbe olacaktır. Bu nedenle Çin’in Trump’ın dayatmalarına onay vermesi beklenmiyordu ve nitekim bu gerçekleşmedi. Halihazırda Trump, bir süredir içinde debelendiği açmazdan bu kez durumu daha çok “kabullenmiş” bir pozisyonunda çıkma çabasındadır.

Çin ise bugüne kadar daha çok ekonomik yöntemlerle boy gösterdiği hegemonya mücadelesinde, artık askerî gücünü de yavaş yavaş sahaya sürmekte ve bu yönünün de tartışılmasını sağlayacak hamleler yapmaktadır. Özellikle Hürmüz çevresinde yürütülen ortak askerî tatbikatlar ve Trump’ın Çin ziyareti sırasında düzenlenen askerî tören, yakın dönemin dikkat çekici güç gösterileri olarak okunmalıdır.

Görüşmede ticari anlaşmaların yanı sıra özellikle ihtilafli bölgelerin de gündeme gelmesi, önümüzdeki günlerde emperyalistler arasındaki çelişkilerin evrileceği boyuta dair önemli emareler sunmaktadır.

Şİ’DEN TRUMP’A ÖRTÜLÜ TEHDİT

Görüşmenin belki de en önemli başlıklarından birisi Şi’nin, Trump’a yönelik “Tukidides Tuzağına düşme” uyarısı oldu.

Çin emperyalist hegemonya mücadelesinde temkinli ama emin adımlarla yol alıyor. Bu anlamda askerî çatışmalardan şimdilik imtina ediyor diyebiliriz. Ancak bunun sınırlarını istekler ve niyetler değil, emperyalistler arası çelişkiler, krizin derinliği, pazar sahasındaki konumlanmalar, ittifakların güç dengeleri ve uzun vadeli planlar belirleyecektir. Bu nedenle Çin bir yandan ekonomik olarak gelişirken gerileme yaşayan ABD ve AB’li emperyalistlerin pazar alanlarında da daha fazla boy göstermeye başlamış durumdadır. Bunun yaratacağı çelişkiler derinleştikçe savaş çığırtkanlığı da büyümekte, sahada vekalet güçler aracılığıyla birbirine dış göstermeler,

yıpratmalar ve engelleme adımları atılmaktadır.

Sürecin daha fazla sertleşmesini istemeyen Çin’in “Tukidides Tuzağı” çıkışı aslında çelişkinin evrileceği boyutu da göstermesi açısından önemlidir. Bu nedenle kısaca “Tukidides Tuzağı”na bakmamız lazım.

Antik Yunan tarihine göre M.Ö 431 yılında Atina ile Sparta arasında yaşanan Pelepones Savaşı’na atıfla literatüre giren Tukidides Tuzağı, yükselen bir gücün yerleşik bir gücü yerinden etme tehdidi oluşturduğunda ortaya çıkan çatışma riskini tarif etmektedir. Antik Yunan tarihçisi Tukidides’e göre egemen güç olan Sparta’nın, yükselen güç olarak gördüğü Atina’dan duyduğu endişe ve korku nedeniyle savaşı başlattığı belirtilir. Bu bir anlamda günümüz emperyalist hegemonya mücadelesinin de basit bir örneği olarak görülebilir. Nitekim Çin sosyal emperyalizminin yükselişi ve ABD emperyalizminin görece güç kaybı böylesi bir riski ortaya çıkarmaktadır ki, bu sadece rekabeti değil, savaş hazırlıklarını da büyüten bir olgudur. Çin bir yandan olası açık çatışma riskinden kaçındığını gösteren bu uyarıyı yapsa da aynı masada Tayvan meselesi üzerinden açık tehdit sergilemekten de çekinmedi.

Diplomasi masasında kimi ticari anlaşmalar imzalanmış olsa da esas olan rekabettir. Sürecin “yönetilebilir rekabetin” ötesine taşındığı ortadadır. Bu anlamda kırmızı noktalar “diplomasi”yi aşan tonda masaya yatırılmaktadır. Tayvan meselesi bunlardan biri olmuştur. Çin her ne kadar yeni pazarlara açılmak için hamleler yapsa da kendi alanlarını koruma noktasında da bir o kadar sağlam adımlar atmaktadır.

Bir süredir Asya-Pasifik ekseninde yoğunlaşan emperyalist rekabetin bu bölgedeki Çin varlığıyla doğrudan bir ilişkisi vardır. Çin’in, Trump ve heyetine yönelik sarf ettiği "Tayvan Boğazı’nda barış ve istikrarın korunmasının iki ülke ilişkilerinin temel direklerinden biri olduğu" yönündeki vurgu, bir anlamda aba altından sopa göstermektir. Bununla birlikte, Tayvan meselesinde çok daha sert bir tonda dile getirilen "konunun doğru şekilde ele alınması halinde ilişkilerin istikrar kazanacağı, aksi takdirde ise iki ülke arasında çatışmalar ve hatta savaşlar yaşanabileceği" uyarısı ile ABD’nin Tayvan’a yönelik silah satışlarını durdurması talebi birlikte okunduğunda, bölgede suların giderek ısındığı açıkça

görülmektedir. Buna rağmen Trump, yasalar gereği Tayvan’a silah satışını durduramayacağını belirtmiş ve hemen görüşme sonrası Tayvan lideri Lai Ching te ile bir telefon görüşmesi yapacağını duyurmuştur. Bu durum, ABD’nin aslında örtük bir taviz arayışında olduğunu göstermektedir. Zira 1979’dan beri diplomatik teamüller gereği yapılmayan bu düzeydeki bir görüşme, Çin ziyaretinin hemen ardından planlanınca Pekin’in tepkisi çok sert olmuş ve görüşme iptal edilmek zorunda kalınmıştır.

Görünen o ki, belli konularda net bir geri adım atılmamış olsa da taraflar şu aşamada bir "bekle-gör" stratejisi izlemektedir. Özellikle Çin’in İran, ABD’nin ise Tayvan konusundaki pozisyonları şimdilik bu minvaldedir. Ancak taraflar, doğrudan müdahil olmadıkları krizlerin dolaylı ama belirleyici özneleridir; bu durum ise önümüzdeki süreçte çok daha kapsamlı ve doğrudan karşı karşıya gelmelere kapı aralamaktadır.

Çin böylesi bir süreçte ittifaklarını güçlendirme ve safları sıkılaştırma hamleleri yapmaktadır. Trump ile yapılan görüşme öncesinde Çin Dışişleri Bakanı Vang Yi ile İran Dışişleri Bakanı Abbas Arakçi arasında gerçekleşen temas, sonrasında ise Putin-Şi görüşmesi, “Kapsamlı Stratejik Ortaklıkları” büyütme hamleleridir. ABD açısından ise tablo oldukça farklıdır. Özellikle AB’yi dize getirme ve konsolide etme adına atılan adımlar, ilişkileri daha fazla yıpratmış durumdadır. NATO tehdidi ve gümrük vergisi politikaları gibi zorlayıcı araçlarla AB’yi hizalama hamleleri karşılık bulmamıştır. Nitekim bunun en somut neticesi İran savaşında görülmüştür. İran savaşında Avrupalı emperyalistleri peşi sıra hizalayamayan Trump, bir anlamda yalnız kalmıştır. Bu durum ABD’nin ilişkilerde daha da sertleşmesine yol açsa da, yeni bir saflaşma yaratma ihtiyacı henüz daha ileri adımlar atmasının önünde bir engeldir.

Sonuç olarak, emperyalist güçler arasındaki çelişkiler bugün hem diplomatik manevralar hem de vekâlet savaşları, ticaret savaşları ve doğrudan askerî çatışma riskleri altında ilerlemektedir. ABD emperyalizmi ile Çin sosyal emperyalizmi arasındaki rekabetin derinleşmesi, Rusya’nın bu denklemin önemli bir unsuru olarak konumlanması ve bölgesel güçlerin bu saflaşmalar içerisinde yeni pozisyonlar araması, dünya çapındaki istikrarsızlığı büyütmektedir.

MADDENİN DURMAK BİLMEYEN HAREKETİ DOĞANINI DİYALEKTİĞİ VE "HER ŞEYİN TEORİSİ" -I

Günlük hayatta, bilimde, felsefede herhangi bir güçlük veya aşılması gereken bir problem belirdiğinde, genellikle geçmiş tecrübe ve bilgi havuzundan uygun doneler toplanarak bir çözüm yolu oluşturulur. Bu çözüm yolu, bazen yorucu aşamalardan ve uzun yollardan geçerken, kimi zaman ise bir sıçrama mesafesindeki basamaklardan oluşur. Çözüm her zaman kesin değildir, ancak oluşturulan çözüm yolu ve çözüm metodu, çözümün kendisinden daha çok odaklanılması gereken bir merhaledir.

Çözümü zorlaştıran ya da imkânsız hale getiren temel unsurlar, yanlış çözüm metodu ve çözüm yoluna eklenen fazla denilebilecek unsurlardır. Bu sebeple, çözüm olabildiğince basit tutulmalı, gereksiz hesap ve detaylardan kaçınılmalıdır.

Bilimde ve matematikte çoğunlukla kullanılan "Ockham'ın Usturası" prensibi, bu olguya dikkat çeker. Aynı olgunun edebiyattaki versiyonu ise "Çehov'un Tüfeği" olarak adlandırılır. Gereksiz unsurlardan kaçınılmalı, fazlalıklar çözüm yolundan uzaklaştırılmalı, kaygılardan arınmalı ve elde var olan olanaklar ile çözüme girilmelidir.

"EN İYİ ÇÖZÜM, EN BASİT OLANDIR!"

Teori oluşturulurken, özellikle temel bilimlerde ve matematikte en basit ifade ve açıklamaya odaklanılır. Buna

uygun teorik modellemeler yapılır. Çoğu zaman modelleme yapılırken gerçeğin tüm yönlerinin açığa çıkmasına ihtiyaç yoktur. Oluşturulan model çalışıyorsa, gerçeğin başka yönleri açığa çıkana kadar mevcut model geçerli kabul edilir. Bu bir bilimsellik kıstasıdır aynı zamanda. Bir modelleme veya teori oluşturmak için gerçeğin nihai halinin beklenmesi, idealizmdir. Çünkü tabiat bu biçimde hareket etmez, gerçek bazen bir zaman dilimi içerisinde farklı, bir başka zaman dilimi içinde farklı biçimde tezahür edebilir. Her olgu, aynı zamanda çelişkiler barındırır. Bu çelişkilerin aldığı yön itibari ile gerçeklik de bir şeyden, bir başka şeye dönüşebilir.

Somut koşulların somut tahlili, burada anlam bulur. Görülen ve sınanan kısımlar üzerinden bir çözüm yolu oluşturulur ve öngörülerde bulunulur. Çoğu zaman bir yığın öngörüsü doğrulanır, tabiat gözlemlerinde veya laboratuvarında defalarca ispatlanan teorilere dahi "nihai" gözü ile bakılmaz. Çünkü bir modelin geliştirilme ihtiyacının belirmesi için, binlerce defa doğrulanmış olsa bile, bir defa çalışmamış veya yanılmış olması yeterlidir. Elimizdeki model, yeni sorunlar ve keşifler karşısında çalışmayı bıraktığında, geliştirilmesi için kolların sıvanması gerekir. En basit ve gerçeğe en uyumlu cevabı bulmak için ise elimizdeki en önemli araç ve olanak, denemektir. Bazen bir soruna dair onlarca model oluşturulur, onlarca yol önerilir, ancak bunların pek azı eldeki

bilgiler ile uyumlu olmasına rağmen doğru sonucu verir. Ancak deneme yani pratik olmaksızın, sonuç önceden kesin biçimde bilinemez.

Bir teoride başlangıçta, bir bütün gelecek hesaplanarak sonuç üretilmeye çalışılmaz. Sorunun başlangıç halkası, çözüme giden yoldaki ana düğüm ele alınır, bunun üzerine yoğunlaşmak gerekir.

Dolayısı ile, denilebilir ki en iyi çözüm en az olanak harcayacak, en az zaman isteyecek ve en az enerji gerektirecek çözümdür. En iyi teori de olabilecek en fazla cevabı tek başlıkta içerisinde toplayabilecek olan teoridir.

Tabiatın davranış biçimini açıklamak için, her fenomeni ayrı ayrı ele almamız ve ayrı ayrı açıklamamız mümkündür. Ancak bu durum, hele ki insan toplumunun tabiatı söz konusu olduğunda, bir yöntem sorunu ve tabiata bütünlüklü bir bakış geliştirme sorununu beraberinde getirir. Bununla birlikte, diyalektik materyalist yöntem içerisinde, tek bir ana ilke içerisinde yani çelişki ilkesi içerisinde tüm bu olguları açıklama olanağı bulabilmekteyiz. Yani kapsayıcı bir ana halkayı yakalayıp, teori onun üzerine inşa edildiğinde, gelecekteki sorunların çözümü için de önemli bir yöntem ve araç edinmiş oluruz. Oysa, düzinelerce gözlemden ve fenomenden ayrı ayrı sonuçlar ve ilkeler türetilerek olursa, bunların birbiri ile bağlantısı ve kapsamı aydınlatılmamış

olursa, doğru bir çözüm yolunu inşa edecek yöntem geliştirilmesi mümkün olmayacaktır. Bu basitleştirme, insan toplumunun doğasını basitleştirmeyi değil ancak, onun değişim ve gelişim dinamiğini anlamak için önemli bir basamak haline gelebilmektedir.

"HER ŞEYİN TEORİSİNİN" PEŞİNDEN...

Marksizm-Leninizm-Maoizm geldiği evre itibari ile bu biçimde bir başarı yakalayabilmiştir. İleride farklı sorunlar ve yeni çelişkiler karşısında ne biçimde evrileceğini ise şimdiden kestiremeyeceğiz. Ancak aştığı her sorunun, çözdüğü her düğümün bu teoride bir önemli katkı olarak yerini alacağı kuşkusuzdur.

Temel bilimlerde de aynı hedefle yola çıkılmış, ancak çoğu zaman başarı sağlanamamıştır. Bu alandaki ilk çaba, etkileşimlerin yani "hareketin" açıklanması üzerine olmuştur. Evrendeki istisnasız tüm etkileşimlerin açıklanması için var olan temel kuvvetlerin anlaşılması ve keşifleri sonrası, bu temel kuvvetlerin tek bir çatı altında birleştirilmesi çabası baş göstermiştir.

Bugün bildiğimiz 4 temel kuvvet; kütleçekim, elektro-manyetizma, zayıf ve yeğin etkileşimlerdir. Bunlardan elektrik ve manyetizma, başlangıçta ayrı ayrı ele alınmaktaydı. 1820 yılında, elektriğin manyetik alan ürettiği, 1831 yılında ise Faraday tarafından ilk defa

manyetizmanın elektrik ürettiği ispatlandı. Daha sonra Maxwell bu keşifler ışığında iki teoriyi matematiksel olarak birleştirdi, “Elektromanyetik Alanın Dinamik Teorisi” başlığı ile yayınladı. Yani aslında elektrik ve manyetizma, bir madalyonun iki yüzü olarak değerlendirilebilirdi. Bu keşif, her şeyin tek bir teori altında birleştirilmesine ve açıklanabilmesine dair cesareti artırmıştı. Ancak gravitasyon yani kütleçekim, ilk keşfedilen, en çok deneyimlenen ve en iyi gözlenen etkileşim olmasına rağmen tam olarak ne olduğu ve neden olduğu en az bilinen etkileşim olmaya devam ediyordu. Dolayısı ile kütleçekim ve elektromanyetizma birleştirilemiyordu.

Görelilik ve kuantum mekaniğinin ortaya çıkmasının ardından mikro evrendeki değişimleri daha iyi ve daha yakından açıklama girişimleri hızlandı. 1930’lu yıllara gelindiğinde artık atomların kararsız yapılarının gerekçeleri aranmaya başlanmış, kararsız yapıları sonucu bozunan atomlarda kayıp enerjiler gözlemlenmeye başlanmıştı. Bu kayıp enerji ile birlikte, normal madde ile neredeyse hiç etkileşmeyen nötrino adı verilen parçacıklar, varsayımsal olarak keşfedilmişlerdi. Bu süreçte işler gitgide karmaşılaşıyordu. Atomun ve atom altı parçacıkların bozunmasından, yani radyoaktif bozunma faaliyetlerinden sorumlu bir kuvvet vardı, bu kuvvete zayıf nükleer etkileşim denilecekti.

Ayrıca yine, atom çekirdeğindeki parçacıkları bir arada tutan bir kuvvet daha keşfedilecekti ve bu kuvvet ise yeğin etkileşim olacaktı. Yeğin etkileşim veya diğer adı ile güçlü nükleer kuvvet, evrendeki en kuvvetli etkileşimdi. Öyle ki zayıf nükleer kuvvetten 137 kat, elektromanyetik kuvvetten 100 kat daha kuvvetliydi. İçlerindeki en güçsüz etkileşim ise kütleçekimdi, güçlü nükleer kuvvetten bin 38 kat daha zayıf etkiye sahipti. Bu sayıyı gözümüzün önünde canlandırdığımızda, yani 10’un yani 38 sıfır yazarak ifadeyi tanımlamaya çalıştığımızda arada ne derece korkunç bir fark olduğunu görmekteyiz. Bununla birlikte tüm kuvvetler $1/R$ ’nin karesi prensibi ile yani iki cisim arasındaki mesafenin uzaması ile kuvvetin etkisi ters orantılı olacak şekilde hareket eder. 3 temel kuvvette iki cisim arasındaki mesafe arttıkça etki azalırken, güçlü nükleer kuvvette mesafe arttıkça etki de artar, ancak 2.5 f.m mesafede ise etki yeniden sıfıra iner. Oysa kütleçekimde mesafe sınırı yoktur, kütleçekim dalgaları sonsuz mesafede etkisi azalarak da olsa ilerler.

Bir başka sorun ise parçacık fiziğinde ve standart modelde yaşanmaktaydı. Maddeyi bir araya getiren temel parçacık ve etkileşimleri açıklayan bu modelde eksiklikler söz konusuydu. Tüm kuvvetlerin birer kuvvet taşıyıcı yani kuvvet ileten parçacığı vardı. Elektro-

manyetik kuvvet taşıyıcı foton, zayıf kuvvet taşıyıcı W ve Z bozonları, güçlü kuvveti ise gluon adı verilen parçacıklar iletmekteydi. Ancak kütleçekimi ileten herhangi bir parçacık yani bir “graviton” henüz keşfedilmemişti.

Yola tüm kuvvetleri bir çatı altında toplamak üzere çıkılmıştı, bunda bir yere kadar başarı da sağlanmıştı, ancak bu yolda iki kuvvet daha keşfedilmiş ve neticede artık elde 4 temel kuvvet vardı. Bunlardan ikisi kütleçekim ve elektromanyetizma makro evrende, zayıf ve yeğin etkileşimler ise mikro evrende çalışmaktaydı. Sorun bastırılmaya çalışıldıkça, daha da karmaşılaşmaya, işe yeni kuvvetler girmeye başlamaktaydı. Bu esnada 1970’li yıllara gelindiğinde yeni bir gelişme yaşandı. Belirli bir enerji seviyesinin üzerinde zayıf etkileşim ve elektromanyetizma aynı davranışları gösteriyordu. Bu demekti ki, bu iki etkileşim aslında evrenin oluşumundaki yüksek enerji seviyelerinde bir arada ve tek bir etkileşimdi. Standart modelde böylece bu iki kuvvet birleştirildi ve elektrozayıf etkileşim adını aldı. Her ne kadar sıradan koşullar altında ayrışık davranışlar da özdeş oldukları ispatlanmış oldu.

Bu gibi umut verici gelişmelere rağmen, tek ve temel teori umutlarını kıran yeni gözlemler de yaşanmaktaydı. Evrenin

durağan değil, gitgide hızlanan bir biçimde genişlediğinin keşfi ile birlikte yeni bir tartışma ortaya çıktı. Evreni sürekli genişleten şey neydi? Einstein’ın denklemlerinde boş uzayın enerji yoğunluğunu simgeleyen kozmolojik sabit, aslında evrenin genişlemesinin sebebiydi. Einstein evrenin sabit olduğuna inanıyor ve bu sebeple denklemlerine evren içe çökmesin veya genişlemesin diye bu kozmolojik sabit yani Λ (Lamda) ifadesini eklemişti. Yine hayatta olduğu dönemde Hubble tarafından evrenin genişlediği keşfedilmiş, Einstein ise “en büyük hatam” diyerek kozmolojik sabiti denklemlerinden çıkarmaya yönelmişti. Daha da önemlisi, yakın zamanda evrenin sadece genişlemediği, gitgide hızlanarak genişlediğinin keşfedilmesi üzerine yeniden bu kozmolojik sabit önem kazanmış, “boşluk enerjisinin” aslında evrenin hızlanarak genişlemesinin sebebi olabileceği tartışması başlamıştı. Ne olduğu bilinmeyen, evreni hızlandırarak genişletmesi olasılığı dışında hiçbir biçimde gözlemlenemeyen bu enerjiye bilinmezliği sebebi ile “karanlık enerji” adı verilmişti. Karanlık enerji aynı zamanda bir başka sorunu yeniden gündeme getirmekteydi. Evrende temel bir 5. kuvvet daha olması mümkün müydü?

(Devam edecek)

Şili’de faşist hükûmetin politikalarına karşı halk sokağa çıktı

3 Haziran Çarşamba günü Şili’de faşist hükûmetin politikalarına karşı Şili Öğrenciler Konfederasyonu (CONFECH) ve Öğretmenler Birliği’nin çağrısıyla binlerce kişi sokağa indi.

Sağlık-egitimde bütçe kesintilerini ve zenginlerinden alınacak vergilerde indirim giden yeni politikalara karşı kitlesel eylem gerçekleşti.

POLİS KİTLEYE SALDIRDI

Polis, Alameda Ahumada’da devam eden eylemlere tazyikli su ve biber gazıyla saldırdı. Ayrıca kitleyi korkutmak için ağızlıksız köpekleri kitlenin üzerine yönlendirdi. Sivil polis öğrencilere saldırdı, çok sayıda kişi işkenceyle gözetim altına alındı. Tüm saldırılara rağmen kitle bir araya gelmeye devam etti. Barikatlar kurarak polis saldırılarına karşı direnişe geçti.

Bu eylem, faşist José Antonio Kast

hükûmetinin göreve başlamasından bu yana gerçekleşen ilk büyük kitlesel öğrenci çağrısı olma özelliğini taşıyor. Yürüyüş, öğretmenler sendikasının da aktif desteğini alarak; sosyal haklardaki bütçe kesintilerine karşı güçlü bir ortak cephe oluşturdu. Demokratik kitle örgütlerinin temsilcileri, bu politikaların çalışan ailelerin temel devlet desteğini azalttığını ve şirketlere fayda sağladığını belirtti. Örgüt sözcüleri, iş bırakma eyleminin temel nedenlerinin; devletin çeşitli bakanlıklarında milyarlarca pesoluk kesintiye gidilmesi ve en zengin kesimlere kolaylıklar sağlamak olduğunu belirttiler.

CONFECH’in çağrısıyla, ülkenin 16 bölgesinin 14’ünde eylemler gerçekleşti. 25’ten fazla öğrenci federasyonu bir araya geldi. CONFECH faşist hükûmetin politikalarını geri çekene eylemlerine devam edeceğini açıkladı.

AIL Hindistan halkıyla dayanışmaya çağırdı

Antiemperyalist Lig (AIL) dünyadaki tüm antiemperyalistleri Hindistan halkıyla dayanışmaya ve Hindistan devrimini savunmaya çağırdı.

Açıklamada ayrıca “Hindistan Halkıyla Dayanışma Komiteleri” kurma ve kampanya oluşturma çağrısı yapıldı.

Açıklamanın tamamı şöyle:

“Antiemperyalist Lig, Tüm Anti Emperyalist Güçleri Hindistan Halkıyla Dayanışmaya ve Emperyalizm Destekli Hindistan Gericiliğine Karşı Mücadele Etmeye Çağırılmaktadır

“AIL Kuruluş Kongresi büyük bir irade ve kararlılıkla ilan etmektedir ki: Zihnimiz ve yüreğimiz, kurtuluşunuz için sonuna dek mücadele etme ve devriminizi savunmak üzere güçlü bir uluslararası iradeyi harekete geçirme kararlılığında birleşmiştir. Size ve dünyanın tüm antiemperyalist güçlerine şunu bildiriyoruz: 14 ülkeden 50 delegasyonun 150’yi aşkın kongre temsilcisi, oybirliğiyle, dünyanın dört bir yanında ‘Hindistan Halkıyla Dayanışma Komiteleri’

kurmaya ve antiemperyalist atılımı ve birliği gösteren tarihsel bir dönüm noktası olacak kitlesel bir kampanya başlatmaya; faşistlerin kirli ellerini Hindistan halkının üzerinden çekmesi için mümkün olan her şeyi yapmaya karar vermiştir.

“Kuruluş Kongresini gerçekleştiren AIL, emperyalizm destekli Hindistan gericiliği, Hindistan proletaryası ve her milliyet ve inançtan halkın yiğit öncülerini yok etmek için yıllardır büyük katliamlar eşliğinde aralıksız saldırılarını sürdürmektedir. Bu vahşi katliamlar yalnızca Hindistan halkının yiğit ve baş eğmez öncülerini değil aynı zamanda yerli halkı da hedeflemektedir.

“Hindistan proletaryası, yoksul köylüleri, ezilen ulusları ve bir bütün olarak Hindistan halkı iç ihanetlerle birleşen bu vahşi saldırganlığı bertaraf edecek güce ve tarihsel birikime sahiptir. Ne emperyalizm destekli Hindistan gericiliğinin vahşi saldırıları ne de iç ihanetler, yiğit ve fedakâr Hindistan halkının devrimci mücadelesini engellemeye muktedirdir.

“Son süreçte yaşananlar Hindistan halkının yiğit öncüleri ve Hindistan halkının engellenemez yürüyüşünde küçük bir büküntüdür. Hindistan halkının devrimci öncüleri, bu zamana kadar her türlü gericici saldırıyla baş etmelerini sağlayan ideolojileri ve Hindistan halkından aldıkları güçle bu engelleri de aşacaktır. Hindistan proletaryası ve halkın mücadele tarihi buna tanıktır.

“Bu tarihsel süreçte dünyanın antiemperyalist güçlerine önemli ve zorunlu görevler yüklemektedir. Dünyanın hangi coğrafyasında olursa olsun emperyalizme ve yerli gericiliklere karşı sürdürülen mücadeleler, emperyalizme karşı dünya çapında yürütülen mücadelelerin bir parçasıdır. Aynı hedefe yönelik yürüyüşün farklı coğrafyalardaki bileşenleriyiz.

“Bu bilinçle dünyanın hangi coğrafyasında olursa olsun tüm antiemperyalist güçleri Hindistan halkına karşı yürütülen emperyalizm destekli Hindistan gericiliğinin saldırılarına karşı sesimizi yükseltmeye, halkın devrimci mücadelesini desteklemeye, gericiliğin saldırılarıyla

birleşerek umutsuzluk yayanlara karşı mücadele etmeye çağırıyoruz.

“‘Hindistan Halkıyla Dayanışma Komiteleri’ etrafında seferber olalım, daha güçlü birliktelikler oluşturarak emperyalizm destekli Hindistan gericiliğine karşı, antiemperyalist ve enternasyonalist bilinçle bulunduğumuz alanlarda mücadele ve dayanışmayı yükseltelim.

“Yaşasın Hindistan Halkının Sarsılmaz Mücadelesi!

“Narendra Modi’nin Brahmanik Hindutva Faşizmine Ölüm!

“Hindistan Gericiliğinin Faşist Saldırganlığını Teşhir Edelim!

“Hindistan Halkının Yiğit Öncüleri ve Hindistan Halkının Baş Eğmez Mücadelesini Destekleyelim!

“Hindistan Halkıyla Dayanışma Komitelerini Kuralım ve Yaygınlaştıralım!

“Yaşasın Enternasyonal Dayanışma!”

Komünist Önder İbrahim Kaypakkaya Linz'de coşkuyla anıldı

Partizan tarafından Avrupa’da gerçekleştirilen Komünist Önder İbrahim Kaypakkaya’yı anma etkinliklerinin sonuncusu, Avusturya’nın Linz kentinde coşkuyla gerçekleştirildi.

24 Mayıs’ta gerçekleştirilen anma İbrahim Kaypakkaya şahsında devrim ve komünizm mücadelesinde ölümsüzleşenler için saygı duruşu ile başladı. Saygı duruşunun ardından Venge Sur Korosu tarafından seslendirilen marşlarla açış yapıldı.

Anma etkinliği Partizan Medya tarafından hazırlanan sinevizyon gösterimi ile devam etti.

Sinevizyonun ardından kitle tarafından coşkuyla “Önderimiz İbrahim Kaypakkaya” sloganı atıldı. Proletarya Partisinin etkinliğe gönderdiği mesajın okunması ile devam edilirken, mesaj kitle tarafından coşkuyla karşılandı.

Anma etkinliği Venge Sur Korosu, Grup Şiar, Grup Mengene ve Ali Geçimli’nin

sahneleriyle devam etti.

Etkinliğe EKB (Enternasyonal Komünist Birlik), AIL (Antiemperyalist Lig), Brezilya Komünist Partisi (P.C.B.), MLKP, MKP, Der Vorbote dahil olmak üzere Türkiye’den ve Avrupa’dan birçok devrimci örgüt tarafından selamlama ve dayanışma mesajları iletilti. Mesajların okunduğu esnada sık sık “Yaşasın Devrimci Dayanışma” sloganları atıldı.

Anma etkinliği kitlenin hep bir ağızdan

Partizan andını okumasının ardından sloganlarla sona erdi.

Aziz Akpınar (Parti Militanı): Proletarya Partisi saflarında mücadele yürüten Aziz Akpınar, 17 Haziran 1980 tarihinde Tarsus’ta polis tarafından katledildi.

BEYAZ DAĞ ŞEHİTLERİ

19 Haziran 1982’de TC ordusu bir ihbar üzerine Dersim’in Hozat ilçesindeki Beyaz Dağ’ı dört bir yandan kuşatma altına aldı. Halk Ordusuna bağlı gerillaların

konaklamak için gittikleri bu yerde nöbetçinin dikkatsizliği durumu daha da zorlaştırdı. TC ordusu tarafından yapılan nokta baskınında, uyku tulumlarının içinde olan **Parti İleri Militanı**

Hüseyin Gözlü şehit düşerken **Parti Üyesi Mahmut Şefik Karaağaç** ağır yaralı olarak TC ordusunun eline geçti ve işkencede katledildi.

Naki Göksu (Komsomol Üyesi): Malatya doğumlu olan Naki Göksu Proletarya Partisi ile 1988-1989 yıllarında üniversitedeyken tanıştı. Okulda gençlik faaliyetine aktif bir Komsomol militanı olarak katıldı. Komsomolun başlattığı

“Komünist Gençlik Gerilla Cephesine” kampanyasına ilk yanıt verenlerden biri oldu. Gerillalığı üst üste çatışmalarla başladı. Haziran 1991’de Halk Ordusuna bağlı gerilla birliği TC ordusunun pususuna düştü. 10 saat süren çatışmada Göksu yaralandı ve birlikten ayrı düştü. Bir gün sonra, 8 Haziran 1991’de yaralı olarak bir köye gitti ve orada tekrar pusuya düştü. Yaralı halde son mermisine kadar çatıştı ve sağ olarak tutsak düştü. Naki Göksu’yu yaralı haliyle Mazgirt’e bağlı Ataçınar köyüne getiren askerler, Göksu’ya köylülerin önünde yoldaşlarının yerini söylemesi ve pişmanlık getirmesi amacıyla işkence yaptı. Değil sır vermek, en ufak bir tereddüt göstermeyen Naki

düşmanını acze düşürdü. Onlarla alay etti, yoldaşlarına zaman kazandırdı ve halka propaganda yapmaya çalıştı. Zavallı duruma düşen binbaşı köylülerin gözü önünde Naki Göksu’yu kurşuna dizdi.

Zülfü Yıldız (Parti Militanı): 1953 yılında Elazığ’ın Karakoçan ilçesinde doğdu. Tüm Maden-Sen’de örgütlü faaliyet yürüten Zülfü Yıldız, bu süreçte Proletarya Partisinin düşünceleriyle tanıştı. 12 Eylül AFC’sinde kısa bir tutsaklığın ardından yurt dışına çıktı. Yıldız, 8 Haziran 1993 tarihinde geçirdiği kalp krizi sonucunda yaşamını yitirdi.

DOĞANIN TALANI VE EMEĞİN SÖMÜRÜSÜ: MADENCİLİK

Doğal kaynaklar, tarihsel süreçte her zaman toplumsal yaşamın belirleyicisi olmuş; göç yollarından yerleşik yaşama geçilecek bölgenin seçilmesine, yaşam tarzının biçimlenmesinden iktisadi yapının belirlenmesine kadar birçok durumu etkilemiştir. Doğal kaynakların kullanımı ise tarihsel süreç içerisinde defalarca farklılaşmış, dönemin sosyoekonomik ve politik şartları altında yeniden şekillenmiştir. Kapitalist çağda üretim araçları egemen sınıfın elinde, onların çıkarına göre kullanılmaktadır. Bu anlamda emek sömürüsü ve doğanın sömürülmesi eş zamanlı olarak gerçekleştirilmektedir. Devletler ve iktidarlar, sistemin çıkarı doğrultusunda yasalar çıkarmakta; doğa ve toprak, egemen sınıfın çarkını döndürmek üzere metalaştırılmaktadır. Doğal kaynakların pazar için ucuz ham madde özelliği taşıması, bunun yanı sıra ucuz işçilik ve güvencesiz çalışma koşullarını da barındırması, doymak bilmez kapitalist emperyalistlerin iş-tahını kabartmakta ve bu kaynaklara yönelik saldırıları artırmaktadır. Buna dair, Marx'ın Kapital'in üçüncü cildinde yer alan "Kömür Ocakları. En Gerekli Harcamaların Savsaklanması" başlığı altındaki şu değerlendirmelerine yer verebiliriz:

"Kapitalist üretim, tek başına ele alınırsa ve dolaşım süreci ile rekabetin aşırılıkları bir yana bırakılırsa, gerçekleştirilmiş, metalarda nesnelleştirilmiş emek söz konusu olduğunda son derece tutumludur. Buna karşılık, bir insan savurganı, bir canlı emek savurganı olarak, yalnızca bir et ve kan savurganı değil aynı zamanda bir sinir ve beyin savurganı olarak, tüm diğer üretim tarzlarını açık arayla geride bırakır. Gerçekten de, insan toplumunun bilinçli yeniden kuruluşunun hemen öncesindeki tarih çağında, genel olarak insanlığın gelişimi, ancak, bireysel gelişmenin en acımasız şekilde israf edilmesi yoluyla güvence altına alınıyor ve hayata geçiriliyor. Burada sözü edilen tüm tasarruflar emeğin toplumsal karakterinden kaynaklandığından, gerçekten de, işçinin

yaşamının ve sağlığının israf edilmesine yol açan şey, tam da emeğin bu dolaysız karakteridir."

Yine Marx, aynı başlık altında taş ocaklarındaki yüksek işçi ölümleri üzerine yetersiz sayıdaki müfettişleri ve denetimleri de vurgulamaktadır. Marx'ın saptamaları bugün hâlâ güncelliğini korumaktadır; Soma maden katliamının 12. yılını aramızda bırakırken, Doruk Madencilik işçilerinin direnişlerinden bunu görebiliriz. Yine yoldaş Basavaraj'ın Yeni Demokrasi Gazetesi'nde yer alan "Kapitalist Emperyalizmin Yağmasına Karşı Sürekli Mücadele Etmeliyiz" başlıklı röportajında maden talanına karşı değindikleri, Marx'ın değerlendirmelerini somutlamaktadır: "Kapitalist emperyalizm, sanayilerinden daha fazla kâr elde etmeye odaklanıyor ancak kazaların önlenmesi için uygun düzenlemeler yapmıyor. Birçok sanayi kazasında ve yer altı kömür madenlerinde ihmalkârlık nedeniyle binlerce insan hayatını kaybetti. Yüz binlerce insan ciddi fiziksel ve zihinsel sağlık sorunlarından mustarip. 1984'te ABD'li birçok uluslu şirket olan Union Carbide'in Bhopal'daki fabrikasında metil izo siyanür sızıntısı nedeniyle 2.500'den fazla insan yaşamını yitirdi. Binlerce insan hastalandı. Bu ciddi kazadan sorumlu olan fabrika müdürü Warren Anderson, hükûmet yetkilileri tarafından saygıyla ve ağır güvenlik önlemleriyle ABD'ye uçakla gönderildi. Bu, egemen sınıfların emperyalizme olan köleliğinin bir örneğidir."

Doğal kaynaklar, daha önce de belirttiğimiz gibi, tarihsel süreç içerisinde kesintisiz bir biçimde üretim nesnesi haline gelmektedir. Bugün egemen sınıfın üretim araçları üzerindeki hâkimiyeti, bu üretimin sömürü ve talan politikalarıyla sürdürülmesine neden olmaktadır. Doğal kaynakların işlevi, kapitalist emperyalistlerin tahakkümü altında, doğrudan egemen sınıfın çıkarlarına hizmet edecek şekilde dönüştürülmüştür. Bu noktada, doğal

kaynakların yalnızca kullanılıyor olması değil; bu kaynakların kim tarafından ve ne amaçla kullanıldığı belirleyicidir. Dolayısıyla mesele doğal kaynakların kullanımına tamamen karşı olmak değil; bu kaynaklar, yani üretim araçları üzerindeki egemenliğin proletaryaya geçmesidir. Bu geçiş, doğal kaynakları toplumsallaştıracak, onları insanlık için yararlı enerji kaynaklarına dönüştürecek ve üzerlerindeki sömürü ile talana son verecektir.

Kapitalist emperyalistlerin doğal kaynaklara yönelik saldırıları, Türkiye'de, yerli iş birliği kapitalist bürokratların talanın önünü açan politikalarıyla oldukça güçlü şekilde görünüm kazanmaktadır. Egemen sınıfların ihtiyaçları doğrultusunda, yarı sömürge konumundaki Türkiye'de bu ihtiyaçları karşılamak için büyük bir çaba içerisine girmiştir. Kamu yararı safsatasıyla yasallaştırılan kanun ile zeytinliklerin maden faaliyetlerine açılması, maden yönetmeliğinde şirketleri koruyan ve talanın önünü açan kararlar, bu çabanın çıktısı olarak önümüzde durmaktadır. Bugün, Türkiye'de her karış toprağı maden veya çeşitli enerji kaynaklarına talana açan iş birliği sınıf, görevini amansız bir şekilde sürdürmektedir.

Türkiye'deki enerji santrallerine bakıldığında, Nisan 2026 itibarıyla lisanssızlar dahil toplam 41 bin 505 santral bulunmaktadır. Bu santrallerin 776'sı hidroelektrik, 69'u kömür, 403'ü rüzgâr, 68'i jeotermal, 352'si doğal gaz, 39 bin 426'sı güneş ve 411'i ise diğer kaynaklardan oluşmaktadır. Benzer bir sömürü tablosu maden ruhsatlandırmalarında da görülmektedir; taş ocakları ve maden projeleriyle ülkenin her karış toprağı talana açılmıştır. Geçtiğimiz yıldan bu yana enerji projeleri için 434; kum, çakıl, kalker, granit ve mermer gibi taş ocakları için 1033; petrol, doğal gaz ile altın, gümüş, bakır, demir ve çinko gibi maden projeleri için ise 385 "ÇED olumlu" kararı verilmiştir. Ruhsatlandırmalar yaşam alanlarını ve tarım

arazilerini yok sayarak sürerken; köyler, ormanlar, yaylalar ve meralar birer maden sahasına dönüştürülmektedir. Nitekim ocak ayında Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü (MAPEG), 59 ildeki 182 sahada toplam 54 bin 746 hektarlık alanı ihaleye açmıştır. Şubat ayında ise 67 ilde 485 maden ruhsat sahası satışa çıkarılmıştır. Bu 485 sahadan 288'inin "mega saha" olarak adlandırılan, yani bin hektardan büyük alanlar olduğunu belirtmek gerekir. 2024-2025 yıllarında açılan ihalelerde 698 maden ruhsatı verilmiştir ve bu ruhsat alanlarının toplam büyüklüğü 468 bin 784 hektara ulaşmaktadır. Satışa çıkarılan toplam alana bakıldığında, Türkiye'de 1 milyon 17 bin 480 hektarlık bir arazi maden şirketlerinin kontrolüne bırakılmış durumdadır. Bu veri, Türkiye yüz ölçümünün yüzde 1,3'üne denk gelen bir alanın maden işletmeciliğine açıldığını göstermektedir. Bu oranın her geçen yıl pervasızca artması, yürütülen talanın boyutunu açıkça gözler önüne sermektedir.

MADEN TALANINA KARŞI MÜCADELEYİ ÖRGÜTLEYELİM!

Tüm bu saldırılar karşısında mücadeleyi de bulmaktadır. Dersim'den Giresun'a, Karakaya'dan Akbelen, Varto'dan Amed'e ve daha yüzlerce şehirde, köylerde, yaşam alanlarında direnişler boy gösteriyor. Toprağını, yaşam alanını, tarlasını ve ormanlarını savunan yerli halk, emperyalist talana ve onun korumalığını üstlenen yerli iş birlikçilerin karşısına dikiliyor. Ancak, kendiliğinden gelişen ve sınıf bilincini taşımayan bu mücadeleler örgütlü bir pratikten yoksun kalarak sönmülmeye mahrum bırakılmaktadır. Köyleri, köylülerin direnişini proleter bilinç ile buluşturmak, bu bilinç ile talana, işgale karşı koymak nihai zaferi de beraberinde getirecektir. O halde, sınıf bilincini kitlelere taşıyalım; emperyalist talancıların, toprağı işgal eden şirketlerin karşısında duran halkların kılıcına dönüştürelim!

YENİ DEMOKRASİ
MÜCADELESİNİN GÜR SESİ!
OKU, OKUT!

Özgür Gelecek için Yeni Demokrasi Gazetesi

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: Tuba Apaydın Yayın Türü: Yaygın Süreli

Yönetim Yeri: Kamer Hatun Mah. Al Hatun Sok. No: 6 Daire: 3 Beyoğlu/İstanbul İletişim: 0212 534 54 76- yenedemokrasi gazetesi@gmail.com

Baskı: Alesta Ajans Basım Medya ve Bilgi Teknolojileri San. Tic. Ltd. Şti Davutpaşa Cad. Güven İş Merkezi BBlok, 1. Kat, No:349 Zeytinburnu/İst.- 0212 501 21 20

yenedemokrasi1

yeni_demokrasi5

yenedemokrasi gazetesi

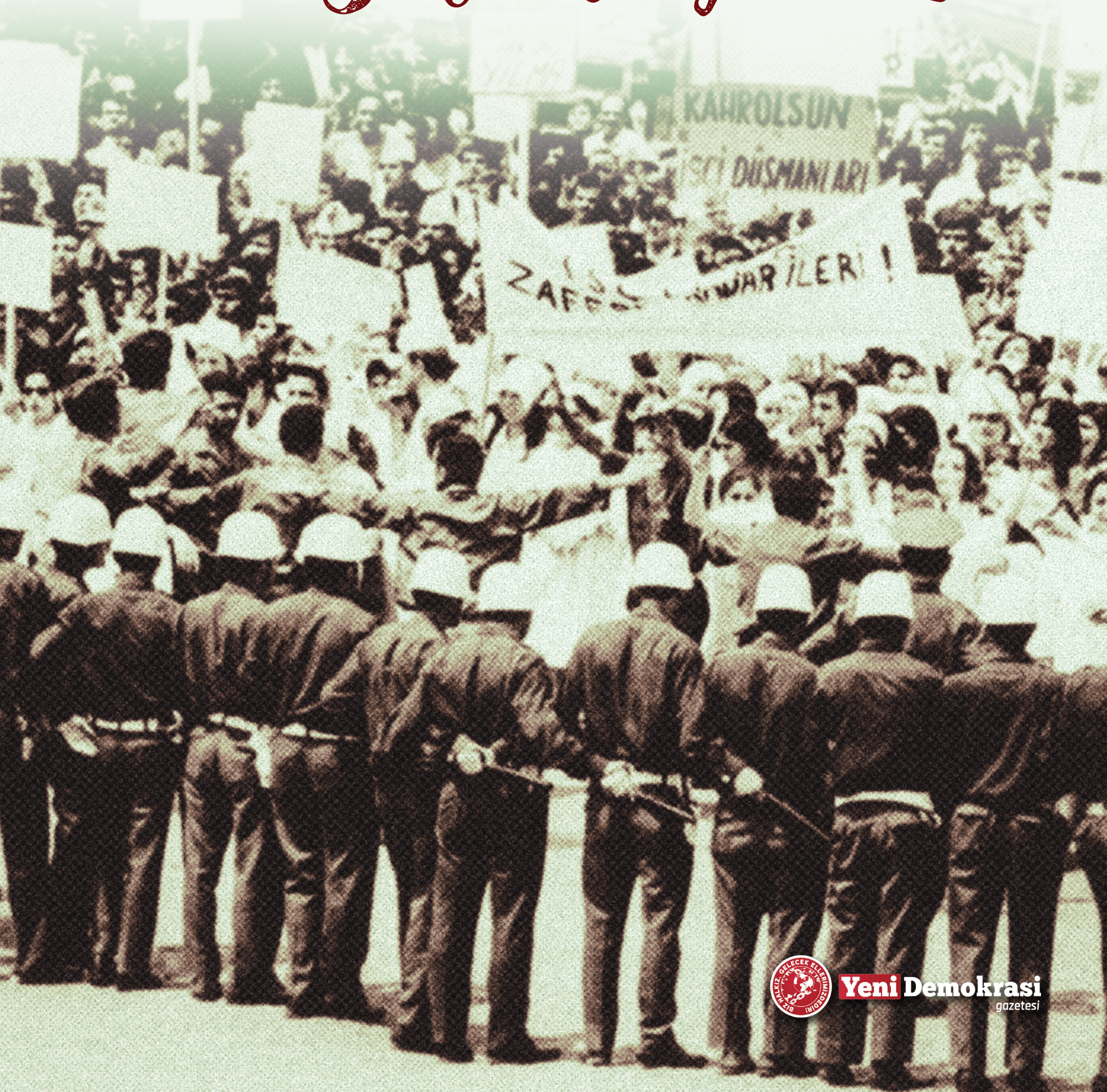
yenedemokrasi36.net

yeni_demokrasi

YeniDemokrasiGazetesi

yenedemokrasi gazetesi@gmail.com

15-16 Haziran Büyük İşçi Direnişini *Selamlıyoruz!*

Yeni Demokrasi
gazetesı